

**Цифрова колекція наукової бібліотеки Державного
природознавчого музею НАНУ**

**Digital collection of the scientific library of the
State Museum of Natural History
of the National Academy of Sciences of Ukraine**

Kalendarz myśliwski i rybacki na rok 1882. – Jarosław: Nakładem i
własność księgarni H. Bohussa, [1881]. – 200 s.

Download a copy of the book from the site:

<https://libsmnh.com.ua>

Permanent link to the book page:

https://libsmnh.com.ua/books/kalendarz_mysliwski_na_rok/1882/

Biblioteka Muzeum im. Dzieduszyckich
we Lwowie.

182.
Sr 28 e 13 21

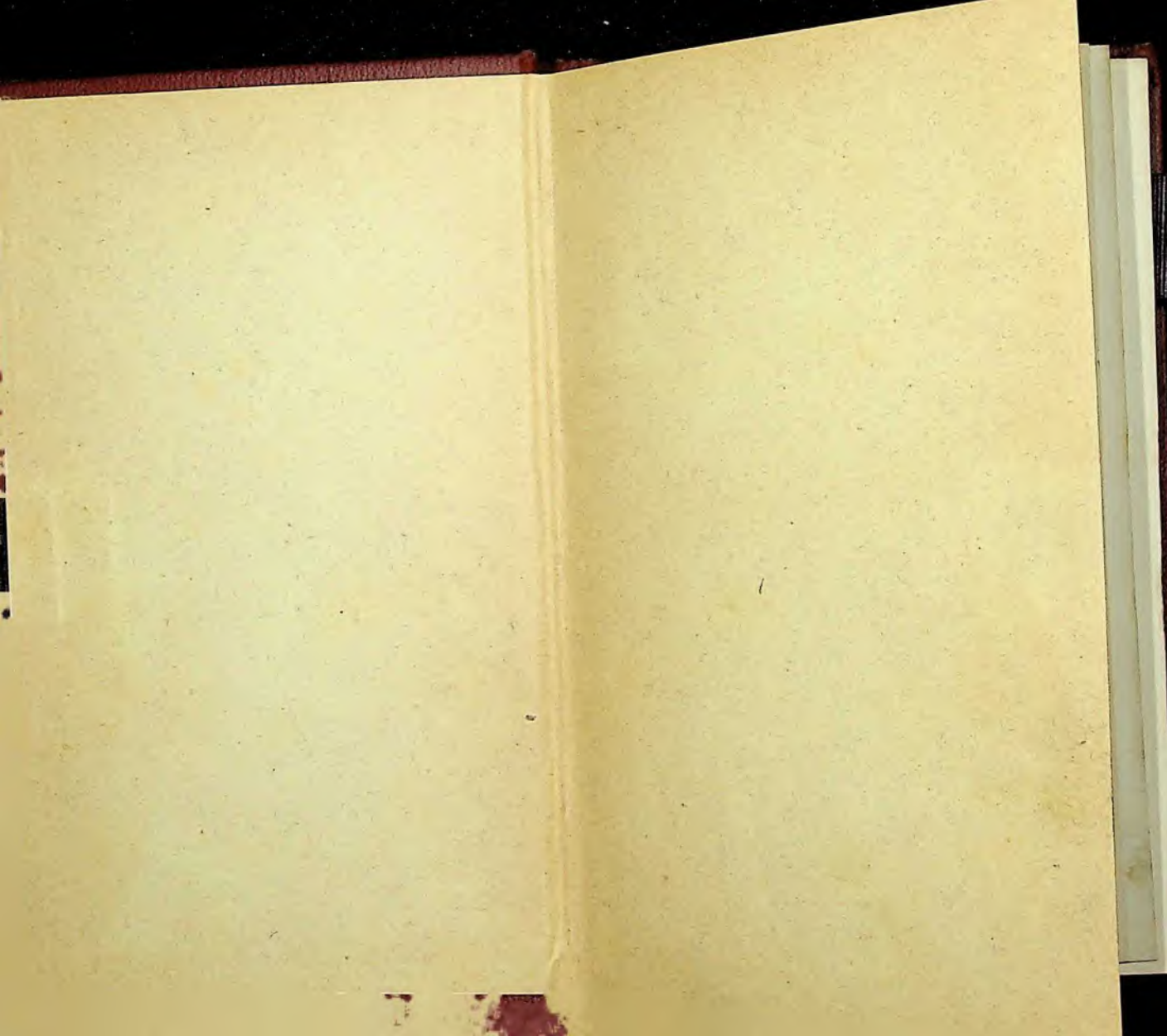
KALENDARZ

myśliwski

1882

M. BOHUSZ

w Jasielsku

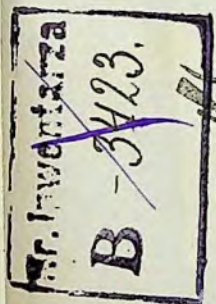
1990

Kalendarz myśliwski

NA ROK

N=4960

1882.

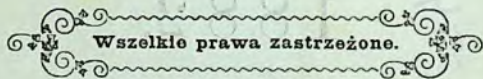
JAROSŁAW.

Nakład i własność księgarni H. Bohussa.

skiego
ławni-
te po-
i. Ko-
onych
formie
, kie-
żeniu
kalen-
a mi-
obrze,
w zu-
cóż
e, a
przy-
war-
chęci
jeżeli
yalnie
ymu-
uszne
zare-
zupel-

Kalendarz myśliwski

AN RON

Z drukarni H. Bohussa w Jarosławiu.

Przedmowa.

S drugi rocznik kalendarza myśliwskiego wydajemy w tej nadziei, że wydawnictwo jego zyska coraz większe poparcie u P. T. PP. Myśliwych. Korzystaliśmy ze wskazówek nam udzielonych i poczyniliśmy niektóre ulepszenia w formie tak wewnętrznej jakoteż i zewnętrznej, kierując się myślą przy pierwotnem założeniu tego wydawnictwa powziętą, aby ten kalendarz był niezbędnym podręcznikiem dla miłośników łowiectwa. Mimo to wiemy dobrze, że i ten rocznik nie odpowiada może w zupełności wszelkim oczekiwaniom, lecz cóż jest bez ale? Chęci nasze są najlepsze, a to zapewnienie dać możemy i co do przyszłych roczników — bo doskonalenie i wartość onych postąpi w miarę dobrych chęci i zyczliwości P. T. PP. Myśliwych, jeżeli nas zechcą wspierać moralnie i materyalnie w naszych usiłowaniach; dlatego przyjmujemy z wdzięcznością wszelkie uwagi słuszne i łaskawe korespondencje i możemy zaręczyć, że cel nasz wtenczas będzie w zupełności osiągnięty.

Redakcya.

Rok 1882

jest rokiem zwyczajnym o 365 dniach.

Dzieli się na cztery pory astronomiczne t. j.

Wiosna, lato, jesień, zima.

Wiosna zaczyna się dnia 20. Marca

Na św. Pawła połowa zimy przepada.

Na św. Grzegorza, idzie zima do morza.

Lato zaczyna się dnia 21. Czerwca.

Ze św. Małgorzaty, rozpoczyna się lato.

Jesień zaczyna się dnia 22. Września.

Św. Bartłomi, wszystko w polu utłumi.

Zima zaczyna się dnia 21. Grudnia.

Na św. Andrzeja, trza kożucha dobrodzieja.

Panującym planetą w roku 1882 jest

Jowisz.

Lata za panowania tej planety są powszechnie mierne z dostateczną wilgocią i obfitujące w urodzaje; jak kalendarz stuletni zapewnia.

Zaćmienia w roku 1882.

W roku 1882 przypadają dwa zaćmienia słońca, z których tylko pierwsze u nas będzie widzialne.

Pierwsze zaćmienie słońca zaczyna się dnia 17. Maja o godzinie 7mej 30 m. rano, a kończy się o godzinie 9tej 21 m. rano. Zaćmienie u nas bardzo małe, gdzieindziej całkowite.

Drugie zaćmienie słońca przypadające dnia 10. Listopada będzie zupełnie u nas niewidzialne, lecz tylko w Australii a przeważnie na południowym wielkim Oceanie.

Księżycza zaćmienie w roku 1882 żadne nie przypada.

Przejście Wenerę

przez krąg słoneczny przypada dnia 6. Grudnia.

Początek o godzinie 3iej 27 m. 50 sek. przed zachodem słońca, zatem u nas widzialne. Koniec tego samego dnia o godzinie 9tej 38 m. 51 sek. wieczór, u nas już niewidzialne.

Liczby zwrotów kalendarzskich.

Według kalendarza:	nowego —	starego
Liczba złota	2	2
Epakty	XI	XXII
Okres słoneczny	15	15
Poczet rzymski	10	10
Litera niedzielna	A	C

 Czas w tym kalendarzyku podawany jest według zegaru Jarosławskiego, różniącego się od Lwowskiego o 6 minut, zaś od Krakowskiego o 11 minut.

☉ Nów, ☾ Pierwsza kwadra, ☽ Połnia, ☾ Ostania kwadra.

Styczeń ma dni 31.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
N. 1	Nowy rok	20 N. 29. po Sos.
P. 2	Makarego	21 Julyanny
W. 3	Genowefy panny	22 Anastazyi m.
Ś. 4	Tytusa B.	23 10 męcz.
C. 5	Telesfora	24 Jewheny m.
P. 6	Trzech króli	25 Rożd. Chrysta
S. 7	Walentego B.	26 Sobor P. Bohor.
N. 8	A. 1. po 3 kr. Sew.	27 Stefana Mucz.
P. 9	Maryanny	28 SS. MM. 2000
W. 10	Wilhelma B.	29 SS. Mład.
Ś. 11	Palemona	30 Anysyi M.
C. 12	Honoraty p.	31 Melanyi
P. 13	Hilarego B.	1 Henwar 1882.
S. 14	Szczęsnego	2 Sylwestra P.
N. 15	A. 2. po 3 kr. Maur	3 N. pr. Bohoj.
P. 16	Marcelego P.	4 Sobor 70 Ap.
W. 17	Autoniego Op.	5 Fteopempta
Ś. 18	Pryski p.	6 Bohojawl. Hosp.
C. 19	Ferdynanda	7 Sobór św. Jania
P. 20	Fabiana i Sebast.	8 Heorhija
S. 21	Agnieszki p.	9 Polyjowkta
N. 22	A. 3. p. 3. kr. Winc	10 A. 1. po Boh.
P. 23	Emeryncyany	11 Teodozego
W. 24	Tymoteusza B.	12 Fatiany
Ś. 25	Nawróc. św. Pawła	13 Ernyla
C. 26	Polikarpa	14 Św. Otec w S.
P. 27	Jana Złotoustego	15 Pawła Ftew.
S. 28	Karola Wielkiego	16 Petra Weryhy
N. 29	A. 4. po 3. kr. Fr.	17 N. po Boh.
P. 30	Martyny p.	18 Atana i Cyryl.
W. 31	Piotra Nolasko	19 Makarya

③ 4. o g. 12. 23 m. po połudn. — ④ 12. o g. 5. 16 m. w.
 ⑤ 19. o g. 6. 5. m. w. — ⑥ 26. o g. 9. 14 m. r.
 W przeciągu tego miesiąca przybywa dnia o 1 godz.
 Długość dnia w przecięciu 9 g.

Tablica słoneczna. [tabl. księżyc. *)]

Dzień	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać	w południku o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ① wczesniej wschodzący tyloma później zachodzi
	wschód		zachód				
	godz.	m.	godz.	m.			
1	8	2	4	6	12	4	9 56 8 3
2							10 48 8 3
3							11 36 8 0
4							rano
5							0 26 7 50
6	8	0	4	12	12	6	1 13 7 32
7							1 57 7 10
8							2 40 6 47
9							3 21 6 26
10							4 2 6 5
11	7	59	4	18	12	8	4 44 5 43
12							5 27 5 21
13							6 13 5 1
14							7 2 4 41
15							7 55 4 26
16	7	55	4	25	12	10	8 51 4 17
17							9 51 4 17
18							10 51 4 27
19							11 52 4 46
20							12 ppół 51 5 10
21	7	51	4	33	12	12	1 w. 47 5 37
22							2 41 6 5
23							3 33 6 33
24							4 25 6 59
25							5 17 7 23
26	7	45	4	41	12	13	6 9 7 45
27							7 0 8 11
28							7 52 8 11
29							8 43 8 2
30							9 34 8 6
31	7	39	4	49	12	14	10 23 7 55

*) Tabliczka księżycowa do obliczania wschodu i zachodu księżyca r. 1882 i do regulowania zegarów.

Notatki

Przychód		Wydatki		Saldo	
złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	00	1	00	0	00
2	00	2	00	0	00
3	00	3	00	0	00
4	00	4	00	0	00
5	00	5	00	0	00
6	00	6	00	0	00
7	00	7	00	0	00
8	00	8	00	0	00
9	00	9	00	0	00
10	00	10	00	0	00
11	00	11	00	0	00
12	00	12	00	0	00
13	00	13	00	0	00
14	00	14	00	0	00
15	00	15	00	0	00
16	00	16	00	0	00
17	00	17	00	0	00
18	00	18	00	0	00
19	00	19	00	0	00
20	00	20	00	0	00
21	00	21	00	0	00
22	00	22	00	0	00
23	00	23	00	0	00
24	00	24	00	0	00
25	00	25	00	0	00
26	00	26	00	0	00
27	00	27	00	0	00
28	00	28	00	0	00
29	00	29	00	0	00
30	00	30	00	0	00
31	00	31	00	0	00
32	00	32	00	0	00
33	00	33	00	0	00
34	00	34	00	0	00
35	00	35	00	0	00
36	00	36	00	0	00
37	00	37	00	0	00
38	00	38	00	0	00
39	00	39	00	0	00
40	00	40	00	0	00
41	00	41	00	0	00
42	00	42	00	0	00
43	00	43	00	0	00
44	00	44	00	0	00
45	00	45	00	0	00
46	00	46	00	0	00
47	00	47	00	0	00
48	00	48	00	0	00
49	00	49	00	0	00
50	00	50	00	0	00
51	00	51	00	0	00
52	00	52	00	0	00
53	00	53	00	0	00
54	00	54	00	0	00
55	00	55	00	0	00
56	00	56	00	0	00
57	00	57	00	0	00
58	00	58	00	0	00
59	00	59	00	0	00
60	00	60	00	0	00
61	00	61	00	0	00
62	00	62	00	0	00
63	00	63	00	0	00
64	00	64	00	0	00
65	00	65	00	0	00
66	00	66	00	0	00
67	00	67	00	0	00
68	00	68	00	0	00
69	00	69	00	0	00
70	00	70	00	0	00
71	00	71	00	0	00
72	00	72	00	0	00
73	00	73	00	0	00
74	00	74	00	0	00
75	00	75	00	0	00
76	00	76	00	0	00
77	00	77	00	0	00
78	00	78	00	0	00
79	00	79	00	0	00
80	00	80	00	0	00
81	00	81	00	0	00
82	00	82	00	0	00
83	00	83	00	0	00
84	00	84	00	0	00
85	00	85	00	0	00
86	00	86	00	0	00
87	00	87	00	0	00
88	00	88	00	0	00
89	00	89	00	0	00
90	00	90	00	0	00
91	00	91	00	0	00
92	00	92	00	0	00
93	00	93	00	0	00
94	00	94	00	0	00
95	00	95	00	0	00
96	00	96	00	0	00
97	00	97	00	0	00
98	00	98	00	0	00
99	00	99	00	0	00
100	00	100	00	0	00

Wszystkie zapisy w tej kolumnie wliczają się do salda na koniec miesiąca.

Dziennik kasowy.

Przebieg choroby	Przychód		Rozchód	
	złr.	ct.	złr.	ct.
1	0	00	0	00
2	0	00	0	00
3	0	00	0	00
4	0	00	0	00
5	0	00	0	00
6	0	00	0	00
7	0	00	0	00
8	0	00	0	00
9	0	00	0	00
10	0	00	0	00
11	0	00	0	00
12	0	00	0	00
13	0	00	0	00
14	0	00	0	00
15	0	00	0	00
16	0	00	0	00
17	0	00	0	00
18	0	00	0	00
19	0	00	0	00
20	0	00	0	00
21	0	00	0	00
22	0	00	0	00
23	0	00	0	00
24	0	00	0	00
25	0	00	0	00
26	0	00	0	00
27	0	00	0	00
28	0	00	0	00
29	0	00	0	00
30	0	00	0	00
31	0	00	0	00
32	0	00	0	00
33	0	00	0	00
34	0	00	0	00
35	0	00	0	00
36	0	00	0	00
37	0	00	0	00
38	0	00	0	00
39	0	00	0	00
40	0	00	0	00
41	0	00	0	00
42	0	00	0	00
43	0	00	0	00
44	0	00	0	00
45	0	00	0	00
46	0	00	0	00
47	0	00	0	00
48	0	00	0	00
49	0	00	0	00
50	0	00	0	00
51	0	00	0	00
52	0	00	0	00
53	0	00	0	00
54	0	00	0	00
55	0	00	0	00
56	0	00	0	00
57	0	00	0	00
58	0	00	0	00
59	0	00	0	00
60	0	00	0	00
61	0	00	0	00
62	0	00	0	00
63	0	00	0	00
64	0	00	0	00
65	0	00	0	00
66	0	00	0	00
67	0	00	0	00
68	0	00	0	00
69	0	00	0	00
70	0	00	0	00
71	0	00	0	00
72	0	00	0	00
73	0	00	0	00
74	0	00	0	00
75	0	00	0	00
76	0	00	0	00
77	0	00	0	00
78	0	00	0	00
79	0	00	0	00
80	0	00	0	00
81	0	00	0	00
82	0	00	0	00
83	0	00	0	00
84	0	00	0	00
85	0	00	0	00
86	0	00	0	00
87	0	00	0	00
88	0	00	0	00
89	0	00	0	00
90	0	00	0	00
91	0	00	0	00
92	0	00	0	00
93	0	00	0	00
94	0	00	0	00
95	0	00	0	00
96	0	00	0	00
97	0	00	0	00
98	0	00	0	00
99	0	00	0	00
100	0	00	0	00

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnia	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		☉ w południku o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ☾ wcześniej wschodzi i tyloma później zachodzi		
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.				
1							11	10	7	37
2							11	55	7	10
3							rano		—	
4							0	38	6	57
5	7	31	4	57	12	14	1	20	6	35
6							2	1	6	13
7							2	42	5	51
8							3	25	5	29
9							4	8	5	7
10	7	24	5	6	12	14	4	56	4	49
11							5	45	4	38
12							6	38	4	21
13							7	34	4	18
14							8	32	4	22
15	7	15	5	16	12	14	9	31	4	36
16							10	31	4	56
17							11	29	5	20
18							12ppol	25	5	50
19							1	19	6	18
20	7	6	5	24	12	14	2	13	6	46
21							3	6	7	12
22							4	1	7	36
23							4	54	7	51
24							5	47	8	5
25	6	55	5	32	12	13	6	39	8	11
26							7	31	8	7
27							8	21	7	56
28							9	8	7	42

Luty ma dni 28.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
S. 1	Ignacego B.	20 Ewfymija
C. 2	N. P. M. Gromnicz.	21 Maksyma
P. 3	Błażeja b.	22 Tymofteja
S. 4	Weroniki p.	23 Klymenta
N. 5	A. Starozap. Ag.	24 N. 3 po Boh.
P. 6	Doroty p.	25 Hrehorja
W. 7	Romualda	26 Ksenofonta
Ś. 8	Jana z Malty	27 Joana Chryz.
C. 9	Apolonii p.	28 Ewfrema
P. 10	Scholastyki p.	29 Jhnatyja
S. 11	Lucyusza	30 Trech Światyteli
N. 12	A. Miesopust. G.	31 N. 4 Miasopust.
P. 13	Jordana	1 Fewr. Tryfona
W. 14	Walentego	2 Strytenie Hosp.
S. 15	Faustyna	3 Symeona i Anny
C. 16	Juliany	4 Izydora
P. 17	Polikarpa	5 Ahafii
S. 18	Konstancyi	6 Wokuly
N. 19	A. Zapustna Kon.	7 N. 5. Syropustna
P. 20	Nicefora	8 Fteodora
W. 21	Eleonory	9 Nikifora
Ś. 22	Popielece Piotła K	10 Charlawpija
C. 23	Romany	11 Własija
P. 24	Macieja Ap.	12 Meletija
S. 25	Wiktoryna	13 Martyniana
N. 26	A. I. Wstępna. A.	14 N. 1. Postn. Awx.
P. 27	Anastazyi	15 Onysyma
W. 28	Leandra	16 Pamfyla

③ 3, o godz. 7. 28 m. r. ☉ 11. o godz. 10. m. 3 r.
 ④ 18. o godz. 4. 19 m. r. ☉ 24. o godz. 11. 0 m. r.
 W przeciągu miesiąca tego przybywa dnia o 1 godz.
 27 m. Długość dnia w przeciągu 10 godzin i 10 m.

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnia	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać	☉ w południku o godzinie i mi- nucie	Tyłoma godz. i min. ☉ wczesniej wschodzi i tyłoma później zachodzi
	wschód		zachód				
	godz.	m.	godz.	m.			
1						11 10	7 37
2						11 55	7 10
3						rano	—
4						0 38	6 57
5	7	31	4	57	12 14	1 20	6 35
6						2 1	6 13
7						2 42	5 51
8						3 25	5 29
9						4 8	5 7
10	7	24	5	6	12 14	4 56	4 49
11						5 45	4 38
12						6 38	4 21
13						7 34	4 18
14						8 32	4 22
15	7	15	5	16	12 14	9 31	4 36
16						10 31	4 56
17						11 29	5 20
18						12ppol 25	5 50
19						1 19	6 18
20	7	6	5	24	12 14	2 13	6 46
21						3 6	7 12
22						4 1	7 36
23						4 54	7 51
24						5 47	8 5
25	6	55	5	32	12 13	6 39	8 11
26						7 31	8 7
27						8 21	7 56
28						9 8	7 42

Notatki. Tablica stanów.

Przychód		Rozchód	
złr.	ct.	złr.	ct.
1	0	1	0
2	0	2	0
3	0	3	0
4	0	4	0
5	0	5	0
6	0	6	0
7	0	7	0
8	0	8	0
9	0	9	0
10	0	10	0
11	0	11	0
12	0	12	0
13	0	13	0
14	0	14	0
15	0	15	0
16	0	16	0
17	0	17	0
18	0	18	0
19	0	19	0
20	0	20	0
21	0	21	0
22	0	22	0
23	0	23	0
24	0	24	0
25	0	25	0
26	0	26	0
27	0	27	0
28	0	28	0
29	0	29	0
30	0	30	0
31	0	31	0
32	0	32	0
33	0	33	0
34	0	34	0
35	0	35	0
36	0	36	0
37	0	37	0
38	0	38	0
39	0	39	0
40	0	40	0
41	0	41	0
42	0	42	0
43	0	43	0
44	0	44	0
45	0	45	0
46	0	46	0
47	0	47	0
48	0	48	0
49	0	49	0
50	0	50	0
51	0	51	0
52	0	52	0
53	0	53	0
54	0	54	0
55	0	55	0
56	0	56	0
57	0	57	0
58	0	58	0
59	0	59	0
60	0	60	0
61	0	61	0
62	0	62	0
63	0	63	0
64	0	64	0
65	0	65	0
66	0	66	0
67	0	67	0
68	0	68	0
69	0	69	0
70	0	70	0
71	0	71	0
72	0	72	0
73	0	73	0
74	0	74	0
75	0	75	0
76	0	76	0
77	0	77	0
78	0	78	0
79	0	79	0
80	0	80	0
81	0	81	0
82	0	82	0
83	0	83	0
84	0	84	0
85	0	85	0
86	0	86	0
87	0	87	0
88	0	88	0
89	0	89	0
90	0	90	0
91	0	91	0
92	0	92	0
93	0	93	0
94	0	94	0
95	0	95	0
96	0	96	0
97	0	97	0
98	0	98	0
99	0	99	0
100	0	100	0

Dziennik kasowy.

Przychód	Rozchód	Przychód		Rozchód	
		złr.	ct.	złr.	ct.
1	0	1	0	1	0
2	0	2	0	2	0
3	0	3	0	3	0
4	0	4	0	4	0
5	0	5	0	5	0
6	0	6	0	6	0
7	0	7	0	7	0
8	0	8	0	8	0
9	0	9	0	9	0
10	0	10	0	10	0
11	0	11	0	11	0
12	0	12	0	12	0
13	0	13	0	13	0
14	0	14	0	14	0
15	0	15	0	15	0
16	0	16	0	16	0
17	0	17	0	17	0
18	0	18	0	18	0
19	0	19	0	19	0
20	0	20	0	20	0
21	0	21	0	21	0
22	0	22	0	22	0
23	0	23	0	23	0
24	0	24	0	24	0
25	0	25	0	25	0
26	0	26	0	26	0
27	0	27	0	27	0
28	0	28	0	28	0
29	0	29	0	29	0
30	0	30	0	30	0
31	0	31	0	31	0
32	0	32	0	32	0
33	0	33	0	33	0
34	0	34	0	34	0
35	0	35	0	35	0
36	0	36	0	36	0
37	0	37	0	37	0
38	0	38	0	38	0
39	0	39	0	39	0
40	0	40	0	40	0
41	0	41	0	41	0
42	0	42	0	42	0
43	0	43	0	43	0
44	0	44	0	44	0
45	0	45	0	45	0
46	0	46	0	46	0
47	0	47	0	47	0
48	0	48	0	48	0
49	0	49	0	49	0
50	0	50	0	50	0
51	0	51	0	51	0
52	0	52	0	52	0
53	0	53	0	53	0
54	0	54	0	54	0
55	0	55	0	55	0
56	0	56	0	56	0
57	0	57	0	57	0
58	0	58	0	58	0
59	0	59	0	59	0
60	0	60	0	60	0
61	0	61	0	61	0
62	0	62	0	62	0
63	0	63	0	63	0
64	0	64	0	64	0
65	0	65	0	65	0
66	0	66	0	66	0
67	0	67	0	67	0
68	0	68	0	68	0
69	0	69	0	69	0
70	0	70	0	70	0
71	0	71	0	71	0
72	0	72	0	72	0
73	0	73	0	73	0
74	0	74	0	74	0
75	0	75	0	75	0
76	0	76	0	76	0
77	0	77	0	77	0
78	0	78	0	78	0
79	0	79	0	79	0
80	0	80	0	80	0
81	0	81	0	81	0
82	0	82	0	82	0
83	0	83	0	83	0
84	0	84	0	84	0
85	0	85	0	85	0
86	0	86	0	86	0
87	0	87	0	87	0
88	0	88	0	88	0
89	0	89	0	89	0
90	0	90	0	90	0
91	0	91	0	91	0
92	0	92	0	92	0
93	0	93	0	93	0
94	0	94	0	94	0
95	0	95	0	95	0
96	0	96	0	96	0
97	0	97	0	97	0
98	0	98	0	98	0
99	0	99	0	99	0
100	0	100	0	100	0

Marzec ma dni 31.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie.
S. 1	Such. Albina	17 Fteodora
C. 2	Symplifyusza	18 Lwa pap.
P. 3	Kunegundy	19 Archypa
S. 4	Kazimierza Kr.	20 Leona
N. 5	A. 2. Sucha. Fryd.	21 N. 2. Postu. Tym.
P. 6	Kolety	22 ŚŚ. Muczen.
W. 7	Tomasza z Akw.	23 Polykarpa
S. 8	Jana Bożego	24 Obr. sław. Joana
C. 9	Franciszka	25 Tarasia Arch.
P. 10	40 Męczenników	26 Porfiryja
S. 11	Pelagii	27 Prokopia
N. 12	A. 3 Głucha. Grz.	28 N. 3. Postu. Was.
P. 13	Rozyny	1 Marta Eudokii
W. 14	Matyldy	2 Ftedota
S. 15	Longina	3 Ewtropia
C. 16	Cyryla i Met.	4 Harasyma
P. 17	Gertrudy	5 Konona
S. 18	Edwarda	6 ŚŚ. 42 Mucz.
N. 19	A. 4. Srodopust.	7 N. 4. Postu. Baz.
P. 20	Ludgiera	8 Fteofylakta
W. 21	Benedykta	9 40 Muczen.
Ś. 22	Oktawiana	10 Kodrata
C. 23	Ottona	11 Sofronya
P. 24	Gabryela	12 Fteofana
S. 25	Zwiastow. N. M. P.	13 Nykyfora
N. 26	A. 5. Czarna. Em.	14 N. 5. Postu. Wen.
P. 27	Ruperta	15 Awhapyia
W. 28	Syxta	16 Sawyna
S. 29	Eustachiego	17 Aleksia
C. 30	Kwiryna	18 Kyrylla
P. 31	Balbiny	19 Chryzonfta

⊙ 5. o g. 2. 9 m. r. — ☉ 12. o g. 10. 55 m. w.
 ☉ 19. o g. 1. 47 m. w. — ☉ 26. o g. 3. m. 5 w.
 W przeciągu tego miesiąca przybywa dnia o 1. godz.
 47 minut. — Długość dnia w przecięciu 11 godzin.

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnie	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		☾ o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ☾ wczesniej wschodzi i tyłoma później zachodzi
	wschód		zachód					
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.		
1	6	45	5	40	12	12	9 53	7 24
2							10 36	7 4
3							11 18	6 42
4							rano	—
5							0 0	6 0
6	6	35	5	48	12	11	0 41	5 37
7							1 23	5 16
8							2 7	4 56
9							2 53	4 39
10							3 41	4 31
11	6	25	5	57	12	10	4 32	4 19
12							5 26	4 21
13							6 21	4 29
14							7 18	4 45
15							8 15	4 51
16	6	14	6	5	12	9	9 12	5 10
17							10 7	5 25
18							11 1	6 3
19							11 56	6 31
20							12 51	6 59
21	6	3	6	12	12	7	1 w 46	7 25
22							2 41	7 45
23							3 37	8 1
24							4 31	8 9
25							5 24	8 9
26	6	52	6	20	12	6	6 15	8 1
27							7 4	7 57
28							7 50	7 25
29							8 34	7 10
30							9 17	6 51
31	5	41	6	28	12	4	9 58	6 28

Kwiecień ma dni 30.

Dzie	Rzymsko katolickie	grecko katolickie
S.	1 Teodory	20 Prep. Otee.
N.	2 A. 6. Kwietna.	21 N. 6. Postu. Jak.
P.	3 Ryszarda	22 Wasylya
W.	4 Izidora	23 Nykona
Ś.	5 Wincentego	24 Zaharyi
C.	6 Wieczera Pańska	25 Błah. P. Bohor.
P.	7 Wielki Piątek	26 Piątek welyk.
S.	8 Wielka Sobota	27 Subota Wel.
N.	9 A. Wielkanoc	28 Woskr. Hosp.
P.	10 Poniedz. Wielkan.	29 Poned. Woskr.
W.	11 Leona	30 Wtorok Woskr.
S.	12 Juliusza	31 Ipatya
C.	13 Hermenegildy	1 April. Maryi
P.	14 Waleryana	2 Tyxta
S.	15 Anastazyi	3 Nikity
N.	16 A. 1. Biała. Kal.	4 N. 1 Antyp. Jos.
P.	17 Rudolfa	5 Pteodula
W.	18 Elenterego	6 Ewtychija
S.	19 Emmy	7 Heorhya
C.	20 Agnieszki	8 Irydiona
P.	21 Szymona	9 Jewpsychia
S.	22 Sotera	10 Terentya
N.	23 A. 2. po Wielk. W.	11 N. 2. Myr. Antypy
P.	24 Jerzego	12 Wasylya
W.	25 Marka	13 Artemona
Ś.	26 Kłeta i Marc.	14 Martyna
C.	27 Peregryny	15 Arystarcha
P.	28 Witalisa	16 Ahapii
S.	29 Piotra Męcz.	17 Symeona
N.	30 A. 3. po Wielk.	18 N. 3. Rozsk. Joann.

☉ 3. o g. 7. 16 m. w. — ☾ 11. o g. 8. 0 m. r.
 ☉ 17. o g. 11. 8 m. w. — ☾ 25. o g. 8. 26 m. r.
 W przeciągu tego miesiąca przybywa dnia o 1 godz.
 36 m. — Długość dnia w przecięciu 13 godzin.

Tablica słoneczna. | Tabl. księżyc.

Dzie	Słońca		Zegar w południu powinien po- kazywać	w południku o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ☾ wczesniej wschodzi i tyloma później zachodzi
	wschód	zachód			
	godz. m.	godz. m.	godz. m.		
1				10 40	6 8
2				11 22	5 47
3				rano	—
4				0 6	5 23
5	5 30	6 37	12 3	0 51	5 2
6				1 39	4 49
7				2 29	4 30
8				3 22	4 22
9				4 17	4 20
10	5 19	6 44	12 1	5 12	4 26
11				6 8	4 39
12				7 1	5 0
13				7 57	5 24
14				8 49	5 49
15	5 10	6 53	12 0	9 41	6 17
16				10 35	6 45
17				11 30	7 10
18				12 25	7 34
19				1 w. 21	7 50
20	4 59	7 1	11 59	2 17	8 2
21				3 13	8 8
22				4 6	8 4
23				4 56	7 51
24				5 44	7 35
25	4 49	7 8	11 58	6 30	7 16
26				7 13	6 56
27				7 55	6 35
28				8 36	6 14
29				9 18	5 52
30	4 40	7 15	11 57	10 1	5 30

Notatki.

Dziennik kasowy.

[illegible]

życ.

wschodzi i tyłoma
później zachodzi

27
55

•

39

24

20

24

39

54

16

44

7

33

59

23

15
19

99

2

26

172

34

11

1992

1970

10

1

100

1

1

1

Maj ma dni 31.

Dnie	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
P. 1	Filipa	19 Joana Anach.
W. 2	Zygmunta	20 Fteodora
S. 3	Znalez. św. krzyża	21 Januaria
C. 4	Floryana	22 Fteodora Syk.
P. 5	Malwiny	23 Heorhia
S. 6	Jana w Oleju	24 Sawwy
N. 7	A. 4 po Wielk. D.	25 N. 4. Samar. Marka
P. 8	Stanislawa	26 Wasyliya
W. 9	Grzegorza	27 Symeona
S. 10	Izydora Oracza	28 Jasona
C. 11	Beatryksy	29 9 Mucz.
P. 12	Pankracego	30 Jakowa
S. 13	Serwacego	1 Mai. Jeremyi
N. 14	A. 5. po Wielk. B.	2 N. 5. Slipor. Aftan,
P. 15	Zofii	3 Tymofteja
W. 16	Jana Nep.	4 Pelahyi
S. 17	Moniki	5 Iryny
C. 18	Wniebowst. Pań.	6 Woznes. Hosp.
P. 19	Piotra Celest.	7 Znam, św. Kresta.
S. 20	Bernarda	8 Joana Boh.
N. 21	A. 6. po Wielk. H.	9 N. 6. SS. Otec.
P. 22	Julii	10 Symeona
W. 23	Dezyderyusza	11 Mokija
Ś. 24	Joanny	12 Jepyfauya
C. 25	Magdaleny	13 Hlykeryi
P. 26	Filipa	14 Izydora
S. 27	Jana pap.	15 Pochomyja
N. 28	A. Zielone Świeta	16 Sosz. św. Duch
P. 29	Poniedz. Ziel. Św.	17 Pon. Sosz. św. D.
W. 30	Feliksa pap.	18 Fteodota m,
S. 31	Petroneli	19 Patrykya

⑨ 3. o g. 10. 0 m. r. — ☉ 10. o g. 2. 4 m. w.
 ⑩ 17. o g. 9. 4 m. r. — ☾ 25. o g. 2. 11 m. r.
 W przeciągu tego miesiąca przybywa dnia o 1 g.
 15 m. — Długość dnia w przecieciu 15 godzin.

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnia	Słońca				Zégar w południu powinien po- kazywać		☉ w południku o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ☾ wczesniej wschodzi i tyloma później zachodzi	
	wschód		zachód						
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.			
1							10 w. 46	5	27
2							11 33	4	55
3							rano	—	
4							0 24	4	39
5	4	32	7	22	11	57	1 17	4	24
6							2 11	4	20
7							3 8	4	24
8							4 3	4	39
9							4 57	4	54
10	4	24	7	29	11	56	5 51	5	16
11							6 43	5	44
12							7 35	6	7
13							8 26	6	33
14							9 18	6	59
15	4	17	7	37	11	56	10 11	7	23
16							11 6	7	45
17							12 w. 2	7	59
18							1 0	8	9
19							1 53	8	6
20	4	9	7	44	11	56	2 46	7	57
21							3 36	7	43
22							4 23	7	24
23							5 7	7	5
24							5 50	6	43
25	4	4	7	49	11	57	6 31	6	22
26							7 13	6	0
27							7 55	5	39
28							8 39	5	18
29							9 25	4	59
30	3	59	7	54	11	57	10 15	4	52
31							11 7	4	28

Dziennik kasowy.

Przy- chód	Roz- chód	
	złr.	ct.
1. 1. 1880	100	00
2. 1. 1880	100	00
3. 1. 1880	100	00
4. 1. 1880	100	00
5. 1. 1880	100	00
6. 1. 1880	100	00
7. 1. 1880	100	00
8. 1. 1880	100	00
9. 1. 1880	100	00
10. 1. 1880	100	00
11. 1. 1880	100	00
12. 1. 1880	100	00
13. 1. 1880	100	00
14. 1. 1880	100	00
15. 1. 1880	100	00
16. 1. 1880	100	00
17. 1. 1880	100	00
18. 1. 1880	100	00
19. 1. 1880	100	00
20. 1. 1880	100	00
21. 1. 1880	100	00
22. 1. 1880	100	00
23. 1. 1880	100	00
24. 1. 1880	100	00
25. 1. 1880	100	00
26. 1. 1880	100	00
27. 1. 1880	100	00
28. 1. 1880	100	00
29. 1. 1880	100	00
30. 1. 1880	100	00
31. 1. 1880	100	00
32. 1. 1880	100	00
33. 1. 1880	100	00
34. 1. 1880	100	00
35. 1. 1880	100	00
36. 1. 1880	100	00
37. 1. 1880	100	00
38. 1. 1880	100	00
39. 1. 1880	100	00
40. 1. 1880	100	00
41. 1. 1880	100	00
42. 1. 1880	100	00
43. 1. 1880	100	00
44. 1. 1880	100	00
45. 1. 1880	100	00
46. 1. 1880	100	00
47. 1. 1880	100	00
48. 1. 1880	100	00
49. 1. 1880	100	00
50. 1. 1880	100	00
51. 1. 1880	100	00
52. 1. 1880	100	00
53. 1. 1880	100	00
54. 1. 1880	100	00
55. 1. 1880	100	00
56. 1. 1880	100	00
57. 1. 1880	100	00
58. 1. 1880	100	00
59. 1. 1880	100	00
60. 1. 1880	100	00
61. 1. 1880	100	00
62. 1. 1880	100	00
63. 1. 1880	100	00
64. 1. 1880	100	00
65. 1. 1880	100	00
66. 1. 1880	100	00
67. 1. 1880	100	00
68. 1. 1880	100	00
69. 1. 1880	100	00
70. 1. 1880	100	00
71. 1. 1880	100	00
72. 1. 1880	100	00
73. 1. 1880	100	00
74. 1. 1880	100	00
75. 1. 1880	100	00
76. 1. 1880	100	00
77. 1. 1880	100	00
78. 1. 1880	100	00
79. 1. 1880	100	00
80. 1. 1880	100	00
81. 1. 1880	100	00
82. 1. 1880	100	00
83. 1. 1880	100	00
84. 1. 1880	100	00
85. 1. 1880	100	00
86. 1. 1880	100	00
87. 1. 1880	100	00
88. 1. 1880	100	00
89. 1. 1880	100	00
90. 1. 1880	100	00
91. 1. 1880	100	00
92. 1. 1880	100	00
93. 1. 1880	100	00
94. 1. 1880	100	00
95. 1. 1880	100	00
96. 1. 1880	100	00
97. 1. 1880	100	00
98. 1. 1880	100	00
99. 1. 1880	100	00
100. 1. 1880	100	00

Czerwiec ma dni 30.

Dnie	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
C. 1	Nikodema	20 Ptalaleja
P. 2	Erazma	21 Konstantya
S. 3	Kłotyldy	22 Wasyliska
N. 4	A. 1. po Sw. Kwir.	23 N. 1. po S. S. D.
P. 5	Bonifacego.	24 Symeona
W. 6	Norberta	25 Obr. Hl. św. Joanna
S. 7	Roberta	26 Karpa
C. 8	Boże Ciało. Med.	27 Fteroponta
P. 9	Felicyana	28 Nykity
S. 10	Malgorzaty	29 Fteodoryi
N. 11	A. 2. po Sw. Barn.	30 N. 2. Tł. Chr.
P. 12	Onufrego	31 Jeremya
W. 13	Antoniego	1 Junyj. Justyna
S. 14	Bazylego	2 Nykifora
C. 15	Wita i Modesta	3 Łukytyna
P. 16	Franciszka	4 Mytrofana
S. 17	Adolfa	5 Dysofteja
N. 18	A. 3. po Sw. M. i M.	6 N. 3. po S. S. D.
P. 19	Gerwaz. i Prot.	7 Teorata
W. 20	Sylweryusza	8 Fteodora
S. 21	Alojzego	9 Kiryla
C. 22	Paulina	10 Tymofteja
P. 23	Zenona	11 Warftelomeja
S. 24	Jana Chrzeciela	12 Onufrya
N. 25	A. 4. po Sw. Prosp.	13 N. 4. po S. S. D.
P. 26	Jana i Pawła	14 Elyseja
W. 27	Wladysława	15 Amosa
S. 28	Leona	16 Trychona
C. 29	Piotra i Pawła	17 Manuila
P. 30	Emilii i Lucyny	18 Leontyja

☉ 1. o godz. 10. 3 m. w. ☾ 8. o godz. 6. m. 39 w.
 ☉ 15. o godz. 8. 3 m. w. ☾ 23. o godz. 7. 31 m. w.
 W przeciągu tego miesiąca przybywa dnia do 20. o 19 m; po 20. ubywa o 5 m. — Długość dnia w przecięciu 16 godzin

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnie	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		w południku o godzinie i mi- nucie	Tylona godz. i min. ☾ wczesniej wschodzi i tyloma później zachodzi	
	wschód		zachód						
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.			
1							rano	—	
2							0	2	4 21
3							1	0	4 28
4	3	57	8	0	11	58	1	57	4 31
5							2	53	4 47
6							3	48	5 10
7							4	40	5 34
8							5	32	6 0
9	3	55	8	5	11	59	6	21	6 24
10							7	13	6 50
11							8	5	7 15
12							8	58	7 38
13							9	52	7 54
14	3	53	8	6	12	10	10	47	8 5
15							11	42	8 8
16							12	w. 36	8 3
17							1	27	7 50
18							2	15	7 34
19	3	53	8	9	12	1	3	1	7 13
20							3	45	6 52
21							4	27	6 32
22							5	9	6 9
23							5	50	5 48
24	3	54	8	10	12	2	6	33	5 28
25							7	17	5 8
26							8	4	4 48
27							8	57	4 33
28							9	49	4 24
29	3	56	8	10	12	3	10	45	4 21
30							11	43	4 26

Notatki.

Przychód		Rozchód		Saldo	
złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	0	1	0	0	0
2	0	2	0	0	0
3	0	3	0	0	0
4	0	4	0	0	0
5	0	5	0	0	0
6	0	6	0	0	0
7	0	7	0	0	0
8	0	8	0	0	0
9	0	9	0	0	0
10	0	10	0	0	0
11	0	11	0	0	0
12	0	12	0	0	0
13	0	13	0	0	0
14	0	14	0	0	0
15	0	15	0	0	0
16	0	16	0	0	0
17	0	17	0	0	0
18	0	18	0	0	0
19	0	19	0	0	0
20	0	20	0	0	0
21	0	21	0	0	0
22	0	22	0	0	0
23	0	23	0	0	0
24	0	24	0	0	0
25	0	25	0	0	0
26	0	26	0	0	0
27	0	27	0	0	0
28	0	28	0	0	0
29	0	29	0	0	0
30	0	30	0	0	0
31	0	31	0	0	0
32	0	32	0	0	0
33	0	33	0	0	0
34	0	34	0	0	0
35	0	35	0	0	0
36	0	36	0	0	0
37	0	37	0	0	0
38	0	38	0	0	0
39	0	39	0	0	0
40	0	40	0	0	0
41	0	41	0	0	0
42	0	42	0	0	0
43	0	43	0	0	0
44	0	44	0	0	0
45	0	45	0	0	0
46	0	46	0	0	0
47	0	47	0	0	0
48	0	48	0	0	0
49	0	49	0	0	0
50	0	50	0	0	0
51	0	51	0	0	0
52	0	52	0	0	0
53	0	53	0	0	0
54	0	54	0	0	0
55	0	55	0	0	0
56	0	56	0	0	0
57	0	57	0	0	0
58	0	58	0	0	0
59	0	59	0	0	0
60	0	60	0	0	0
61	0	61	0	0	0
62	0	62	0	0	0
63	0	63	0	0	0
64	0	64	0	0	0
65	0	65	0	0	0
66	0	66	0	0	0
67	0	67	0	0	0
68	0	68	0	0	0
69	0	69	0	0	0
70	0	70	0	0	0
71	0	71	0	0	0
72	0	72	0	0	0
73	0	73	0	0	0
74	0	74	0	0	0
75	0	75	0	0	0
76	0	76	0	0	0
77	0	77	0	0	0
78	0	78	0	0	0
79	0	79	0	0	0
80	0	80	0	0	0
81	0	81	0	0	0
82	0	82	0	0	0
83	0	83	0	0	0
84	0	84	0	0	0
85	0	85	0	0	0
86	0	86	0	0	0
87	0	87	0	0	0
88	0	88	0	0	0
89	0	89	0	0	0
90	0	90	0	0	0
91	0	91	0	0	0
92	0	92	0	0	0
93	0	93	0	0	0
94	0	94	0	0	0
95	0	95	0	0	0
96	0	96	0	0	0
97	0	97	0	0	0
98	0	98	0	0	0
99	0	99	0	0	0
100	0	100	0	0	0

Dziennik kasowy.

	Przychód		Rozchód	
	złr.	ct.	złr.	ct.
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				
74				
75				
76				
77				
78				
79				
80				
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				
97				
98				
99				
100				

Lipiec ma dni 31.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie.
S. 1	Teobalda	19 Jury
N. 2	A. 5. po Sw. Naw.	20 N. 5. po S. S. D. M.
P. 3	Heliodora	21 Julyana
W. 4	Elzbiety król.	22 Jewsewya
S. 5	Filomeny	23 Ahrypiny
C. 6	Izajasza	24 Rożd. św. Joana
P. 7	Pulcheryi	25 Jewronyi
S. 8	Józefa Kal.	26 Dawyda
N. 9	A. 6. po Sw. Zenona	27 N. 6. po S. S. D. S.
P. 10	Amalii	28 Myra i Joana
W. 11	Jana z Dukli	29 Petra i Pawła
S. 12	Henryka	30 Sobor 12 ŚŚ Ap.
C. 13	Małgorzaty panny	1 Julyja. Kosmy
P. 14	Bonawentury	2 Położ. Ryzy Boh.
S. 15	Rozesłańców	3 Jakynfa
N. 16	A. 7. po Sw. S. P. M.	4 N. 7. po S. S. D. An.
P. 17	Aleksego	5 Aftunazyja
W. 18	Szymona	6 Syzona
S. 19	Wincentego	7 Ftomy
C. 20	Czesława	8 Prokopija
P. 21	Praksedy	9 Pankrateja
S. 22	Maryi Magdal.	10 ŚŚ. 45 Mucz.
N. 23	A. 8. po Sw. Apol.	11 N. 8. po S. S. D. J.
P. 24	Krystyny	12 Prokla
W. 25	Jakuba	13 Sobor św. Hawr.
S. 26	Anny Matki P. M.	14 Akylly
C. 27	Natalii	15 Kyrka
P. 28	Innocentego	16 Aftnochena
S. 29	Marty panny	17 Maryny
N. 30	A. 9. po Sw. Abdona	18 N. 9. po S. S. D. Jem
P. 31	Ignacego	19 Makryny

- ☉ 1. o g. 7. 38 m. r. — ☉ 7. o g. 11. 21 m. w.
 ☉ 15. o g. 8. 31 m. r. — ☉ 23. o g. 11. m. 47 r.
 ☉ 30. o g. 8. 31 m. wieczór.
 W przeciągu tego miesiąca ubywa dnia o m. 57 —
 Długość dnia w przecięciu 15 godzin. 26 m.

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnia	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		w południku o godzinie i mi- nucie		Tyloma godz. i min. ☾ wczesniej wschodzący tyłoma później zachodzący	
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.	☾			
1								rano		—
2							0	42	4	41
3							1	39	5	0
4	4	0	8	8	12	4	2	34	5	25
5							3	28	5	49
6							4	20	6	17
7							5	11	6	32
8							6	2	7	7
9	4	4	8	6	12	5	6	55	7	29
10							7	48	7	49
11							8	41	8	2
12							3	35	8	8
13							10	28	8	5
14	4	9	8	1	12	6	11	20	7	55
15							12	9	7	40
16							12	58	8	13
17							1	w. 41	7	1
18							2	23	6	40
19	4	15	7	56	12	6	3	5	6	18
20							3	46	5	57
21							4	28	5	37
22							5	11	5	16
23							5	56	4	57
24	4	21	7	51	12	6	6	44	4	41
25							7	36	4	28
26							8	30	4	22
27							9	27	4	23
28							10	25	4	32
29	4	27	7	44	12	6	11	24	4	50
30								rano		—
31							0	21	5	33

Notatki.

Dzień	Lp.	Stosunek											
		Wzrost											
1	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	4	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5	5	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6	6	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	7	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	8	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	10	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11	11	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	12	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
13	13	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
14	14	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15	15	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
16	16	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
17	17	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18	18	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
19	19	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
20	20	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
21	21	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
22	22	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
23	23	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
24	24	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
25	25	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
26	26	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
27	27	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
28	28	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
29	29	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
30	30	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
31	31	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
32	32	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
33	33	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
34	34	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
35	35	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
36	36	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
37	37	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
38	38	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
39	39	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
40	40	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
41	41	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
42	42	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
43	43	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
44	44	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
45	45	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
46	46	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
47	47	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
48	48	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
49	49	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
50	50	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
51	51	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
52	52	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
53	53	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
54	54	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
55	55	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
56	56	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
57	57	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
58	58	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
59	59	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
60	60	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
61	61	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
62	62	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
63	63	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
64	64	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
65	65	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
66	66	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
67	67	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
68	68	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
69	69	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
70	70	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
71	71	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
72	72	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
73	73	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
74	74	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
75	75	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
76	76	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
77	77	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
78	78	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
79	79	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
80	80	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
81	81	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
82	82	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
83	83	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
84	84	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
85	85	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
86	86	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
87	87	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
88	88	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
89	89	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
90	90	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
91	91	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
92	92	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
93	93	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
94	94	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
95	95	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
96	96	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
97	97	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
98	98	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
99	99	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
100	100	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Dziennik kasowy.

Przychód	Rozchód	Przychód		Rozchód	
		złr.	ct.	złr.	ct.
1. 1. 1901	1. 1. 1901	100	00	100	00
2. 1. 1901	2. 1. 1901	100	00	100	00
3. 1. 1901	3. 1. 1901	100	00	100	00
4. 1. 1901	4. 1. 1901	100	00	100	00
5. 1. 1901	5. 1. 1901	100	00	100	00
6. 1. 1901	6. 1. 1901	100	00	100	00
7. 1. 1901	7. 1. 1901	100	00	100	00
8. 1. 1901	8. 1. 1901	100	00	100	00
9. 1. 1901	9. 1. 1901	100	00	100	00
10. 1. 1901	10. 1. 1901	100	00	100	00
11. 1. 1901	11. 1. 1901	100	00	100	00
12. 1. 1901	12. 1. 1901	100	00	100	00
13. 1. 1901	13. 1. 1901	100	00	100	00
14. 1. 1901	14. 1. 1901	100	00	100	00
15. 1. 1901	15. 1. 1901	100	00	100	00
16. 1. 1901	16. 1. 1901	100	00	100	00
17. 1. 1901	17. 1. 1901	100	00	100	00
18. 1. 1901	18. 1. 1901	100	00	100	00
19. 1. 1901	19. 1. 1901	100	00	100	00
20. 1. 1901	20. 1. 1901	100	00	100	00
21. 1. 1901	21. 1. 1901	100	00	100	00
22. 1. 1901	22. 1. 1901	100	00	100	00
23. 1. 1901	23. 1. 1901	100	00	100	00
24. 1. 1901	24. 1. 1901	100	00	100	00
25. 1. 1901	25. 1. 1901	100	00	100	00
26. 1. 1901	26. 1. 1901	100	00	100	00
27. 1. 1901	27. 1. 1901	100	00	100	00
28. 1. 1901	28. 1. 1901	100	00	100	00
29. 1. 1901	29. 1. 1901	100	00	100	00
30. 1. 1901	30. 1. 1901	100	00	100	00
31. 1. 1901	31. 1. 1901	100	00	100	00
32. 1. 1901	32. 1. 1901	100	00	100	00
33. 1. 1901	33. 1. 1901	100	00	100	00
34. 1. 1901	34. 1. 1901	100	00	100	00
35. 1. 1901	35. 1. 1901	100	00	100	00
36. 1. 1901	36. 1. 1901	100	00	100	00
37. 1. 1901	37. 1. 1901	100	00	100	00
38. 1. 1901	38. 1. 1901	100	00	100	00
39. 1. 1901	39. 1. 1901	100	00	100	00
40. 1. 1901	40. 1. 1901	100	00	100	00
41. 1. 1901	41. 1. 1901	100	00	100	00
42. 1. 1901	42. 1. 1901	100	00	100	00
43. 1. 1901	43. 1. 1901	100	00	100	00
44. 1. 1901	44. 1. 1901	100	00	100	00
45. 1. 1901	45. 1. 1901	100	00	100	00
46. 1. 1901	46. 1. 1901	100	00	100	00
47. 1. 1901	47. 1. 1901	100	00	100	00
48. 1. 1901	48. 1. 1901	100	00	100	00
49. 1. 1901	49. 1. 1901	100	00	100	00
50. 1. 1901	50. 1. 1901	100	00	100	00
51. 1. 1901	51. 1. 1901	100	00	100	00
52. 1. 1901	52. 1. 1901	100	00	100	00
53. 1. 1901	53. 1. 1901	100	00	100	00
54. 1. 1901	54. 1. 1901	100	00	100	00
55. 1. 1901	55. 1. 1901	100	00	100	00
56. 1. 1901	56. 1. 1901	100	00	100	00
57. 1. 1901	57. 1. 1901	100	00	100	00
58. 1. 1901	58. 1. 1901	100	00	100	00
59. 1. 1901	59. 1. 1901	100	00	100	00
60. 1. 1901	60. 1. 1901	100	00	100	00
61. 1. 1901	61. 1. 1901	100	00	100	00
62. 1. 1901	62. 1. 1901	100	00	100	00
63. 1. 1901	63. 1. 1901	100	00	100	00
64. 1. 1901	64. 1. 1901	100	00	100	00
65. 1. 1901	65. 1. 1901	100	00	100	00
66. 1. 1901	66. 1. 1901	100	00	100	00
67. 1. 1901	67. 1. 1901	100	00	100	00
68. 1. 1901	68. 1. 1901	100	00	100	00
69. 1. 1901	69. 1. 1901	100	00	100	00
70. 1. 1901	70. 1. 1901	100	00	100	00
71. 1. 1901	71. 1. 1901	100	00	100	00
72. 1. 1901	72. 1. 1901	100	00	100	00
73. 1. 1901	73. 1. 1901	100	00	100	00
74. 1. 1901	74. 1. 1901	100	00	100	00
75. 1. 1901	75. 1. 1901	100	00	100	00
76. 1. 1901	76. 1. 1901	100	00	100	00
77. 1. 1901	77. 1. 1901	100	00	100	00
78. 1. 1901	78. 1. 1901	100	00	100	00
79. 1. 1901	79. 1. 1901	100	00	100	00
80. 1. 1901	80. 1. 1901	100	00	100	00
81. 1. 1901	81. 1. 1901	100	00	100	00
82. 1. 1901	82. 1. 1901	100	00	100	00
83. 1. 1901	83. 1. 1901	100	00	100	00
84. 1. 1901	84. 1. 1901	100	00	100	00
85. 1. 1901	85. 1. 1901	100	00	100	00
86. 1. 1901	86. 1. 1901	100	00	100	00
87. 1. 1901	87. 1. 1901	100	00	100	00
88. 1. 1901	88. 1. 1901	100	00	100	00
89. 1. 1901	89. 1. 1901	100	00	100	00
90. 1. 1901	90. 1. 1901	100	00	100	00
91. 1. 1901	91. 1. 1901	100	00	100	00
92. 1. 1901	92. 1. 1901	100	00	100	00
93. 1. 1901	93. 1. 1901	100	00	100	00
94. 1. 1901	94. 1. 1901	100	00	100	00
95. 1. 1901	95. 1. 1901	100	00	100	00
96. 1. 1901	96. 1. 1901	100	00	100	00
97. 1. 1901	97. 1. 1901	100	00	100	00
98. 1. 1901	98. 1. 1901	100	00	100	00
99. 1. 1901	99. 1. 1901	100	00	100	00
100. 1. 1901	100. 1. 1901	100	00	100	00

Sierpień ma dni 31.

Dzie	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
W.	1 Piotra w Okow.	20 Ilyi
S.	2 N. M. P. Anielskiej	21 Symeona
C.	3 Znalecz. św. Szczep.	22 Maryi Mahdal.
P.	4 Dominika	23 Trofyma
S.	5 N. M. P. Śnieżnej	24 Chrystyny
N.	6 A. 10. po Sw. Przem.	25 N 10. po S. S. D.
P.	7 Kajetana	26 Jermolaja
W.	8 Cyryaka	27 Pantalejmona
Ś.	9 Romana	28 Prohora
C.	10 Wawrzyńca	29 Kalynyka
P.	11 Zuzanny	30 Syly
S.	12 Klary	31 Ewdokima
N.	13 A. 11. po Sw. Hipol.	1 Awthust. N. 11. po S.
P.	14 Euzebiusza	2 Stefana
W.	15 Wniebowz. N. P. M.	3 Izaakija
S.	16 Rocha	4 7 Otrokow
C.	17 Liberata	5 Jewsychnia
P.	18 Heleny	6 Preobraż. Hosp.
S.	19 Ludwika B.	7 Dometya
N.	20 A. 12. po Sw. Stef.	8 N. 12. po S. S. D. E.
P.	21 Jacka	9 Matfija
W.	22 Filiberta	10 Lawrentia
Ś.	23 Filipa	11 Eipla
C.	24 Bartłomieja	12 Folijsa
P.	25 Ludwika kr.	13 Maksyma
S.	26 Zefiryny	14 Mycheja
N.	27 A. 13. po Sw. P. & K.	1 N. 13. po S. S. D.
P.	28 Augustyna	16 Dyomyda
W.	29 Ściegie św. Jana	17 Myrona
S.	30 Róży z Liny	18 Flora i Laura
C.	31 Rajmunda	19 Andreja

☉ 6. o g. 5. m. 43 r. — ☉ 13. o g. 10. 40 m. w.
 ☉ 22. o g. 2. 24 m. r. — ☉ 28. o g. 10. 48 m. w.
 W przeciągu tego miesiąca ubywa dnia o 1 g. 33 m.
 Długość dnia w przecięciu 14 godzin i 12 m.

Tablica słoneczna. | Tabl. księżyc.

Dzie	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		☉ w południku o godzinie i mi- nucie		Tyłoma godz. i min. ☉ wcześniej wstchodzi i tyłoma później zachodzi	
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.				
1							1	17	5	39
2							2	11	6	6
3	4	34	7	26	12	6	3	5	6	33
4							3	58	6	58
5							4	51	7	22
6							5	44	7	42
7							6	38	7	57
8	4	42	7	28	12	5	7	32	8	5
9							8	25	8	5
10							9	16	7	58
11							10	6	7	45
12							10	53	7	29
13	4	49	7	18	12	5	11	38	7	8
14							12	21	6	48
15							1 w.	3	6	27
16							1	45	6	5
17							2	26	5	45
18	4	56	7	10	12	4	3	8	5	24
19							3	52	5	5
20							4	38	4	52
21							4	27	4	34
22							5	27	4	34
23	5	4	7	0	12	2	6	18	4	24
24							7	13	4	23
25							8	9	4	33
26							9	6	4	42
27							10	3	5	1
28	5	11	6	50	12	1	11	0	5	26
29							11	56	5	52
30							rano			—
31							0	51	6	19
							1	46	6	46

[illegible]

Dziennik kasowy.

Rozchód		Przychód	
ct.	złr.	ct.	złr.
1	10	1	10
2	20	2	20
3	30	3	30
4	40	4	40
5	50	5	50
6	60	6	60
7	70	7	70
8	80	8	80
9	90	9	90
10	100	10	100
11	110	11	110
12	120	12	120
13	130	13	130
14	140	14	140
15	150	15	150
16	160	16	160
17	170	17	170
18	180	18	180
19	190	19	190
20	200	20	200
21	210	21	210
22	220	22	220
23	230	23	230
24	240	24	240
25	250	25	250
26	260	26	260
27	270	27	270
28	280	28	280
29	290	29	290
30	300	30	300
31	310	31	310
32	320	32	320
33	330	33	330
34	340	34	340
35	350	35	350
36	360	36	360
37	370	37	370
38	380	38	380
39	390	39	390
40	400	40	400
41	410	41	410
42	420	42	420
43	430	43	430
44	440	44	440
45	450	45	450
46	460	46	460
47	470	47	470
48	480	48	480
49	490	49	490
50	500	50	500
51	510	51	510
52	520	52	520
53	530	53	530
54	540	54	540
55	550	55	550
56	560	56	560
57	570	57	570
58	580	58	580
59	590	59	590
60	600	60	600
61	610	61	610
62	620	62	620
63	630	63	630
64	640	64	640
65	650	65	650
66	660	66	660
67	670	67	670
68	680	68	680
69	690	69	690
70	700	70	700
71	710	71	710
72	720	72	720
73	730	73	730
74	740	74	740
75	750	75	750
76	760	76	760
77	770	77	770
78	780	78	780
79	790	79	790
80	800	80	800
81	810	81	810
82	820	82	820
83	830	83	830
84	840	84	840
85	850	85	850
86	860	86	860
87	870	87	870
88	880	88	880
89	890	89	890
90	900	90	900
91	910	91	910
92	920	92	920
93	930	93	930
94	940	94	940
95	950	95	950
96	960	96	960
97	970	97	970
98	980	98	980
99	990	99	990
100	1000	100	1000

Wrzesień ma dni 30.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie.
P. 1	Idziego	20 Samuila
S. 2	Justa	21 Ftadeja
N. 3	A. 14. po Sw. Bron.	22 N. 14. po S. S. D.
P. 4	Rozalii	23 Lupa
W. 5	Wawrzyńca	24 Ewtychya
S. 6	Zacharyasza	25 Warfłomeja
C. 7	Reginy	26 Adryana
P. 8	Narodzenie N. P.	27 Pymena
S. 9	Gorgoniusza	28 Mojseja
N. 10	A. 15. po Sw. Mik.	29 N. 15. po S. S. D.
P. 11	Prota	30 Aleksandra
W. 12	Gwirona	31 Pol. Poj. P. Boh.
Ś. 13	Tobiasza	1 Septembr. Symeona
C. 14	Podwyż. św. krzyża	2 Mamanta
P. 15	Nikodema	3 Aftyma
S. 16	Ludmili	4 Wakyły
N. 17	A. 16 po Sw. Lamb.	5 N. 16. po S. S. D. Z.
P. 18	Tomasza	6 Cz. Mich. arch.
W. 19	Januaryusza	7 Sozonta
S. 20	Eustachiusza	8 Rożd. Bohorod.
C. 21	Mateusza	9 Joakima
P. 22	Maurycego	10 Mynodory
S. 23	Tekli	11 Pteodory
N. 24	A. 17. po Sw. Gerar.	12 N. 17. po S. S. D.
P. 25	Kleofasa	13 Kornylia
W. 26	Cypryana	14 Wozn. św. kresta
S. 27	Damiana	15 Nykity
C. 28	Wacława	16 Ewfemyi
P. 29	Michała Arch.	17 Sofii
S. 30	Hieronima	18 Ewmenyia

☉ 4. o g. 2. 56 m. w. — ☉ 12. o g. 2. 26 m. w.
 ☉ 20. o g. 2. m. 58 w. — ☉ 27. o g. 6. 40 m. r.
 W przeciągu tego miesiąca ubywa dnia o 1 g. m. 39.
 Długość dnia w przecięciu 12 godzin 32 m.

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnie	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		w południku o godzinie i mi- nucie	Tyloma godz. i min. ☉ wczesniej wschodzi i tyłoma później zachodzi
	wschód		zachód					
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.		
1							2 rano 41	7 13
2							3 36	7 32
3	5	19	6	39	11	59	4 32	7 52
4							5 27	8 2
5							6 21	8 5
6							7 14	8 0
7	5	26	6	28	11	58	8 3	7 48
8							8 51	7 33
9							9 36	7 40
10							10 20	6 54
11							11 2	6 29
12	5	34	6	18	11	56	11 44	6 12
13							12 25	5 52
14							1 w.	7 5
15							1 51	5 12
16							2 36	4 54
17	5	41	6	6	11	54	3 23	4 40
18							4 13	4 28
19							5 4	4 23
20							5 58	4 26
21							6 53	4 35
22	5	49	5	55	11	53	7 48	4 52
23							8 43	5 13
24							9 38	5 38
25							10 33	6 4
26							11 29	6 33
27	5	56	5	44	11	51	rano	—
28							0 24	7 24
29							1 21	7 44
30							2 19	7 57

[illegible]

Dziennik kasowy.

[illegible]

Październik ma dni 31.

Dzień	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
N. 1	A. 18. po Sw. Rem.	19 N. 18. po S. S. D. T.
P. 2	Aniołów Stróżów	20 Eustafia
W. 3	Kandyda	21 Kodrata
S. 4	Franciszka Seraf.	22 Foky
C. 5	Placyda	23 Zacz. św. Joana
P. 6	Brunona	24 Ftekly
S. 7	Justyny	25 Ewfrozyny
N. 8	A. 19. po Sw. Bryg.	26 N. 19. po S. S. D. J.
P. 9	Dyonizego	27 Kalystata
W. 10	Franciszka Bor.	28 Charytona
S. 11	Filomeli	29 Kyriaka
C. 12	Maksymiliana	30 Hryhoria
P. 13	Edwarda	1 Oktowr. Pokr. B. P.
S. 14	Kaliksta	2 Kipryana
N. 15	A. 20. po Sw. Ter.	3 N. 20. po S. S. D. D.
P. 16	Pośw. kościoła	4 Jerofteja
W. 17	Jadwigi	5 Charytyny
Ś. 18	Łukasza ewang.	6 Ftomy
C. 19	Piotra z Alk.	7 Serhoja
P. 20	Felicyana	8 Pelahyi
S. 21	Urszuli	9 Jakowa
N. 22	A. 21. po Sw. Kord.	10 N. 21. po S. S. D
P. 23	Jana Kap.	11 Fylypa
W. 24	Rafala	12 Prowa
S. 25	Jana Kant.	13 Karpa
C. 26	Ewarysta	14 Nazarya
P. 27	Sabiny	15 Ewfymija
S. 28	Szymona i Judy	16 Lonhyna
N. 29	A. 22. po Sw. Nare.	17 N. 22. po S. S. D. O.
P. 30	Klaudyusza	18 Łuki Ap.
W. 31	Łucyi	19 Joita

☉ 4. o g. 3. 47 m. r. — ☉ 12. o g. 7. 31 m. r.

☉ 20. o g. 1. 24 m. r. — ☉ 26. o g. 4. 3 m. w.

W przeciągu tego miesiąca ubywa dnia o 1 g. 44 m.

Długość dnia w przecięciu 10 godzin 49

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnia	Słońca				Zégar w południu powinien po- kazywać		w południku o godzinie i mi- nucie		Tyloma godz. i min. ☾ wczesniej wschodzi i tyłoma później zachodzi	
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.	☾	☾		
1							3 rano	16	7	58
2	6	4	5	33	11	49	4	12	8	4
3							5	7	8	2
4							6	0	7	52
5							6	48	7	38
6							7	34	7	18
7	6	11	5	23	11	48	8	18	7	10
8							9	1	6	40
9							9	43	6	19
10							10	24	5	58
11							11	6	5	40
12	6	20	5	13	11	46	11	49	5	18
13							12	34	5	0
14							1 w.	21	4	49
15							2	10	4	35
16							3	1	4	25
17	6	28	5	2	11	45	3	53	4	25
18							4	46	4	31
19							5	40	4	46
20							6	33	5	4
21							7	26	5	27
22	6	36	4	52	11	44	8	19	5	51
23							9	12	6	21
24							10	7	6	45
25							11	2	7	11
26							rano	0	7	—
27	6	44	4	43	11	44	0	0	7	51
28							0	58	8	3
29							1	57	8	4
30							2	54	7	57
31							3	40	7	44

Dziennik kasowy.

		Przychód		Rozchód	
		złr.	ct.	złr.	ct.
1	Przychód	100	00	100	00
2	Rozchód	100	00	100	00
3	Przychód	100	00	100	00
4	Rozchód	100	00	100	00
5	Przychód	100	00	100	00
6	Rozchód	100	00	100	00
7	Przychód	100	00	100	00
8	Rozchód	100	00	100	00
9	Przychód	100	00	100	00
10	Rozchód	100	00	100	00
11	Przychód	100	00	100	00
12	Rozchód	100	00	100	00
13	Przychód	100	00	100	00
14	Rozchód	100	00	100	00
15	Przychód	100	00	100	00
16	Rozchód	100	00	100	00
17	Przychód	100	00	100	00
18	Rozchód	100	00	100	00
19	Przychód	100	00	100	00
20	Rozchód	100	00	100	00
21	Przychód	100	00	100	00
22	Rozchód	100	00	100	00
23	Przychód	100	00	100	00
24	Rozchód	100	00	100	00
25	Przychód	100	00	100	00
26	Rozchód	100	00	100	00
27	Przychód	100	00	100	00
28	Rozchód	100	00	100	00
29	Przychód	100	00	100	00
30	Rozchód	100	00	100	00
31	Przychód	100	00	100	00
32	Rozchód	100	00	100	00
33	Przychód	100	00	100	00
34	Rozchód	100	00	100	00
35	Przychód	100	00	100	00
36	Rozchód	100	00	100	00
37	Przychód	100	00	100	00
38	Rozchód	100	00	100	00
39	Przychód	100	00	100	00
40	Rozchód	100	00	100	00
41	Przychód	100	00	100	00
42	Rozchód	100	00	100	00
43	Przychód	100	00	100	00
44	Rozchód	100	00	100	00
45	Przychód	100	00	100	00
46	Rozchód	100	00	100	00
47	Przychód	100	00	100	00
48	Rozchód	100	00	100	00
49	Przychód	100	00	100	00
50	Rozchód	100	00	100	00
51	Przychód	100	00	100	00
52	Rozchód	100	00	100	00
53	Przychód	100	00	100	00
54	Rozchód	100	00	100	00
55	Przychód	100	00	100	00
56	Rozchód	100	00	100	00
57	Przychód	100	00	100	00
58	Rozchód	100	00	100	00
59	Przychód	100	00	100	00
60	Rozchód	100	00	100	00
61	Przychód	100	00	100	00
62	Rozchód	100	00	100	00
63	Przychód	100	00	100	00
64	Rozchód	100	00	100	00
65	Przychód	100	00	100	00
66	Rozchód	100	00	100	00
67	Przychód	100	00	100	00
68	Rozchód	100	00	100	00
69	Przychód	100	00	100	00
70	Rozchód	100	00	100	00
71	Przychód	100	00	100	00
72	Rozchód	100	00	100	00
73	Przychód	100	00	100	00
74	Rozchód	100	00	100	00
75	Przychód	100	00	100	00
76	Rozchód	100	00	100	00
77	Przychód	100	00	100	00
78	Rozchód	100	00	100	00
79	Przychód	100	00	100	00
80	Rozchód	100	00	100	00
81	Przychód	100	00	100	00
82	Rozchód	100	00	100	00
83	Przychód	100	00	100	00
84	Rozchód	100	00	100	00
85	Przychód	100	00	100	00
86	Rozchód	100	00	100	00
87	Przychód	100	00	100	00
88	Rozchód	100	00	100	00
89	Przychód	100	00	100	00
90	Rozchód	100	00	100	00
91	Przychód	100	00	100	00
92	Rozchód	100	00	100	00
93	Przychód	100	00	100	00
94	Rozchód	100	00	100	00
95	Przychód	100	00	100	00
96	Rozchód	100	00	100	00
97	Przychód	100	00	100	00
98	Rozchód	100	00	100	00
99	Przychód	100	00	100	00
100	Rozchód	100	00	100	00

Listopad ma dni 30.

Dzie	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie.
S.	1 Wszystkich SS.	20 Artemija
C.	2 Dzień zaduszny	21 Harjona
P.	3 Teofila	22 Awerkija
S.	4 Karola Bor.	23 Jakowa
N.	5 A. 23. po Sw. El. M.	24 N. 23. po S. S. D. Ar
P.	6 Leonarda	25 Marjana
W.	7 Herkulana	26 Dymitrya
S.	8 4 Koronatów	27 Nestora
C.	9 Teodora	28 Terentija
P.	10 Andrzeja	29 Anastazyi
S.	11 Marcina bisk.	30 Zenowia
N.	12 A. 24. po Sw. M. p.	31 N. 24. po S. S. D. St
P.	13 Eugeniusza	1 Nojamwra, Kosmy
W.	14 Serafina	2 Akindyna
S.	15 Leopolda	3 Akepsyma
C.	16 Otmara	4 Joannyka
P.	17 Salomei	5 Halaktyona
S.	18 Ottona	6 Pawła Arch.
N.	19 A. 25. po Sw. E. w.	7 N 25. po S. S. D. J.
P.	20 Stanisława K.	8 Sobor sw. Mych.
W.	21 Feliksa de Val	9 Onisifora
S.	22 Cecylii	10 Erasta
C.	23 Klemensa	11 Myny
P.	24 Jana od Krzyża	12 Joana
S.	25 Katarzyny P.	13 Joana Zlotoust.
N.	26 A. 26. po Sw. Konr.	14 N. 26. po S. S. D. F.
P.	27 Wirgiliusza	15 Hurya
W.	28 Rufina m.	16 Mafteja
S.	29 Saturnina	17 Hryhorya
C.	30 Andrzeja Ap.	18 Platona

☉ 2. o g. 8. m. 27 w. — ☉ 11. o g. 0. 49 m. r.
 ☉ 18. o g. 10. 11 m. r. — ☉ 25. o g. 3. 22 m. r.
 W przeciągu tego miesiąca

Tablica słoneczna | Tabl. księżyc.

Dnie	Słońca				Zegar = w południu powinien po- kazywać		☾ w południku o godzinie i mi- nucie		Tylona godz. i min. ☉ wczesniej wschodzi i tylna później zachodzi	
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.	☾	☉		
1	6	53	4	34	11	14	4 rano	40	7	27
2							5	29	7	28
3							6	14	7	8
4							6	58	6	47
5							7	40	6	28
6	7	1	4	26	11	44	8	21	6	5
7							9	3	5	45
8							9	46	5	25
9							10	30	5	7
10							11	17	4	50
11	7	9	4	19	11	44	12	6	4	41
12							12	57	4	27
13							1 w.	49	4	25
14							2	43	4	30
15							3	36	4	41
16	7	18	4	12	11	45	4	29	4	58
17							5	21	5	19
18							6	12	5	16
19							7	4	6	8
20							7	55	6	33
21	7	26	4	6	11	46	8	58	6	59
22							9	44	7	23
23							10	40	7	43
24							11	38	7	58
25							rano		—	
26							0	37	8	4
27	7	33	4	1	11	46	1	34	8	2
28							2	28	7	50
29							3	19	7	35
30							4	7	7	16

Dziennik kasowy.

[illegible]

Grudzień ma dni 31.

Dzie	Rzymsko katolickie	Grecko katolickie
P.	1 Eligiusza	19 Andryja
S.	2 Bibiany	20 Prokla
N.	3 A. 1. Adwentu Fr. X.	21 N. Wowed. Bohor.
P.	4 Barbary	22 Fylymona
W.	5 Serafina	23 Amfytocchia
Ś.	6 Mikołaja	24 Ekateryny
C.	7 Ambrożego	25 Klymenta
P.	8 Niepok. pocz. M. P.	26 Ałypa
S.	9 Leokadyi	27 Jakowa
N.	10 A. 2. Adw. P. M. L.	28 N. 28. po S. S. D. St.
P.	11 Damazego	29 Paramona
W.	12 Maxentego	30 Andreja
S.	13 Lucyi	1 Dekemw. Nauma.
C.	14 Nikazego	2 Awwakyma
P.	15 Waleryana	3 Sofonyi
S.	16 Adelajdy	4 Warwary
N.	17 A. 3. Adw. Łaz.	5 N. 29. po S. S. D. S.
P.	18 Gracyana	6 Nykołaja
W.	19 Nemezyusza	7 Amwrozja
S.	20 Teofila	8 Palapya
C.	21 Tomasza Ap	9 Zaczat. Bohor.
P.	22 Zenona	10 Myny i Ermoh.
S.	23 Wiktoryi	11 Danyła
N.	24 A. 4. Adw. Wigilia	12 N. 30. po S. S. D. S.
P.	25 Boże Narodzenie	13 Ewstratyja
W.	26 Szczepana M.	14 Ftyrsa
S.	27 Jana Ew.	15 Etewterya
C.	28 Młodzianków	16 Ahhea
P.	29 Tomasza B.	17 Danyła
S.	30 Dawida	18 Sewastyana
N.	31 Sylwestra	19 Bonyfatya

☉ 2. o g. 4. 26 m. w. — ☉ 10. o g. 5. 7 m. w.

☾ 17. o g. 6. 9 m. w. — ☾ 24 o g. 7. 11 m. w.

W przeciągu tego miesiąca ubywa dnia o 16 minut.
Długość dnia w przecięciu 8 godzin 30 m.

Tablica słoneczna. | Tabl. księżyc.

Dzień	Słońca				Zegar w południu powinien po- kazywać		C w południku o godzinie i mi- nucie		Tyłoma godz. i min. C wczesniej wschodzi i tyłoma później zachodzi	
	wschód		zachód							
	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.	godz.	m.
1	7	40	3	58	11	49	4	52	6	55
2							5	35	6	35
3							6	17	6	14
4							6	59	5	54
5							7	41	5	33
6	7	46	3	58	11	51	8	25	5	14
7							9	10	4	56
8							10	58	4	41
9							10	49	4	27
10							11	42	4	25
11	7	52	3	58	11	53	12	36	4	27
12							1 w.	31	4	36
13							2	25	4	52
14							3	18	5	12
15							4	10	5	35
16	7	56	3	59	11	56	5	1	5	59
17							5	52	6	23
18							6	43	6	49
19							7	45	7	14
20							8	29	7	35
21	7	59	3	59	11	59	9	25	7	52
22							10	22	8	2
23							11	19	8	4
24							rano		—	
25							0	15	7	57
26	8	1	4	1	12	1	1	8	7	44
27							1	58	7	26
28							2	45	7	6
29							3	29	6	45
30							4	12	6	23
31	8	2	4	5	12	3	4 rano	54	6	3

	Przy- chód		Roz- chód	
	zlr.	ct.	zlr.	ct.
wójtowski				
Wójtowski				

Regulowanie zegarów

a) Wedle tabliczki słonecznej.

Regulowanie zegarów podług wschodu lub też zachodu słońca nie jest pewne ani dogodne, gdyż chwila wschodu lub zachodu słońca na widnokręgu lasami i górami zasłoniętym, nie może być uważana z tą dokładnością, jakiej nastawianie zegaru wymaga.

Pewniejsze nastawianie zegarów wykonać można przez uważanie słońca w chwili, w której ono przez południk miejscowy przechodzi. Dlatego w niniejszym kalendarzyku jest podany czas, jaki pokazywać ma zegar, gdy słońce jest w południku. Na przykład dnia 6. Grudnia w chwili przejścia słońca przez południk, ma zegar pokazywać godzinę 11 51 m; dnia 21. Marca 12, 9 m. i t. d. co znajdzie się w rubryce pod napisem „ścienny lub kieszonkowy zegar w południu powinien pokazywać, g. (godzinę), m. (minut). Chodzi tu tylko o to, aby wiedzieć, kiedy słońce znajduje się w południku. Do tego służy następujący sposób:

Zegar kieszonkowy reguluje się dokładnie podług czasu miejscowego lub bliskiej stacji kolejowej; i tego samego dnia lub następnego (jeżeli zegarek ani się spieszy ani spóźnia zbyt znacznie) za powrotem do domu prowadzi się rysę czyli linię na poziomej futrynie okna wzdłuż cieniu, który pada od prostopadłej ramy okiennej, w chwili prawdziwego południa. Prawdziwe zaś

południe jest wtenczas, kiedy zegar zregulowany pokazuje g. 12. z dodatkiem minut tabliczką objętych. Na przykład dnia 26. Lutego ma zegar w same południe pokazywać godzinę 12. i 6 minut (według tabliczki słon.) zatem chwilę prawdziwego południa tego dnia podaje zegarek zregulowany na dniu 26. Lutego godzinę 12. z dodatkiem 6 minut, i tej chwili prowadzić się ma rysa lub linia południowa wzdłuż rzeźzonego cienia od ramy okiennej. Wzdłuż tej linii południowej każdego dnia w tym roku i w następnych latach padać będzie cień od ramy, gdy słońce jest w południku miejscowym. Gdy tedy n. p. dnia 10. Października pada cień od ramy na linię południową, zegar według tabliczki słon. pokazywać ma godzinę 11. 46 minut i t. d.

Kalendarz zaręcza, że takie zregulowanie zegarów będzie dokładne, chociażby wszystkie zegary sąsiadów czas odmienny pokazywały. W okno ma słońce podczas południa świecić bądź wprost bądź też z ukosa, ponieważ oto tylko chodzi, żeby prostopadła rama cienia na poziomą futrynę okna albo na podłogę pokoju rzuciła a mogła być linia południowa prowadzona.

b) Według tabliczki księżycy

1 oznaczenie wschodu i zachodu jego w dostatecznym przybliżeniu.

Z tabliczki księżycowej można łatwo znaleźć wschód i zachód księżycy; trzeba tylko od czasu, którego jest księżyc w południku, (kolumna pod napisem w „południku“) odjąć liczbę godzin i minut z kolumny pod napisem „tyloma godzinami i minutami i t. d.“ a pozostała reszta poda wschód księżycy; albo dodać do czasu księżycowego w południku tę samą liczbę godzin, a suma poda zachód księżycy

w przybliżeniu dostatecznem. N. p. Dnia 19. Stycznia księżyc jest w południku o godzinie 11. 42 m. rano; w kolumnie obok przypisana jest liczba godzin 4 g. 46 m. zatem: do

Księżyc wschodzi o 11 g. 52' mniej 4 g. 46' równo 7 g. 6' rano tego samego dnia.

Księżyc zachodzi o 11 g. 52' więcej 4 g. 46' równo 16 g. 38' czyli o 4. godz. 38 m. rano na drugi dzień.

Tabliczka ta, gdy księżyc świeci, służy także do regalowania zegarów w nocy. Skoro bowiem uważa się księżyc w południku i porównywa się czas w tabliczce zapisany z czasem zegarowym, łatwo poznać, czy zegarek spieszy lub spóźnia względem właściwego czasu miejscowego.

N. p. Dnia 24. Lutego cień od rany okna pada na rysę czyli linią południową (podczas gdy księżyc świeci), zegarek pokazuje 6. godzinę — tabliczka zaś ma 5. 47 m; zatem zegarek idzie o 13 min. przedziej.

Regulowanie zegarów według czasu, którego księżyc staje w południku, jest również pewne i jak regulowanie onych według południa słońca i to na całą Polskę.

Tę korzyść przynosi kolumna pod napisem w nagłówku: „Księżyc w południku o godzinie i minucie.“

Kwiec.	Maj	Czerw.	Lipiec	Sierp.	Wrześ.	Pądz.	Listop.	Grudz.	Styczeń	Luty	Marzec
1						Słonki					
2				Jelenie							
3				Kozły (Rogacze)							
4				Kanie, Kozy, Cielęta i Szpiczaki							
5				Łudziez kury Głuszców i Cietrzewi							
6					Zajace						
7					Borsuki						
8					Lisy						
9					Jarząbki						
10					Cietrzewie i Głuszcze						
11					Bażanty i Kuropatwy						
12					Przepiórki i dzik. Gołębie						
13					Dropie i Pardwy						
14					Ptactwo błotne w ogólności						
					Ptactwo wodne w ogólności						

Pole białe: oznacza czas polowania.

Pole ciemne: czas szanowania.

Przyznać musimy, że myśliwstwo galicyjskie przez sto lat z pod prawa wyjęte i zaniedbane, nie mało jałowością swą kraj zubożyło, nie dostarczając żadnego dochodu; nareszcie uznanem zostało jako gałęź bogactwa krajowego, zasługującą na opiekę władz i obywatelstwa. Lecz jak każda produkeya wymaga troskliwego i umiętnego zarządu, organizacji i kontroli, tak i myśliwstwo jest w konieczności szukania kierownictwa i pomocniczej ręki. Nie tylko prawo i rozporządzenia, lecz przedewszystkiem wykonanie, zawsze chromiące w Galicyi, musi bronić zwierzynę od bezwiednego prześladowania; pomoc władz i kontrola obywatelska, może jedynie podnieść stan zwierzyny w kraju.

Dzieła, ulotne pisemka, broszury, książki, reklamy i dzienniki, nie jedną myśl wielkiej doniosłości, oświeciły, wpajały w umysły społeczności i w końcu ją zaszczerpiły na pożytek ludzkości we wszystkich warstwach ludności i myśl stała się czynem, podtrzymaną ludźmi dobrej woli. W łowiectwie mamy to samo zadanie; otrzymać opiekę i pomoc władz, oświecać wątpliwości, spisywać doświadczenia na prawdzie oparte, dawać przestrogi i przepisy ku pomnożeniu zwierzyny i dążyć systematycznie ku wytkniętemu celowi, obiecującemu zwierzynę dla wszystkich w przystępnej cenie, a exportem za granicę pokrycie kosztów utrzymania.

Zaiste, kalendarzyki tak licznie rozpowszechnione w Niemczech i bogate treścią pouczającą i rozveselającą myśliwych, zasługują na naśladownictwo w kraju, mogłyby się stać *va de mecum* lubowników łowiectwa, stać się skarbem różnych spostrzeżeń i archiwum do zapisywania jakości, ilości zwierzyny, oraz czasu, w którym ubita została. Wyjątkowe zdarczenia jak n. p. pojawienie się nieznanego ptaków, odmiana tychże, wielka ilość w jednym gatunku zwierzyny lub przeciwnie ubytek tegoż, odmiany w barwach, jak albinosy, w rogaczach odznaczające się mylniki, sobolowate lisy, srokaty sarny, czarne wilki i t. d. Zebranie po kilkulecie treści zawartych w kalendarzykach, wieleby nam dostarczyło ciekawych i pouczających wiadomości.

Pierwszy u nas pojawiający się kalendarzyk myśliwski ma doniosłe zadanie w działaniu pożytku i w bezprzymusowym jak najlichnieszem rozpowszechnieniu:

Ścisłe oznaczenie czasu polowania bez wyrządzenia szkody zwierzynie jakiegobądź gatunku. Swą przystępną ceną wcisnąć się do chat miejskich i szkół ludowych, przekonać wieśniaków, że w ich interesie jest strzeżenie zwierzyny, gdyż dochód z polowania może pokryć nie jeden wydatek gminny. Dziś dzierzawa polowania na 2000 morgach przynosi 5 do 7 złr. gdy w Niemczech ta przestrzeń by dostarczyła przychodu 200 złr. przy pilnem strzeżeniu, gminy by nie bawem i u nas otrzymały za polowanie 25 do 50 złr. i wyżej. Lecz aby tego celu dopiąć, wypada kłóśowników przesładować i bronić dzieciom ba i starszym robienie jajecznie z jaj kaczych i kuropatwich jak za czasów Noego przed potopem.

Przekonać władze o potrzebie ogłębności w udzielaniu paszportów do używania broni i noszenia takowej. Nie mieszkamy w kraju rabunków i opryszków, nie nachodzą nas i stada nasze, drapieżne zwierzęta, więc formułka używana przez władze, że wydają tak liczne karty na palną broń dla bezpieczeństwa, jest bezpodstawną, a wiele zwierzynie szkodliwą. To popełniane nadużycie podtrzymuje kłóśownictwo, pomnaża próżniactwo w ludzie i jest powodem wielu przypadków i kalectw. Kto więc nie może się wykazać przestępstwem, na której mu polować wolno, nie powinien otrzymać pozwolenia noszenia palnej broni.

Również wydzierzawianie polowań gminom jest zgubnem dla zwierzyny, systematycznie a bezwiednie tępiącej niemal przez cztery pory roku; a że u nas kontrola władz nad gminami nie istnieje, pomimo urzędów politycznych, autonomicznych i żandarmerji, niszczenie odbywa się bezkarnie.

Corocznie zwracać uwagę zarządów kolei galicyjskich na kłóśownictwo po stacyach, tak rozpowszechnionego, że nawet budnicy bezkarnie polują. Do tego stopnia jest to niepojęte nadużycie, jeżeli się tak mogą wyrazić, utarte, że słyszymy wszędzie to zdanie głozone: tam niema co strzelać koło stacyi. Dla obywatelstwa nader trudne przesładowanie występnego postępowania, lecz kontrole wywierać obowiązane dyrektywy i zarządy, gdy ono jest wielce szkodliwe służbie kolejowej.

Przedkładać praktycznem rozumowaniem i argumentacją władzom sądowym, politycznym i żandarmerji, że zwierzyna na targach kupiona jest smaczniejszą i strawniejszą, od zwierzyny nabytej od kłóśowników. Jedynie opieka władz i sprostowanie wykonane

prawo może pomnożyć zwierzynę do tego stopnia, że nastąpi cena przystępna dla wszystkich.

Mamy dwie gorące prośby do ojców narodu zasiadających w sejmie, o zmianę w ustawie łowieckiej. Umysł myśliwski objąć nie może niektórych przepisów nader szkodliwych, a zupełnie bezpodstawnych. I tak rogacza życie prawem strzeżone od 1 Marca do 1 Czerwca wtedy, kiedy las z liścia оголоony, rogacz zaś z mszastem rogami, łatwy dla wszystkich do rozpoznania i do ubicia. Każdy doświadczony myśliwy wie, jak na śniegu umieją doskonale ogracze unikać niebezpieczeństwa, zna trudności w rozpoznawaniu płci bez rogów, w szczególności przy liściu i szpilkach; jedyna więc najdogodniejsza pora do wystrzeliwania starych rogaczów szkodliwych, jest w Marcu i w Kwietniu. Nie każda knieja dozwala korzystnych objazdów, z zasady i z doświadczenia potępiam zasiadki powodujące tak częste postrzały i kalectwa a nieraz i śmierć sarny. Pojmuję opiekę nad rocznemi i dwuletniemi rogaczami, lecz jestem bez litości dla starych, tych rozpustników ostrożnych i rozumnych nad miarę znaną u zwierząt. Zwierz ten silny i wytrwały goni przez godziny całe sarny, a nawet w zaślepieniu przesładowuje kotnie kozy do umęczenia; skacze na nie i bodzie rogami, jest w swych niezadowolnionych chuciach mściwy i napastniczy. W czasie rójki swą siłą odgania młodszych, a wytrwałością w przesładowaniu nie dopuszcza ich do sarny, z tego więc postępowania wzrasta w knieji jałowość matek, o czem się niejednokrotnie przekonałem. W końcu dodać muszę, że nienawidzi sarniątek, gdzie takowe spotka, tłucze rogami, trątuje racicami, bije goniąc je, zupełnie jak gdyby był sobie wyrozuśniał, że

macierzyńskość czyni sarny dla niego nieprzystępnymi i to go do wściekłości doprowadza.

Skreśliwszy tu zdobycze mego doświadczenia, wnoszę muszę, aby doskonale rogacze tępione były w każdej porze roku.

Lis, ten nam wszystkim znany zbrodniarz wielkiej miary i rozbójnik na zwierzynę, rozezulił ojców narodu i ci mu udzielili amnestyi na ośm miesięcy w każdym roku. Pojmuję, gdyby skórkowicze i handlarze futrami czekali na ozdobę włosa, lecz pojąć nie mogę, jak myśliwi dozwolili bezkarne brojenie temu nigdy niezmużonemu szkodnikowi, jeszcze w tych miesiącach, w których dla swej licznej rodziny więcej wyrządza szkody. Zliczyć kostki zajęcze przy jamach, pierze z kuropatw i z jarząbków, najczęściej złowionych na jajach, widzieć, jak zawzięcie gonią lisy sarniątką i takowe chwytają, to wystarczy na wydanie wyroku śmierci w każdej porze roku i zachęcenie przesładowania lisów wszelkiemi sposobami.

Jeżeli nasze życzenia urzeczywistnione zostaną, zwierzyna się pomnoży i Galicya takową eksportować będzie, wtedy kalendarzyk może sobie przypisać zasługę i w przyszłości stać się potrzebną książeczką dla myśliwych.

Niech więc każdy dopomoże, jak może.

Kazimierz hr. Wodzicki.

Oleśów dnia 11. Września 1881

Styczeń.

Tam kędy gwiazdy w wielkim mieczu świecą,
Znajdzie się Oryon, pod nim zając zwija.
A na południu gołąb się wybija. (W. P.)

W styczniu dochodzi u nas zima do kulminacyjnego punktu. Żaden głos natury prócz szumu wiatrów i krakania wroniego ptactwa, nie dochodzi naszego ucha.

W wigilię Bożego narodzenia, w wigilię Nowego roku i w wigilię trzech Króli, ostatnie trzy polowania na płową grubą zwierzynę.

Sumienny myśliwy powinien dbać o pozostałą zwierzynę, t. j. starannie urządzać żerowiska, by zwierz nie był zmuszony grubą warstwą śniegu przykryty żér, wygrzebywać. Żér dla płowej zwierzyny powinien być w jesieni przygotowany jako to: konieczyna sucha i pogodnie zebrana, owies w snopach, kasztany, bukiw i żołądz a nawet w tym celu zasuszone w lecie młode gałązki.

Zające, Kuropatwy i Bażanty, jeżeli zbyt rozmnożone, stosunkowo wybić; z zającej jednak oszczędzać ile możności samice, a jak się pleć między niemi rozróżnia, dla początkujących myśliwych doświadczenie starszych podaje:

Zając samiec, jest krótszy, uda ma szersze a głowę grubszą, okrągłą, więcej obrosłą, kosmatą, brodę dłuższą, słuchy krótsze a szersze białawe, na grzbiecie i przednich łopatkach czerwienią, słuchy prosto jeden obok drugiego i na karku tak samo je układa.

Samica jest znacznie dłuższą, turzyca jej jest szara, czerwienią...

dłuższy, mniej biały i węższy, słuchy rozłożone trzymają i tak samo na sobie układają. Bobki samca są mniejsze, podługne, spiczaste, samice zaś większe, okrągłe i lepkie.

Znamiona te łatwo dostrzedz mianowicie w polowaniu przed nagonką; zając bowiem nasłuchując wolno kica, a nawet jeżeli kipi przed ogarami lub po strzale. Uważnemu i z zimną krwią myśliwemu oznaki te nie ujdą bystrego oka.

Dla tak zwanego małego myśliwstwa, albo myśliwstwa na skórki, miesiąc styczeń najwłaściwszą jest porą, albowiem wilk, lis, kuny — oba u nas zuwane gatunki — tehorze, najlepsze mają okrycie. — Zaciągać przeto ponętą dla wilków i lisów, zastawiać żelaza i t. p.

Dla kuropatw i bażantów urządzać zaciszne żerowiska i nie żalować zgonin i pośledniego ziarna.

Zapiski myśliwskie.

[illegible]

Luty.

Wiecej z południa po za grzbietem byka,
Oko się z kwoczką na niebie spotyka.
(W. P.)

W Luty m krajobraz traci świeżość swoję, po-
czyna się pole „srokate,“ czernieją zasy py śnie-
gowe, słońce odgrzewa skiby i najwcześniejszy śpiewak
skowronek pieśń swoję zaczyna, bo „Święta Agnieszka
wypuszcza skowronka z mieszk a,“ a jeżeli on w wigilię
gromnic na drodze z kolei napije się wody, wtedy
długa jeszcze i twarda może być zima.

Na gromnice jeżeli mróz, niedźwiedź rozwała gawrę; a jeżeli odwilż, to ją poprawia. Na gromnice rozechodza się wilki z gromady.

„Borsuk — uczciwiec, nie kradnie, nie kłamie, lecz całą zimę siedzi sobie w jamie“ (W. Pol) teraz wylazi i już w tym miesiącu pomiata troje a czasem pięcioro ślepych borsucząt, które dopiero na dobrze ogrzaną wywodzi ziemię.

Niewiadomo, dlaczego W. Pol Borsuka albo Jazwca nazwał „ucziwcem“ kiedy i on żywi się młodem i jajami; również robi, ryjąc i przewracając ziemię, szkody w polu; szkody zaś te żadną miarą nie mogą iść w porównaniu z temi jakie robiłis kanalia. Polują jednak na borsuka nie dla futra, bo włos jego jest gruby i rzadki, raczej szczecina, od skóry podbity żółtawym puchem. Głowa biaława, po obydwóch stronach dwa czarne pręgi biegną wzdłuż po pod oczy i nikną pod szyją; brzuch i cała spodnia część czarna jak również i krótkie nogi — stopy szerokie uzbrojone mocnymi zaokrąglonemi pazurami; pysk spiczasto zakończony.

czony ostremi nasadzony zębami. — Długość borsuka około 3 stóp, wysokość 1 stopa i 5 cali. Ogon krótki kiciasty a przy osadzie pod spodem jest rodzaj woreczka z gruczołkami wydzielającemi tłuszcz nieprzyjemnej woni; tłuszcz ten ma mu służyć za jedyne pożywienie w czasie zimowych rekolekcyj, nieznaleziono bowiem nigdy w norach jego żadnych zapasów. Samica tym się od samca różni, że jest nieco mniejszą i jaśniejszych kolorów. Grzeje się w Listopadzie i Grudniu i w 60 dni pomiała 3 do 5 młodych, które zostają przy matce aż do następnego grzania.

Gdy się ogrzewa powietrze, ciągną kaczki i gęsi.

Dziki jeszcze się lochają.

Jelenie wychodzą z gęstwin i podczas pogody pasą się na zrębach do słońca położonych. Bujne jelenie zrzucają w tym czasie rogi.

Sarny stadem szukają ciepłych stanowisk, a rogaczowi poczynają odrastać rogi.

Zając leży do słońca w orkach i ląkach suchych.

Kuna leśna (szlachecka) czycha na zdobycz w gniazdach gołębih, kruczych i t. p., domowa zaś trzyma się jeszcze szop i strychów.

Lis poczyną się ciekąć, futro jego kłaczaje i robi się ladaco; myśliwi jednak uważać na to nie powinni, gdyż o wytępienie tego szkodnika najbardziej im chodzi i na łotra tego jamniki puszczają, należy jednak wprzód otropić jamy, czyli tam żbiki nie siedzą, gdyż one psują jamniki.

Na wydry tylko na zasadzkę w miesięczne noce

Zresztą wszelkie polowanie bądź wielkie bądź małe skończone. a człek, koń i pies myśliwy mają wypoczynek.

Zapiski myśliwskie.

i nazywają się zielonkami — w Sierpniu dostają sterówki w ogonie i lotki, i nazywają się farbówkami, w Październiku dorastają zupełnie.

Gluszcze, cietrzewie i jarząbki parzą się. W ślad za płochliwem ptactwem powraca i drapieżne i zwołują się około gniazd takrocznych.

W Marcu mają myśliwi ważne zajęcie, a mianowicie mają dolożyć starania, aby zapewnić dopiero w pary zbranemu a pożytecznemu ptaictwu bezpieczeństwo i swobodę przez tępienie srok, wron et tutti quanti.

Na lisy dla futra można jeszcze polować.

Borsuk wychodzi nocą na żér; w tym miesiącu karmi młode, dlatego trzeba jego jamy ochraniać.

Na dziki polowania niema, gdyż odyniec i wy-
cinek odstrzelili się od stada i ryje się w gęstwinie.
Samury szukają bezpiecznego barłogu w ostępach pod-
szytych, a warchlaki wynędzali od zimna i słoty.

Na jelenia polować nie można, gdyż wylewem wód skupiony, stoi przy stadzie w gęstwinach. Jelonki zrzucają rogi. Sarniuk czémcha obrosłe różki o drzewa i ociera лыko. Sarny trzymają się w laskach.

Zajęcie ale stare, mają już dwoje do czterech młodych tak zwanych marczaków, już w jesieni zdolnych do rozplodu.

Właściwe polowanie w Marcu, to tylko na kaczki — na wodach a w lasach; na guszczce, cietrzewie i jarząbki a wreszcie na dzikie gołębie i słonki — jeżeli nadejdy.

Jeżeli schylek Marce mglisty, to obiecują sobie myśliwi wiele błotnego ptactwa.

Zapiski myśliwskie.

[illegible]

Jeżeli w Kwietniu pierwszy raz nad lasami zagrmi, to wróżba dla myśliwego dobrego polowania w kniei.

Oprócz polowania na słonki, stręczy miesiąc Kwiecień jeszcze polowanie na guszcze i cietrzewie, które w tym miesiącu odbywają tokowiska.

Guszeć, jeden z największych ale i najrzadszych ptaków lownych, przebywa w wielkich lasach iglastych pomieszanych z liściastym i obfitych w źródła czystej wody.

Ojczyzną guszeć jest prawdopodobnie tylko Polska, a mianowicie lasy sto krzyskie; w Niemczech bowiem i we Francji rzadko się pojawia. Oczywiście empiryk, nie lubi wzorowego gospodarstwa lasowego, nie lubi zwartych i wysoko piennych kniei, lecz przecięte, nieregularnie zavalone wykrotami przestrzenie, a przytem małe łysiny, około których tokuje; zgola, im dzikszą z natury jest knieja, tém miłszem dla tego pięknego ptaka przybytkiem.

Kogut czarnego w granat wpadającego koloru, głowa czarna z dziobem 4 cm. dług. ostremi krawędziami i w końcu zakrzywionym, żrenica orzechowa, oczy i otwory uszne okoloné czerwóną skórką, do grzebienia swojskiego koguta podobną; nozdrze okryte czarniawymi miękkimi piórkami, grzbiet i szyja do koloru szarego podobne, niekiedy czarnymi i brązowymi kropkami upstrzone, piersi mieniące się, pióra w skrzydłach czarne z brunatnymi pomieszané, ogon białymi nakrapiany plamami, uda białe, nogi wysokie do palców ciemne.

Kura znacznie mniejsza od koguta, więcej brunatna i brązowymi upstrzona plamami, prawie zupełnie do słonki podobna. Piersi czerwono brunatno na-

krapiane czarnymi i białymi kropkami. Ogon więcej pierzasty jak u koguta.

Fizyognomia guszeć w czasie wabienia kur jest arcy zabawną. Na grubej poziomo wyrosłej gałęzi przechodzi się tam i napowrót napuszony jak indyk wydając głos podobny zupełnie do dźwięku ostrzenia kosy. W czasie więc, gdy ten śpiew jego dochodzi do pełnej siły, wpada w taki zachwyt, że myśliwy kilkoma skokami podejść go na strzał może, i to właśnie chwila najstósowniejsza do strzału. Raz obranego do tokowania miejsca nie opuszcza, chyba jeżeli nieostrożny myśliwy spłoszy go chybnym strzałem, a mianowicie jeżeli został draśnięty śrutem. Z końcem Kwietnia gra się kończy, poczem kury urządzają sobie gniazda w miejscach samotnych i znoszą 5 do 8 jaj większych od jaj kur domowych, koloru szaro zielonego, brunatno nakrapiane; po 4 tygodniach wysiadują młode. Młode biegają jak domowe kureczka zaraz za kwoką, po 10 dniach dostają lotki, wtenczas już same mogą przed pieszym chronić się nieprzyjacielem, pozostają jednak przy matce aż do przyszłego tokowiska.

Pożywieniem Guszeć są pączki buczyny, brzozy i drzew innych, a wreszcie jagody jałowcu, jarzębiny, borówki, poziomki i t. p.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Maj.

I każda muszka już do zorzy brzęczy,
 I każdy kwiatek do nieba się wdzięczy,
 I każda rybka wykąpana w źródle:
 I jest przymierza chwila — i pokoju! (W. P.)

Maj! Maj woła i cieszy się stary i młody w mieście i na wsi, a każdy roi sobie plany używania pełną piersią balsamicznej woni, i pieśzczenia się świeżością odrodzonej natury. I dla myśliwego stręczy miesiąc ten wiele czynności, pomimo że strzelba z wszystkimi przyborami spokojnie wiśi na kołku, chyba u strzelców niemyśliwych, którzy, kiedykolwiek zaświerzb ich wskazujący palec, do strzelania gotowi. Prawdziwy myśliwy wie o tem, że w Maju ptactwo wysiaduje młode, dbać więc i starać się winien o spokój i bezpieczeństwo; baczne mieć oko na swawolnych szkodników rodzaju ludzkiego, dalej na chytrego lisiurę i wszelki drapieżne lotne rabusie. W Maju polują jeszcze na rogacze. — Żeby to złe było?... ale i chwalić niema bardzo co.

W początku miesiąca Maja wracają zdziesiątkowane gromady wędrownego ptactwa i gwarliwie zajmują swoją ojcowiznę. Jaskółki, kuliki, słowiki, kukulki i przepiórki a z końcem tego miesiąca nadciąga najpiękniejszy z błotników Batalion.

W knieji zaś: odyńce, warchlaki i jałowe lochy chodzą stadem, samury mają już prosięta i ryją po słotwinach za słodyczką.

Jeleń jeszcze czemcha. Łanie i sarny cielnę szukają samotnych polan i źródeł.

Liszka wywodzi młode i zaprawia do łupu.

Zajac legnie w zbożu.

Borsuk wygrzewa młode przed jamą do słońca.
 Batalion, ten błotny zawadyaka ledwo 12 cali wysoki jest skorszy i czupurniejszy do zwady, niżeli cietrzew lub kogut domowy, ale tylko w czasie godowych zalecanek, bo potem żyje w przykładowej zgodzie w licznie swego rodzaju towarzystwie. Aczkolwiek co do kształtów ciała, niema po między nimi różnicy; co do ubrania, każdy ma swój gust osobny tak, że wdość licznie stadku trudno dwa znaleźć egzemplarze jednakowo upierzone. Spróbujmy chociaż jednego opisać: Skrzydelka od wierzchu brunatno popielate, lotki popielate, środkowych sześć piór czarno nakrapianych, brzuch od połowy piersi biały, dalsze upierzenie różnokolorowe a osobliwie kołnierzyk najróżnorodniejszych odcieni. Samica znosi zwykle 4 jaj zupełnie do jaj czajki podobnych. Z końcem Lipca już przygotowują się do wędrówki, a na początku Września odcinają do Afryki i Azji.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Czerwiec.

..... już świeci dla ciebie nadzieja,
 Miły myśliwce, — bo Strzelec na niebie
 Z napiętym lukiem zjawia się dla ciebie.
 (W. P.)

W Czerwcu nie byłoby na co zwrócić uwagi myśliwego, albowiem jest to miesiąc wypoczynku a mianowicie u nas, gdzie prawie każdy myśliwy jest zarazem i rolnikiem; każdy przeto więcej zajęty jest sprzętem siana, obrobieniem roślin okopowych i t. p. Nie powinno ująć bacznego oka myśliwego, co się w zagajeniach wiośnianych odbywa, jakie pod poszyciem traw, kwiatów i krzewów kwitnie i płynie życie, i jak dziwnie sprzyja to umajeniu skupionemu około gniazd życia i odnawianiu rodzajów. Wszelki ptak, zwierz duży i małe zwierzątka, które się u nas gnieźdzą, wywodzą i wylęgają w tym miesiącu, a wywiodłszy, trzymają się czas niejaki w miejscu swoim rodzinnym, te zaś, które nie są zmuszone odbywać zamorskich wędrówek, prawie zawsze trzymają się miejsca gniazd i pieleszą jamy i nory.

Pod koniec miesiąca Czerwca poluje się gdzieś pole po temu, z łodzi na podloty. Trudniejsza sprawa ze starymi kaczorami i kaczkami; te bowiem po trudach pielęgnowania młodych, podżywione, wypierają się i dlatego trzymają się twardo miejsc dobrze zarosłych, przeto można je ledwie przed nagonką na czystych ubijać przesmykach.

W tym czasie należy tropić drobnych szkodników, jako to: kuny, tchórze, lasice, żbiki, które do gniazd ptasich na łup wychodzą i zwykle tym samym tropem wracają.

Młode wilki i lisy odssane wyprowadzane bywają przez rodziców w zboże dla wprawiania w mordy i rozboje.

Wydry młode w tym miesiącu złapane, łatwo dadzą się oswoić.

Dziki trzymają się gąszczów, samura tylko wodzi z barłogu 8 do 10 warchłat.

Jeleniowi odrosły i stwardniały rogi a z końcem miesiąca już zmienia zupełnie zimową barwę. Gdzie są jelenie, można je około św. Jana ubijać. — Sarny mają młode i trzymają się z dala od stad i jałowych kóz.

Głusze, cietrzew i jarząbek samce, odłączone od samicy, żyją w odosobnieniu — a samice wodzą po gąszczach kurczęta.

Dropie mają po zbożach młode — a przepiórki i bocian siedzą na jajach. Czajka z gniazda wyprowadza młode.

Koza dzika ma w tym czasie kozłatko.

Ostateczny czas do układania wyźłów w pierwszym polu. (O czém na swoim miejscu.)

Drop podobny do indyka lecz znacznie większy, waży bowiem do 18 funtów. Głowa podługowata i silny dziób, krawędzie języka zębate jak pila, oczy duże a otwory uszne są tak znaczne, że można palec weń włożyć. Szyja długa popielata, grzbiet żółtawy czarno i brązowo nakrapiany, pod brzuchem biały, nogi wysokie okryte łuską, co do kształtu stopy, ta szczególnie zachodzi u dropia różnica, że ma tylko trzy palce, palec zaś tylnego, zwanego ostrogą, zupełnie mu brak. Ogon brązowy pół łokcia długi, białymi i czarnymi nakrapiany plamkami.

Samica co do koloru zupełnie podobna do samca

lecz znacznie mniejsza — żyją po turecku w wielo-
żeństwie.

Samiec w konkurach zupełnie podobny w za-
chowaniu się do indyka, brak mu tylko tak wdzię-
cznego głosu, jaki ma indyk, a wiedząc zapewne o
tém, że temu nie sprostą, nawet nie próbuje jakbądź
się odezwać.

Jaja, które kura ledwo dwa składa, są żółtawe
wielkości między gęsim a indykiem. Owe dwa jaja
składa kura w wygrzebanym dołku na polach obsia-
nych jarem zbożem, i to zwykle w miejscach od-
ległych od lasów i ludzi, a skoro się dropięta wy-
klują, wywodzi je kura zaraz w zboże i nadzwyczaj
czujnie strzeże i ochrania — Są to bowiem ptaki
bardzo bojaźliwe a przeto ostrożne; dlatego też tylko
w wielkich równinach przebywają i lęgną się.

Pożywieniem dropia jest z wiosny i w zimie
piórka oziminy, wreszcie jarzyn — ale najulubieńszym
pokarmem są liście rzepaku.

Mięso młodego dropia równa się w smaku in-
dykowi.

Zapiski myśliwskie.

[illegible]

Lipiec.

I wszystko świadczy, iż wkrótce pochlódnie,
Bo Łucznik wyszedł i stoi w odwodzie,
Bo Koziorożec pomknął w wyższe góry,
I już się Wodnik pokazał na wschodzie. (W. P.)

W Lipcu rozpoczyna się polowanie na jelenie gdzie są; w tym bowiem miesiącu oczyścił rogacz zupełnie rogi.

Daremnie rozwodzić się nad rozkoszą, jaką czuć musieli w łowach na tego wspaniałego króla lasów; trza bowiem doświadczać tego uczucia, a owych szczęśliwych w istocie mało.

Lecz niema co mówić i próżna to praca,

Co było to przeszło, i nigdy nie wraca...

Dziś tylko po łowach zostało podanie. (W. P.)

U rogacza (sarny) w drugiej połowie tego miesiąca rozbudza się popęd płciowy, który jednak „fałszywą rują“ nazywają. W dobrze prowadzonym gospodarstwie łowieckim, stare rogacze powinno się wybić; łatwo je poznać po wykształconych zupełnie rogach — zbyteczna bowiem liczba rogaczy przeszkadza rozmnożeniu tego zwierza; dowiedzionem jest, że gdzie większa liczba rogaczy, tam dużo kóz jałowicze.

Oprócz polowania na jelenie i sarny, polowanie na kaczki nie ustaje, w tym bowiem miesiącu młode dostają już wszystkich piór w skrzydłach i zbierają się do odlotu. Polowanie w całej pełni na bokasy, żurawie i czaple, a od św. Anny na dubelty, po pod lasy na młode gołębie a w zbożach na młode dropie. Zaś po św. Janie na łodziach na podloty na kaczki i gęsi, które się teraz pierzą i nie tak łatwo mogą się wzbicie

do lotu; w ogóle na błotne i wodne ptactwo, które się już wywiódło.

Dzik samura trzyma się z warchlakami w zwartych lasach.

Niedźwiedź wychodzi w nocy na pole zasiane owsem, którego wielkim jest lubownikiem a mianowicie, gdy ziarna są w mleku; jest to właśnie pora na zasadzkę go ubić. Niedźwiedź wodzi piastuny, żywi się jagodami leśnymi, i trzyma się miejsc odludnych.

Miedzy dzikimi kaczkami mnóstwo jest rozmaitych odcieni. Najlepiej nam znane i u nas gnieżdżące się, są: Zwyczajna kaczka duża „krzyżówka, cyranka i podgorzałka,“ wreszcie przerozmaite nóry, kury wodne także w wielu odmianach, pożytku jednak z nich mało.

Kaczka krzyżówka jest wielkości i koloru zwyczajnej kaczki domowej, nieco jednak ciemniejsza, t. j. brunatna czarnymi nakrapiana centkami, bez odmian, jakie u swojskich widzimy. Piersi blade szarawe pomieszane z złotem, w skrzydłach szafirowe lusterka jak u kaczora, dziób i nogi zielonawe, trafiają się jednak i z czerwonymi nogami; jaja zielone bez odmian.

Kaczor nie większy od kaczki, świetniejszy tylko koloryt piór. Głowa złoto zielona, a na szyi biała wąziutka obrączka, piersi brązowo kasztanowate, brzuch biały i krótki czarny ogon a w nim dwa pióra do góry zakręcone; nogi i dziób jak u kaczki. Wylęgają się na błotach, w krzakach nad wodami a nawet na drzewach w gniazdach wronich i spruchniałych drzewach. Z takich gniazd wysokich po wylęgnięciu, kaczka znosi pisklęta za szyjki. Siedząc na jajach,

zmieniają się dla żerowania jak gołębie. W późnej jesieni odcinają w wielkich stadach, gdzie jednak wody w zimie nie zamarzają, na tak zwanych wypa-rzeliskach, całą przebywają zimę, żywią się rybkami, żabami, pijawkami i wszelkiem robactwem, a w lecie trawami i zbożem.

Podgorzałka i cyranka, są znacznie mniejsze. Podgorzałka różni się kolorem od krzyżówki, t. j. że więcej ma pierza brunatno kasztanowatego, a cyranka więcej szarawa.

Obyczaje ostatnich podobne do krzyżówki, mięso ma być delikatniejsze.?

Najrozmaitsze gatunki kaczek są w nadmorskich okolicach, ale mięso ich przesiąknięte tranem, ma być zupełnie nie do użycia.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Sierpień.

Strzelce z wieczora wysunął się przodem
I huk napiąwszy, na swe gody czeka;
Bo ledwo z łanów Panna sprzątnie zboże,
To już i łowów pora niedaleka. (W. P.)

W Sierpniu ubywa wiele wdzięku sielskiej naturze. Ubytek ten wynagradza Sierpień rolnika obfitym zbiorem, a myśliwego przyjemnością łowów rozpoczynających się na przepiórki i kuropatwy, a na błocie na krzyki, dubelty, które w dzień gorący a szczególnie po dśszcu dobrze dosiadują.

Cietrzew z samica i młodem trzyma się gęstwiny. Kuropatwy w jarych posiewach blisko źródeł. Jazgółki w chłodnych gąszczach nad ziemią.

Po św. Bartłomieju rozpoczynają się walne łowy na jelenie i kozły. Na borsuka z jamnikami, najlepszą bowiem ma teraz skórę i najwięcej tłuszczu. Lis pozbywa się kłaczystej wehny i już się nie leni.

Jelenie i sarny trzymają się krawędzi lasów a w dnie gorące szukają łąnie i sarny zimnych źródeł, szczególnie rankiem i wieczorem; w południe zaś układają się w cieniu i drzemą swobodnie obok cięt.

W czasie gorącym, trzyma się dzik gąszczów, które o pola graniczą. Samury wiodą jeszcze warchlaki osobno, zaś jałowe lochy i wycinki trzymają się stada.

Zając dla chłodu wkopuje się w oranie i ma młode z drugiego miotu.

Najwięcej rozkoszują się myśliwi w okolicach wodami zalanych, zwłaszcza pod wieczór po brzegach jezior, stawów, albo wzdłuż grobli, gdzie kaczki całami stadami nisko ziemi ciągną na nocne żerowiska; tam bowiem nieprzeliczona mnogość najrozmaitszego

blotnego i wodnego ptactwa odbywa popisy niejako chwając się Stwórcy, że ją tak przemożnie ochronił i w niezliczone rozmnożył stada. Gwar więc od najwcześniejszego świtu aż do północy, krzyżowanie się stadek w różnych kierunkach, trochę niezgody na otwartych wodach, jednak wszędzie i u wszystkich wielka swoboda, radość z odnowienia rodzaju i nowego okrycia, z jedną tylko troską, że przyjdzie się wybrać w daleką wędrówkę i puścić się na niepewne losy, przeto ćwiczą swe siły i każdy rodzaj łączy się w wielkie gromady.

Cietrzew jest mniejszy od gluszcza, mięso jednak smaczniejsze i dziwnej formacji, gdyż na piersiach ma dwa gatunki mięsa t. j. warstwa pod skórą czarna a od kości biała, podobna do mięsa kureczęcia domowej kury. — Kogut jest czarny w szafir wpadający, a pod skrzydłami i w ogonie po kilka piór białych, a szczególnie w ogonie dwa w półkole na boki podkręcone, oczy w czerwonej obwódce, dziób czarny a nogi krótkie obrośnięte pierzem. Przebywa w miejscach bezdrzewnych zarosłych paprocią, tokowiska obiera na pustych beztrawnych pagórkach.

Czas tokowania z wiosną w czasie, w którym pęka brzezina. Obyczaj tokowania podobny do Gluszcza z małą odmianą, że cietrzew tokując podskakuje. Kura (cietciorka) jest o jedną trzecią część mniejszą od koguta, i różną jest co do koloru upierzenia, albowiem zupełnie jest płową a na grzbiecie do bekasa podobną; składa jaj 8 do 10, lecz nie zawsze wszystkie wylęga.

Najłatwiejsze polowanie na cietrzewie jest w miesiącu Sierpniu i Wrześniu, w ówczas młode dorastają do naturalnego wzrostu, rozchodzą się więc po łąkach

przyległych lasom, mianowicie krzakami, a szczególnie kaliną zarosłych. Wytrzymują przed wyżłem jak kuro-patwy, można je przeto rozbiwszy, pojedynczo wystrzelać. Ktoby jednak szukał onych w łąkach, skoro obesznie rosa, to trud daremny, albowiem już wróciły do lasu, a w lesie spłoszone przez psy, siadają na najwyższe drzewa i podejść się nie dają, przynajmniej bardzo trudno. Strzał do nich łatwy, skorszy mają lot od głuszcza, a wolniejszy od kuropatwy. Żywią się pączkami brzeziny i młodą z gałązek jej korą, a w lecie jagodami leśnemi.

Zapiski myśliwskie.

Data	
Miejsce	
Godzina	
Temperatura	
Wiatr	
Ciężar	
Waga	
Wzrost	
Ciężar	

[illegible]

Wrzesień.

Wpół wychylony, jak stał, strzelec stoi,
Bo przypadł czujnie na jedno kolano,
Odkąd na ziemi łowy obwołano,
Odkąd tam trabka zagrała na lesie. (W P.)

Najwłaściwszem we Wrześniu jest polowanie z chartami; z każdym bowiem dniem w tym miesiącu robi się pusto w polu, zwłaszcza że „W polu człowiek coś tam wart, Gdy koń pryska, skomlą charty, To mi graj w tę grę!” Zresztą jak komu, gdzie i jakie pole; tu na łodzi, tam na koniu, gdzieindziej znowu ledwie z wyżłem na przepiórki, a gdzieindziej znowu na grubego zwierza w kniei.

Na św. Michała rozpoczynają się walne łowy. W tym więc czasie dla łowczych ważne zajęcie obczajania się dokładnie ze stanowiskiem zwierza.

U jeleni kozłów, danieli i łosiów początek rykowiska. Rykowisko trwa od 5 do 6 tygodni. Nie trudno więc wysłedzić stanowisko rogaczy, albowiem zdradzają się głośnym bekiem całą prawie noc trwającym, chociaż na dzień w inne oddalają się miejsca. Sarny trzymają się jeszcze krawędzi lasu, lecz rogacze pomalutko odwodzą je w gęstwiny.

Dziki po żniwach przechodzą w głąb lasów.

Zajęcie ostatni raz w tym miesiącu mają młode, chociaż często się zdarza, że jeszcze pod koniec Października ubija się kotne samice.

Wilk rozchodzi się z gniazda i wprawia potomstwo do rozboju.

Niedźwiedź grzeje się.

Lisy przenoszą się z tymczasowych jam polnych, do leśnych nor, trzymają się gąszczów i tylko w mgli- 73

ste dnie i poranki wychodzą w pole. W tym czasie lisy, kuny, łasice i borsuki rozpędzają swoje młode od siebie, zostawiając je własnemu przemysłowi, co im nie trudno przychodzi, nianowicie tam, gdzie się dużo rzepaku ścierniówki.

Gluszcze, cietrzewie i jarząbki wracają do zimowych stanowisk. Kuropatwy zapadają w kapuściska lub w obrosłe pola. — Zaczyna się ciąg skowronków.

Jarząbek jest większy od kuropatwy; tak kogut jako też kura mają krótkie, grube i czarne dzioby, głowa szaremi okryta piórkami, a na czubku kilka czarnych pióreczek. U jarząbka rozmaite są w upierzeniu odmiany: już to szare lub popielate, częściowo czarne lub kasztanowate z brunatnymi lub białymi pomieszane piórkami. Więcej na podbrzuszu mają piór biłych niżli zwyczajne kuropatwy, na grzbiecie więcej czerwonych łatek pomieszanych z czarno brunatnymi i białymi piórkami. Ogon z piór popielatych, czarnych i białych; wóprzek czarną szerokości palca przecięty linią. Najdłuższe pióra w skrzydłach są popielate pomieszane z czarnymi. Nogi całkiem pierzem okryte. — Kogut różni się od kury piękniejszym upierzeniem, szerszą czerwoną oprawą około ocz i jest nieco większy, a na głowie i szyi więcej ma czerwonych piórek.

Trzymają się zwykle grubych lasów podszytych leszczyną, której kwiat jest dla nich największym przysmakiem, a oprócz tego wszystkie jagody lesne są ich pożywieniem. Lot jarząbka jest bardzo prędko. Są bardzo wrośliwie i nie wychodzą nigdy z lasu. Kura wysiaduje 6 do 8 jaj, a młode wodzi jak kura domowa, lecz nigdy w tem miejscu nie zostaje, gdzie się wylęgły młode. Lapią je w ten sposób jak kwiczoły. Ojczyzną jarząbka jest Polska, Litwa i Szląsk.

Zapiski myśliwskie.

[illegible]

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

Background

Od împinge Al-bata
Teghă de usă argintă
I gura puiului de mătase
I păsărele pe lăsa. (M. F.)

W Przeglądniku zmienia się wszystko: i burwa lasów i burwa złomów; lasne owoce dojrzają opadają a brumkami młotów drzew przebija się z każdym dniem więcej i w lasie i w sadzie, pole coraz więcej czare, powyrzyna się więc polowanie na wszelką zwierzynę drapieżną, drobna i grubą, bo wszystko już odleci, odleci skóra i nowemu pierzem porośnie.

Deziki przebruchtowały się ziemniaczek, wia-
cują w lasy na żołędź i bukiw. Młode warchlaki rosną
sporo. Samury się odżywiają i fukają a stare deziki
nakładają siły i zuchwałości.

U jeleni trwa rykowisko, trzymają się stadami w lasach przy źródłach; słychać bok onych po całych nocach na mile.

Łosie na godzinę przed wieczorem wychodzą z gęstych borów na odkryte łąki, przebywając raki i jeziora wplaw, bo i dla nich czas rykowiska. Kłopy z cielętami nocują na kępach wśród jezior dla bezpieczeństwa przed wilkami.

Pięknie to być musi polowanie na łosie z łodzi, bez wrzawy, bez psów i oblawy. Zwykły bowiem łosie raz obranym przeprawić się szlakiem; celnie jednak strzelać potrzeba i to w oko, albowiem tylko głowa i szufle (rogi) wystają z wody.

głowa i sznurek (rogi) wystają z wody. Po połowie Października zaczyna się ciąg jemio-
łuchów, paszkotów, kostogryzów i kwiczałów; jedne
przybywają z północy, drugie z południa po wino-

[illegible]

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

Październik.

Od świętego Michała
Trabka dla nas zagrała
I gwar psiarni się niesie
I październik po lesie. (W. P.)

W Październiku zmienia się wszystko, i barwa lasów i barwa ziemi, leśne owoce dojrzają opadają a brunatna różga drzew przebija się z każdym dniem więcej i w lesie i w sadzie, pole coraz więcej szare, poczyną się więc polowanie na wszelką zwierzynę drapieżną, drobną i grubą, bo wszystko już obleczone świeżą skórą i nowym pierzem porośło.

Dziki przebuchtownywszy ziemniaczyska, wracają własny na żółdź i bukiw. Młode warchlaki rosną sporo. Samury się odżywiają i fukają a stare dziki nabierają siły i zuchwałości.

U jeleni trwa rykowisko, trzymają się stadami w lasach przy źródłach; słychać bek onych po całych nocach na mile.

Łosie na godzinę przed wieczorem wychodzą z gęstych borów na odkryte haly, przebywając rzeki i jeziora wpław, bo i dla nich czas rykowiska. Klepy z cielećkami nocują na kępach wśród jezior dla bezpieczeństwa przed wilkami.

Pięknie to być musi polowanie na łosie z łodzi, bez wrzawy, bez psów i obławy. Zwykle bowiem łosie raz obrany przewrócić się szlakiem; celnie jednak strzelać potrzeba i to w oko, albowiem tylko głowa i szufle (rogi) wystają z wody.

Po połowie Października zaczyna się ciąg jemio-
łuchów, paszkotów, kostogryzów i kwiczołów; jedne
przybywają z północy, drugie z południa po wino-

braniu u Węgrów.

Przez cały Październik poluje się z psem legawym i z nagonką na stonki. W kniejach i na pustkowinach odbywają się łowy na niedźwiedzie, dziki, łosie, jelenie, sarny; a w krzakach i po łożach polowanie z ogary na borsuka i na lisa. Zając w dnie chłodne i wilgotne przebywa w krzakach, a w dnie ciepłe i pogodne w oraninach. Borsuk, wydra, liszka i żbik sposobią się do zimowej leży. — Polowanie na łodzi ustaje.

Łoś jest wielkości miernego wołu, krótszą ma szyję, dłuższą sierść i większe rogi (szufle) niż jeleni. Samica zowie się kłępą (krowa). Głowa jego podłużna zaostrożona, uszy długie, ogon krótki, nogi zadnie nieco wyższe od przednich a szufle szerokie płaskie, ząbkowane, ostatni koniec najszerszy; sierść siwa twarda, racice rozdwojone, zresztą nogi podobne nogom jelenim. Czas rykowiska według jednego zdania w Sierpniu, według drugich w Październiku.

Łosie trzymają się w stadach i gdziekolwiek się pierwszy poruszy, wszystkie za tym idą. Płyną przez wodę, a jednego dnia kilkadziesiąt mil ubiedz mogą. Zwierz to okazały ale łagodny i bojaźliwy. Gdzie niema wielkich lasów, wielkich odkrytych hal, jezior i bagien, tam niema i łosi. Nie z przypadku trzymają się one tylko pewnej okolicy; dla nich potrzeba wielkiej mokrej i lesistej przestrzeni i stósownie wielkich pastwisk. Pławienie się łosia, należy do jego natury, potrzebuje kąpieli dla ochronienia się przed owadami. W czasie rykowiska idzie on za głosem kłępy nie wybierając drogi, lecz wprost przez jeziora i rzeki. Wreszcie wie on niejako, że na każdym polu, jako zwierz ciężki, znaczy tropy swoje, idzie więc

wplaw przez rzekę lub jezioro i tu gubi tropy dla myśliwego, ogara i drapieżnego wilka. Rzeki nie przepływa nigdy w poprzek, lecz płynie wzdłuż większą odległość. Mięso łosia jest bardzo smaczne jak ze swojskiego bydła poprzerastane; a z miernego łosia waży do 8 cetnarów. Skóra jest bardzo trwała, i tę szczególną ma własność, że z wilgoci ani kruszeje ani twardnieje.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Listopad.

Kiedy swego czasu goły las nastaje,
 Święty Hubert z lasu cały obiad daje.
 (Przysk.)

Listopad dla myśliwych, to ciąg dalszy Października a osobiwie, gdy pole jeszcze szare. Jeżeli śnieg spadnie, jest dobra sposobność przekonania się o stanie zwierzyny w kniejach. — W wigilię św. Huberta, patrona myśliwych, odbywają się zwykle pierwsze łowy.

Dla jeleni ustaje czas rykowiska, po tymże przychodzą stadami na wielkie zwarte lasy.

Niedźwiedź buduje swoją gawrę i trzyma się koło niej, a gdy śnieg spadnie, układa się do zimowego snu trwającego aż do Kwietnia. Listopad najlepszy czas do polowania na dziki bo zgrubiałe na żołądki i bukwie wylęgają się po bagnach w lesie i ocierają szceć o korę drzew; łatwo tedy objechać ich barłóg i po tych znakach upatrzyć gdzie się tarły. Trzymają się w stadach z odynkami, bowiem przychodzi czas rui — lochania się. —

Borsuk się grzeje. Rogacze zrzucają rogi. Jelenie po bekowisku odłączają się od łań. Sarny przenoszą się w wysokie lasy. Zając wraca do lasów i krzaków. Lis podchodzi nocą do zagród po gęsi i kury a dniem siedzi w łożynie i oczeretach, gdzie i wilka znaleźć można.

Dzik odyniec czyli samiec jest zwierz nadzwyczaj silny, odważny i dla strzelca niebezpieczny; nie atakuje wprawdzie sam, lecz rozdrażniony przez postrzelenie, lub maciora broniąca młode, niebezpiecznymi stają się zwierzętami.

Kształt ciała oprócz głowy, podobny do kształtu swojskiej świni, głowa więcej podobna do głowy kreta lub jeża, kark krótki a ryjak spieczasty.

Dziki nie mają stałego czasu lochowania jak inne zwierzęta; w każdej bowiem porze to następuje, lecz przeważnie odbywa się ono w czasie od św. Marcina do św. Andrzeja. Maciora nosi płód 4 miesiące i pomiata do 10 warchłat. Młode w pierwszych dniach są koloru czerwonego z pręgami wpoprzek, później kolor ten przemienia się w bury, a wreszcie w czarny. Zęby przynoszą ze sobą już na świat wykształcone, lecz z czasem nadrastają a mianowicie kły (szable); straszna to broń dzika, dochodzi do 4 cali po nad osadę.

Maciora z wielką troskliwością pielęgnuje młode aż do czasu, dopóki się drugi raz nie uprosi; w ówczas starsze oddalają się, żyjąc w spółnym stadku. W razie niebezpieczeństwa daje maciora znak, po którym każde gdzie stoi kryje się pod zarośla lub na miejscu przypada, aż do chwili, w której je znowu pewnym głosem do pochodu lub żerowania zachęci.

Dzik jest najtłustniejszy około św. Marcina, później znowu chudnie. Mięso warchlaka i jeszcze dwulatka jest wyborne, a pod pewnym względem lepsze od swojskich świń, natomiast ze starego odynka lub samury twarde i bardzo nieprzyjemnej woni.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Grudzień.

Trąb podjezdnego, niechaj się schodzą,
Niech nadaremnie w śniegu nie brodzą.

Pios. myśl.

Nie zawsze w Grudniu można brodzić w śniegu. różnie bowiem zaczyna się zima na naszej ziemi; często grudy i gołoledzie, nieraz błota i szarugi, a czasem aż do Bożego Narodzenia ciepło. Zwykle zaczyna się zima tak, że pada deszcz ze śniegiem, lecz zwykle śnieg przeważa i mokra spada ponowa. Czasem znowu spokojnie wielkimi płatami śnieg pada, nazajutrz mróz, pogoda, i już nie ponowa, ale sanna.

Na każdej ponowie, na tej białej karcie zapisują zwierzęta liczbę, w jakiej się znajdują, myśliwy czyta i sprawę rozumie i zachowuje wszystko w sereu i w pamięci.

W Grudniu nie prawie innego przypomnieć nie można, jak tylko to co w poprzedzającym miesiącu, z dodatkiem, że sarny zaczynają „biegać,” polować przeto na nie, jeżeli rogaczy ograniczona jest liczba, nie godziłoby się.

Dzikie świny lochają się jeszcze. Dzięki u nas, jako szkodniki uważane, bez względu ubijać.

O drapieżnych zwierzętach nieda się nie innego powiedzieć, jak tylko tępić je i tępić bez wytechnienia.

Jeżeli śnieg poprzednio zmiękł a potem zmarzł, tworzy się twarda na powierzchni skorupa, nie godzi się przeto w ówczas polować na sarny, a w ogóle na płowego zwierza, albowiem kaleczą sobie nogi.

W wigilię Nowego roku i w wigilię Trzech Króli ostatnie wielkie łowy „od żubra aż do kurapatwy,” mówi W. Pol: „bij co zoczysz; i szczęściem że zima

nie trwa wiecznie, bo wielki i mały myśliwy wybilby wszystko, co na ziemi pozostało; od św. Huberta do św. Kazimierza, gdyby pole w tej porze codziennie służyło do łowów. Ale że wszystko ma swoją dziurę, więc nie wszędzie człek dotrzeć zdoła, a że Bóg miłosierny, to coś i na pudło polczyć trzeba:“

Żubr jest gatunku dzikich byków, których ojczyzną były północne Niemcy, Polska i Litwa; lecz ich tak wytępiono, że w wieku 17. ślad z nich nie został. Obecnie znajdują się tylko na Litwie w Białowieżkiej puszczy, zawierającej przestrzeń do 18 mil kwadrat.

Żubr jest koloru ciemno czerwonego, przez krzyż przebiega ciemno myszata, wzrostu okazalszego od swoich byków. Rogi czarne niezbyt wielkie, obługowate, z tyłu czaszki wyrastające, a między nimi pęk włosów kędzierzawych, około brody i pod szyją włosy do 15 cali długie, szyja krótka na dół zwieszona, czoło wypukłe, szerokie, grzbiet wyniesiony w górę i gęstą obrosłą grzywą. Wzrok mają bystry, oko w gniewie przybiera barwę czerwoną. Sierść krótka, miękka jak u jagnięcia, kędziory wszystkie, a mianowicie między rogami i na bródce wydają silny zapach piżma, tak samo skóra, nawet wyprawiona.

Szczególną oznaką żubra jest; że o jedną parę zeber ma więcej od zwyczajnego byka, t. j. 14 par. Cała fizyonomia więcej zbliżona do kozła niż do byka. Krowa jest o jedną szóstą część mniejsza od byka i ledwo co lat trzy wydaje cielę. Wymię jej jest bardzo małe prawie nieznaczne. Młode cielęta więcej podobne do niedźwiedzi. Żubr cały z wnętrznościami waży 12 do 16 cetnarów. Mięso należycie przyrządzone jest pokarmem pożywnym. Królowie polscy mięso żubrów wędzone rozsyłali w poczekaniu sąsiadnym monarchom.

Zywi się liśćkami, pączkami rozmaitych drzew i ziołami, a najbardziej smakuje mu kora jasionu. Rośnie 6 do 7 lat, a żyje do 40; schwytany w bardzo młodym wieku, przywyka do ludzi dających mu pożywienie, lecz dzikości nie pozbywa nigdy, od ludzi nie ucieka w lesie, ale zaczepić ani schwycić się nie daje.

Dlaczego zwierz ten do innych lasów a mianowicie do sąsiednich Białowiezkiej puszczy zwabić się nie da, jest zagadką.

Obecnie jest ich w puszczy około 1000 sztuk.

Zapiski myśliwskie.

Wykaz miesięczny ubitej zwierzyny.

[illegible]

Wykaz ubitej zwierzyny na polowaniu

[illegible]

W dnia

P t a c t w o	
Głusze	
Drobie	
Bażanty	
Cietrzew.	
Jarząbki	
Kuropatw.	
Przepiórk	
Golebie	
Chruściele	
Kwizzoły	
Gęsi	
Kaczki	
Nurki	
Ślonki	
Dubelty	
Krzyki	
Kuligi	
Kulony	
Kurki	

Tablica czasu popędu płciowego i legu zwierza łownego.

Nazwa grubego zwierza pożytecznego i drapieżnego	Czas popędu płciowego	Długość czasu ciążarni- ści	Ilość młodych	Względna długość życia	Uwaga.
Żubr	Wrzesień	40 tyg.	1	40 lat	Wyrasta w 7 r.
Łoś	"	"	1-3	"	" w 6 r.
Jeleń	Październik	"	1	"	" w 6 r.
Kozica	Grudzień	20 tyg.	1-2	15 lat	" w 5 r.
Sarna	Lipiec i Sierpień	40 tyg.	1-2	23 lat	" w 4 r.
Dzik	Grudzień	18-20 tyg.	5-9	30 lat	" w 6 r.
Zając	od Lutego do Sierpnia	4 tyg.	8	8 lat	" w 6 m.

Niedźwiedź	Kwiecień	26 tyg.	2	30 lat	Wyrasta w 5 r.
Wilk	Styczeń	9 tyg.	5-8	20 lat	" w 2 r.
Lis	Luty	10 tyg.	4-6	"	"
Wydra	"	12 tyg.	3-7	"	"
Borsuk	Listopad	"	3-4	"	"
Kuna	Luty	9 tyg.	3-5	12 lat	"
Kot	Styczeń	"	5-6	"	"
Tchórz	Luty	"	5-7	10 lat	"

Tablica czasu popędu pociowego i legu ptałwa łownego.

Nazwa pożytecznego pta- ctwa łownego	Czas ich popędu pociowego (parowania)	Wzrost szkieletu	Wysiadyją	W prze- dnie	Uwaga
Głuszec	Wrzesień i Maj	8-12	w lesie na ziemi	30	Dojrzewa w 2 lat. żyje do 30
Żuraw	Kwiecień	2	Na łąkach i zasia- nych polach	"	żyć może do 20 lat
Drop	"	2	"	"	
Bazant	"	12-20	W trawie pod za- rośnięciem	24	
Cietrzew	Kwiecień i Maj	8-10	W lesie na ziemi	30	
Jarząbek	Marzec i Kwiecień	8-10	"	24	
Siewka	Kwiecień	4-5	Na pustkach w wy- rwiaku	"	
Pardwa	"	6-9	Na skałach obro- słych mchem	28	
Słonka	"	3-4	W lesie na ziemi	21	

Kwiczol	Maj	4-5	Na wysokich drze- wach	14	Dojrzewa w 2 1, do 60 żyje Dojrzewa w 2 1, do 40 żyje
Kuropatwa	Kwiecień	12-20	W zbożu i w krzakach	21	
Przepiórka	Maj	8-10	w zbożu i na łąkach	21	
Gołąb	kilka razy w roku	2	Na wys. drzewach	21	
Chruściel		8-12	W zbożu i na łąkach	21	
Łabędź	Kwiecień	5-6	W sitowiu	30	
Gęś	"	9-11	Miedzy moczarami na suchych miejsc.	30	
Kaczka	Maj	4-8	W sitowiu	24	
Nurek	"	4-5	W trzcinie	21	
Bekas	"	4-5	Ma moczarach	21	
Czajka	"	3-4	Na mokrych łąkach	14	
Kurka	"	4-5	W trzcinie	21	

Zapiski myśliwskie.

O tresurze domowej wyźła.

Najprzyjemniejszą z zabaw myśliwskich jest polowanie z wyźłem. Tu zręczność, przytomność i doświadczenie myśliwego rywalizuje niejako z posłuszeństwem, z węchem i z przebiegłością wyźła. Myśliwy z wyźłem sam jest sprawcą wrażeń przyjemnych lub przeciwnie.

Na polowaniu z ogarami lub nagonką, najlepszy myśliwy jest jakoby pionem na szachownicy, który tam kiedyś od przypadku będzie potrzebnym. Wprawdzie rodzaj ten łowów a szczególnie z nagonką nader wygodny mianowicie dla tych, którzy nie lubią lub nie mogą chodzić, a siedząc na jednonożnym stoleczku, pilnują zwierza na przeznaczonej przestrzeni.

Z legawcem, to inna rzecz; tu swoboda nieokreślona, jak w kalejdoskopie rozmaitość, ale tylko wtenczas, gdy mamy wyźła z wszelkiemi po temu „cnótami“ a cnót tych powinien mieć wyźła sześć, t. j. 1. Winien być posłuszny na każde skinienie myśliwego. 2. Szukać i wietrzyć nosem horyzontalnie podniesionym. 3. Stawać twardo do zwierzyny i ptaka i na rozkaz myśliwego onych odstępować. 4. Zająca nie gonić. 5. Aportować i nie psuć zwierzynę. 6. Iść w wodę i mieć wiatr. — Tej ostatniej cnoty, t. j. mieć

wiatr, najpraktyczniejszy myśliwy nie potrafi w legawca wszczepić. O ten sekret potrzebały osobno panią naturę zapytać, lecz do pierwszych pięć, kto tylko chce i umie, może wprawić i nałożyć wyżła.

Dla tych więc myśliwych, którzy chcą mieć cnotliwego dobrego psa, a nie mają sposobności spotkania specjalisty w tym zawodzie, Kalendarz krótkie daje wskazówki:

Dziwna rzecz, że prawie wszystkie narody europejskie, mają swoje domorośle rasy psów legawych, tylko polską rasą nikt się nie pochwali, czy też pochwalić nie może; a przecież być musiała jakaś i pewnie była rasa wyżłów polskich; trudno jednak oznaczyć epoki, w której wyginęła. Pamiętają jeszcze starzy myśliwi psy legawe zwane „zwejuosami“ i te właśnie zaliczają do rasy polskiej; wątpliwe jednak jest to twierdzenie ze względu na zniemczoną nazwę rozdwójonego nosa. Dalej są psy czeskie, kurlandzkie, a wreszcie rozwiemożniły się i otrzymały pierwszeństwo angielskie, a i w tych rozróżniają dwie rasy: „pontery i settery“, t. j. pontery z krótkim włosiem, a settery z długim. Najlepszą jednak zaletą psa jest jego przyrodzona wartość.

Kalendarzowi jednak wcale nie do tego, jakiego młody myśliwy ma psa i jaki jego rodowód; radby jednak obiecanie wypisać wskazówki, według których ma z młodym swym postępować uczniem, i tak;

Pies przeznaczony do polowania, winien przynajmniej do 10 miesięcy bijać sobie swobodnie, być dobrze karmiony, a ile to być może, przez samego pana, któremu po skończonej nauce ku zabawie ma służyć; jest to czas, w którym skłonności jego przyrodzone najlepiej zbadać i ocenić można, a igrając

z nim, przyzwyczaić go do znoszenia różnych przedmiotów; ma się jednak rozumieć tylko o takim przynoszeniu, które pies z własnej przynosi ochoty, a przedewszystkiem strzedz się takiego postępowania, któreby młodego pieska zniechęcić mogło. Dalej, postarać się o postrzeloną kuropatwę lub przepiórkę, i takową w pokoju, w ogrodzie lub gdziekolwiek puścić, aby ją młody wyżełek bez szukania zoczył; jeżeli się bez zastanowienia na nią rzuci, nie wielką pociechę już z niego mieć będzie myśliwy, bo w ułożeniu go, rzecz można, tortur używać będzie zmuszony.

Wyżeł młody, powinien wszędzie swemu panu towarzyszyć i przyzwyczajać się, aby za pogwizdem, który do powrotu ma być zawsze jednakowo brzmiący, gdy się cokolwiek oddali, powracał. W takich przechadzkach jeszcze dobitniej przyrodzone okaże wyżeł skłonności.

Jeżeli młody piesek z zadowoleniem swego pana te odbędzie próby, rozpocząć domową tresurę, która się na dwóch zasadza ćwiczeniach, t. j. na „warowaniu i aportowaniu“. Niektórzy uczą pierwszej aportować a potem warować.

Skoro jednak posłuszeństwo jest najcenniejszą cnotą wyżła, a to się najlepiej przy nauce warowania wraza, poradną jest rzeczą najpierw od niej zacząć, a zaczawszy, jednakowych używać wyrazów, t. j. „waruj.“

Uczeń nie powinien dostać jeść pierwszej, dopóki do przeznaczonej dlań strawy przynajmniej 15 minut nie powaruje. Przy pierwszych lekceach trzeba sobie zadać pracy, aby wyżła lub między przednimi nogami, tak samo zadnie nogi obok ciała regularnie ułożył, i od

tej pozycji na jotę nie należy odstępować i dotąd przytrzymywać, ukladać, przyglaskiwać go powtarzając ciągle „waruj“ dokąd życzenia nauczyciela niepojmie. Jakkolwiek wypadnie czasem krnąbrnego pieska skarcić, pogrozić, nigdy jednak nie nadużywać kary, i jak to niektórzy czynią, szturchając biednego ucznia lub tłukąc łbem o podłogę, co tylko przedłuża naukę a do niczego nie prowadzi. Po kilku, kilkunastu a czasem i kilkudziesięciu lekcyach, gdy pies na zawołanie „waruj“ sam się uklada, poprawić nieformalności w ułożeniu, poglaskać, popieścić, i dopiero zacząć drugi stopień warowania, t. j. by się ku przedmiotowi, do którego warował, lekko pomału na brzuchu posuwał, do czego wyrazu „pójdź dalej“ używać należy. Nie trzeba psa wproważyć do tej czynności popychając z tyłu, lecz stanąć tuż obok przedmiotu, do którego waruje, i lekkim uderzeniem po swoich nogach ręką, nawoływać „pójdź dalej.“ Gdy to pojmie, próbować z tyłu za nim stojąc tak długo, aż zrozumie, czego nauczyciel po nim wymaga. Za każdym posunięciem, powtarzać wyraz „waruj“ niedokładności w figurze ułożenia poprawiać, i znowu dalej nawoływaniem „pójdź dalej“ kazać mu postępować; za każde dokładne wykonanie rozkazu, ugłaskać, upieścić, aż to dobrze zrozumie.

Gdy te dwie czynności już dobrze pojmie i dokładnie wykonuje, przystąpić do trzeciego i ostatniego rozdziału o „warowaniu.“ Tego już łatwo się da nauczyć wyżeł, jeżeli w posłuszeństwie był wychowany, t. j. gdy na komendę waruje i postępuje, na zawołanie „nazad“ winien pies wstać i przyjść do nogi, a ugłaskany, na nowo ale krótko znowu warować i dopiero pozwolić mu przeznaczony spożyć pokarm.

Drugi nader ważny przedmiot, jaki dobry wyżeł umieć powinien, jest „aportowanie“ czyli przynoszenie różnych przedmiotów, a najważniejsze ubitej zwierzyny. Zdawałoby się, że to rzecz łatwa wpojenie w psa tej enoty, i rzeczywiście łatwiej pojmuje wyżeł tę służbę, dlatego, że ma w niej więcej swobody, a temperament jego nie jest tak skrepowany, jak przy warowaniu.

Pierwsza lekcyja zasadza się na tem, aby przedmiot do aportowania przeznaczony włożyć mu w pysk, aby go lekko, nie gryząc trzymał kilka minut, a gdy to już umie, poglaskawszy, wyjąć mówiąc „podaj“ gdy to pojmie, rzucić najpierw niedaleko *) o parę kroków, a gdy poskoczy, zaraz nie chodząc za nim, wołać „podaj“ i lekko z pyska wyjąć należy. Niektóre psy lubią z rzuconym przedmiotem igrać, podrzucac; jest to wada nieprzyzwoita, którą wyrazem „fuj“ karcić, ale nigdy uderzeniem oduczać nie trzeba, gdyż cała nauka na nicby się nie przydała, lecz tylko z wyrazem „fuj“ często powtarzanym zbliżyć się mówiąc „podaj“ z pyska wyjąć.

Po kilkunastu lekcyach, gdy już chętnie przynosi, rzuciwszy przedmiot daleko, gdy doń dobiega, nie pozwolić mu podjąć, lecz komendą „waruj“ nakazać warować, nareszcie odwołać go „sa do nogi“ i na

*) Najlepiej do pierwszej nauki aportowania uczynić koziołek (X—X), obwinąć go szmatą i wypchać na około drążka pierzem jeżeli można z przepiórek, kuropatw lub tym podobnych; krzyżyki koziołka nie dopuszczają przyleganie do ziemi drążkowi i ułatwiają branie wypsk; do dalszej wprawy obwinąć kawałek mięsa lub chleba w chustkę, rękawiczkę lub coś podobnego, aby potem obwinęty specyał służył uczniowi za wynagrodzenie dobrego postępu i ochoty.

nowo „waruj,“ „pójdź dalej,“ a potem „aport“ pozwolić przynieść.

Wyżeł nie powinien z własnej woli ani kroku zrobić, lecz tylko to, czego myśliwy po nim wymaga i na wyraźny jednakowemi wyrazami wydany rozkaz wykonać. Wreszcie można wyżełowi rzucać różne przedmioty drewniane, jako to: kule, kawałki drzewa, różne przedmioty z kieszeni: nóż, klucze i tym podobne.

Aportowanie z wody natrafia czasem na niemałe trudności; łagodnością jednak i cierpliwością można i ten wstręt przełamać, ale nigdy przymusem, lecz stopniowo najprzód z płytkiej wody, do której sam myśliwy musi wejść i ps a zasobą wprowadzić nawolywaniem, pieszczołami, lecz nigdy siłą, a z czasem i to się powiedzie.

O niektórych chorobach psów i tychże leczeniu.

O zapaleniu ócz.

Przyczyny zapalenia ócz bywają albo zewnętrzne, j. t. mocne rozgrzanie, proch, uderzenie lub ukąszenie — albo wewnętrzne: zbyt czyste karmienie mięsem, brak ruchu i t. p.

Jeżeli się zapalenie ócz zaraz z początku spostrzeże, natenczas dostatecznem jest wymyć dwa razy dziennie ócz zamaczaną szmatką w „Aqua Goulardi,“ jeżeli zaś zapalenie to już starsze, natenczas trzeba po obmyciu ócz letnią wodą, z kropli złożonych z

Zinci sulfurici 0·3

Aquae destillatae 20·0

Tinct; Opii simpl. 1·0

3 razy dziennie po 5 kropli tak długo do ócz zapuszczać, dopóki trwa zapalenie, a następnie czystą zimną wodą kilka razy dziennie oczy przemywać.

O chorobie pyska.

Tak jak wszelkie stworzenia, tak i psy podlegają temu cierpieniu, wskutek czego nie mogą jeżeli małe ssać, jeżeli dorosłe żreć.

Spotrzedzwszy to, potrzebnem jest wymywanie pyska trzy razy dziennie szmatką zamaczaną w rozczynnie:

z jednej części miodu, dwóch części octu i 5 części wody złożonego; albo gdy słabość ta w większych rozmiarach się objawiła, wymywanie rozczynem z

Kali chloricum 5·0

Aquae destilatae 200·0

Mel. depuratum 35·0

złożonego.

O chorobach uszu.

1. Głuchota: Doświadczywszy, że pies głuchnie, można zaradzić temu przez zapuszczenie kroplami w uszy dwa lub trzy razy dziennie soku wyciśniętego z cebuli, wyczyściwszy wprzód dobrze uszy z włosów i wszelkich nieczystości.

2. Kurecz uszny. Często widzimy, że pies niejako dłużej w uszach nogą, co jest oznaką, że organa słuchu są w kureczach.

Dla zapobieżenia dalszych następstw i wyleczenia tej słabości, zapuszcza się psu do ucha dwa razy dziennie po 5 kropli olejku następującego.

Olei Hyoscyami cocti

„ Camphorat aa 5·0

Tinct. Opii simpl. 1·00.

3. Świąd uszny. Choroba ta właściwa wylom a zaraźliwa, objawia się tem, że pies drapie się w ucho nieraz aż do krwi i cierpi przytém w uchu takie bole, że go nawet do wycia doprowadzają. Świądzenie to trwa niekiedy rok i dłużej, a stósownie do zmiany powietrza mniej lub więcej, poczem tworzą

się w głębi ucha i po wierzech rany z których sączy ciecz bardzo cuchnąca i tak jadowita, że tam, gdzie przypadkiem kropla padnie, nowe rany się tworzą. Koniec tej słabości bywa ten, że udziela się ona mózgowi, i pies natenczas bez ratunku ginie.

W początkach cierpienia jest następujące lekarstwo bardzo skuteczne:

Zewnątrznie: W kwaterek mleka słodkiego gotuje się cebula na miękko, poczem wyjmując się one, wyciska z niej sok przez czystą płócianną szmatę, i zapuszcza się sok ten jeszcze ciepły w bolące ucho, przyczem trzyma się psa kilka minut w takiej pozycyi, aby sok do wnętrza ucha się dostał. To powtarza się dziennie 2 do 3 razy tak długo, jak długo słabość trwa.

Wewnątrznie: Rano na czczo kwiat siarczany w dawce na koniec noża podczas trwania słabości.

Przyczyny tej słabości trudno dokładnie oznaczyć; najprawdopodobniej są to skutki uderzenia psa w głowę i targanie go za uszy przy tresowaniu. Jest to sposób karania, który w każdym razie zgubnie na zdrowie psa oddziaływa.

O zapaleniu gardła albo anginie.

Choroby tej pies nabywa się w skutek rozgrzania i nagłego potem oziębienia. — Szyja mu w okolicy krtani puchnie tak, że ani jeść ani pić nie może.

Leczenie tej słabości jest następujące:

Najpierw daje się psu dla złagodzenia gorączki proszek na rozwolnienie złożony z 4·0 Jalapy i 1·0 saletry, następnie smaruje się dziennie raz opuchniętą okolicę krtani mascią.

Extr. Belladonnae 1·0

Ungt. Hydrargyri 5·0

„ aromaticum 10·0

a w razie gdyby zapalenie gardła w środku większe było, obwija się kawałek patyczka szarpią, macza się takową w

Alumin. crudi 5·0

Mellis depurat 20·0

i wyciera się témże gardło 2 razy dziennie.

Ciepłe trzymanie psa, tudzież płynny i pożywny pokarm jest także dalszem lekarstwem uleczytającym.

O parchu.

Parch jest dwojaki: suchy i ciekący.

Na suchy parch chorują zwykle ogary z wilgotnego śniegu i jeżeli do tego źle są żywione.

Bardzo skutecznem lekarstwem przeto na tę chorobę jest dobra karma, ciepło, spoczynek i nacieranie zakażonych części maścią składającą się z

Zinci oxydati 5·0

Vaselini 30·0

Parch ciekący poznaje się po tem, że gdzie się tylko wyrzut ten pokaże, włos w tém miejscu wypada, pies nieustannie się skrobie, tarza i niepokoi.

Po kilkudniowem nacieraniu 2 razy dziennie płynem złożonym z

Balsam peruvian 50·0

Spirit. vini concent. 250·0

objawy te ustępują a po nacieraniu świńskim smalcem następnie i włos w tém miejscu porasta.

Oprócz parchu, dostają krwiste psy wyrzut na całej skórze. Są to czerwone chrostki, które po

zadaniu psu jakiegokolwiek lekarstwa na rozwolnienie i nacieraniu 2 razy dziennie przez kilka dni maścią następującą:

Hydrargyrii pp. rubri 0·5

Acidi salicylici 1·0

Balsam. Peruvian 5·0

Unguent. terebint 35·0

goją się i przysychają.

Jeżeli wyrzut ten dopiero wtenczas spostrzeżono, gdy już w większych rozmiarach się objawił, natenczas trzeba najprzód psa zmyć dwa razy rozcynem złożonym z 5 części kwasu karbolowego czystego i 500 części wody zwykłej, a następnie postąpić z kuracją wyżej wymienioną.

Pilne strzeżenie, aby się psy podczas chorób w tym rozdziale opisanych nie skrobały lub czochrały, przyczynia się bardzo do prędkiego i skutecznego wyleczenia.

O brodawkach.

Często dostają psy, mianowicie angielskie wyzły, brodawki. Jeżeli są suche, to łatwo pozbyć się tychże, obwiązawszy je mocną nitką blisko skóry, przezco w kilka dni odpadają. Jeżeli zaś są mokre, obrzydliwie czerwone, to potrzeba one wyciąć, co tak samo, jak i późniejsze leczenie, jest rzeczą biegłego weterynarza.

O ranach.

Na rany wskutek zwykłego skaleczenia powstaje, ma pies w języku, jeżeli je tylko dostanie, najskuteczniejsze lekarstwo. W razie skaleczenia, gdyby zachodziła obawa upływu krwi, najlepszymi środkami

do zastanowienia tejże jest przykładanie szmatek zamaczanych w „Collodion“ lub „Ferrum sesquichloratum solutum,“ albo gdy tych leków pod ręką niema, „Tinctura Arnicae.“

Zwykle rany wymywa się dwa razy dziennie letnią wodą i smaruje czystym niesolonym smalcem aż do zupełnego wygojenia.

Rany ropiace i gnijące, trzeba najpierw dziennie 2 razy wyczyścić przez wstrzykiwanie w one rozczynu z.

Kali hypermanganici 2·0

Aqua destillata 250·0

następnie smarować dziennie następującą maścią aż do zupełnego wygojenia.

Mercur pp. albi

Acidi salicylici aa 1·0

Vaselini 30·0

Ta sama maść może także służyć do wygojenia ran powstałych z wrzodów, które przepękły albo same wskutek ciepłych okładów albo smarowania obrzękłych części tłuszczem, lub też gdy były dojrzale, przez otworenie nożem. Rozumie się, iż i w tych wypadkach czyste utrzymywanie ran jest głównym warunkiem prędkiego wyleczenia.

O oparzeniu.

Może się zdarzyć, iż psy, kracząc się po kuchni, przez nieostrożność poparzone zostaną.

Dla wyleczenia ich z tego, trzeba części poparzone smarować olejem zmieszany z jednej części oleju lannego i dwóch części wody wapiennej.

Gdyby poparzenie było bardzo mocne, wten-

czas używa się z bardzo dobrym skutkiem następujących okładów:

Szatkę zamaczaną w czystym spirytusie kładzie się na poparzoną część, a na to drugą szatkę zamaczaną w czystej zimnej wodzie i powtarza się kilka razy dziennie.

O raku na krawędziach ucha.

O przyczynach tej nader brzydkiej choroby nie się nie da powiedzieć. W początkach można onę usunąć posypywaniem rany dziennie raz następującym proszkiem:

Hydrargyri pp. rubri 5·0

Alumen ustum 10·0

Jeżeli rana ta już dłuższy czas trwa, potrzeba ją dziennie raz posmarować czystym kwasem karbowym, a gdyby i to nie pomogło, natenczas dla zapobieżenia szerzeniu się onej koniecznem jest zakażoną część ucha albo wyciąć, albo wypalić, co jest rzeczą weterynarza.

O niektórych wewnętrznych chorobach psów.

Co się tyczy chorób wewnętrznych, to tylko o takich tu może być mowa, których znamiona i rodzaje są znane, albowiem wiele jest takich jak n. p. zapalenia, febry różnego rodzaju, które dopiero doświadczony weterynarz rozpoznać i odpowiednie środki ku wyleczeniu tychże zastosowywać umie.

O kaszlu.

Na usunięcie kaszlu powstałego z zaziębienia, daje się psu dwa razy dziennie po łyżeczce od kawy

następującego powidelka:

Pulv. Liquiritiae

„ Sulfuris dep. aa 15·0

Mellis depurat. q. s. ut f.

Electuarium molle

Na kaszel zastarzały lub powstały ze złe wyleczonego zapalenia, daje się 3 razy dziennie po łyżeczce od kawy powidelko złożone z

Morfii muriatici 0·1

Sal. amoniaci 5·0

Pulv. rad. Althae

„ Sulfur depurat aa 15·0

Mellis depurat q. s. ut f.

Electuarium molle.

O rozwolnieniu.

Dla wyleczenia tej słabości daje się większemu psu 3 razy dziennie po jednym, zaś mniejszemu po pół proszka złożonego z

Pulv. Opii 0·3

„ Tormentillae 10·0

M. f. pulvis divid. in doses

Nr. decem.

O chorobie zwanej psia zaraza albo inaczej febra nerwowa.

Przyczyną tej słabości jest zwykle zamulenie żołądka i kiszek.

Oznaki są następujące: Najpierw spostrzegamy targanie członków, pies traci humor i apetyt, szuka

samotności, z nosa płynie materya biaława, na tylne nogi nie może chodzić i zawraca się a wreszcie tak osłabnie, że się nie podniesie na tylne nogi.

Zadanie psu 1 proszku na wymioty złożonego z

Tartari stibiati 0·15

Pulv. Ipecacuanhae

„ Sachari aa 0·5

(małym psom pół proszku), usuwa niekiedy całkiem tę słabość.

Gdyby zaś dalej trwała, natenczas potrzeba zadawać następujące pigułki dwa razy dziennie, większym psom 3 do 4 sztuk, zaś mniejszym 1 do 2 sztuk.

Camphorae 2·0

Amon. carbon. 3·

Opii puri 0·5

Valerianae 20·0

Sapo Med.

Glycerini aa 5·0

M. f. pillulae No. 60.

O reumatyzmie.

Słabości tej nabywa się pies ze złego wilgotnego albo kamiennego legowiska.

Objawia się zwykle ona kulawizną raz tej, raz innej nogi, chociaż się także i na inne przenosi miejsca.

Dla wyleczenia tej słabości zadaje się psu co 3 godzin po łyżeczce od kawy powidelka złożonego z

Tuber. aconiti 1·5

Natri nitrici 10·0

Pulv. Sulfur. depurat.

Pulv. Radicis Liquiritiae aa 15.0
 Natri salicylici 2.0
 Mellis depurat. q. s. ut fiat Ele-
 ctuarium molle.

Jeżeli słabość pomimo to nie ustaje, co jest
 oznaką zadawnienia, natenczas potrzeba następujące
 pigułki zadawać co 4 godziny 2 do 3 sztuk

Jodoformii 1.0
 Ferri carbonici 0.5
 Extr. Liquiritiae q. s. ut.
 f. pillulae N. 20

Ponieważ w praktyce weterynarnej nieraz doświad-
 czono skuteczność użycia leków homeopatycznych,
 przeto podaje się niżej najwięcej używane.

Przy zapalenia ocz. 4 razy dziennie po 3
 pigułki z 12go rozcieńczenia Aconitum na przemian
 z Cannabis aż do zupełnego wyzdrowienia. *)

Na chroniczne cierpienie ocz. daje się Calcaria
 carbonia 30go rozcieńczenia.

Przy zapaleniu gardła. Na przemian Aco-
 nitum 4 razy dziennie i Hepar sulfuris przez 2
 dni a później 4 razy dziennie Spongia marina.

Wszystkie 3 leki 12go rozcieńczenia.

*) Tak leki jak i pigułki homeopatyczne spro-
 wadza się z apteki pana K. Mikolasza we Lwowie.

Do użycia zwilża się 3 pigułki kroplą użyc się
 mającego leku.

Przy parchu. Najpierw Staphysagria 30go
 rozcieńczenia 2 razy dziennie przez 3 do 4 dni a na-
 stępnie Arsenicum także 30go rozcieńczenia raz na
 dzień.

Przy ranach i wrzodach. Na przemian Ar-
 nica z Hepar sulphuris 12go rozcieńczenia co 4
 godzin, a jeżeli rany gniją, raz na dzień Arsenic.
 30go rozcieńczenia.

Na kaszel daje się z 12go rozcieńczenia Igna-
 tia 2 razy dziennie na przemian z Belladonną.

Przeciw rozwolnieniu używa się Chamo-
 milla 12go rozcieńczenia, zaś na wzmocnienie po
 wyleczeniu China 10go rozcieńczenia.

Choroba psia zaraza leczy się, dając 4 razy
 dziennie 12go rozcieńczenia Silicea na przemian
 z 30go rozcieńczenia Coccus,

Na reumatyzm daje się Nux vomica 30go
 rozcieńczenia 2 razy dziennie na przemian z Hepar
 Sulfuris.

Przeciw utracie pamięci i węchu daje się
 na przemian 2 razy dziennie 12go rozcieńczenia Lycopodium i Nerium.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

W tym celu należy wyznaczyć granice
posiadłości i ustalić ich wartość
w oparciu o dane historyczne i
dokumenty.

Prawa polowania

§ 1. Właściciel gruntów posiada prawo polowania
na zwierzęta dzikie i ptactwo
w granicach swojej posiadłości.
Prawo to może być przekazane
innemu osobie na podstawie umowy
cywilnej.

§ 2. Właściciel gruntów posiada prawo polowania
na zwierzęta dzikie i ptactwo
w granicach swojej posiadłości.
Prawo to może być przekazane
innemu osobie na podstawie umowy
cywilnej.

Ustawy myśliwskie.

Prawo polowania.

Patent o polowaniu z dnia 28. Lutego 1786 roku.

§. 1. Właściciele polowania *) mają prawo utrzymywania w swoich okręgach zwierzyny wszelkiego rodzaju, podawania jej soli z gliną mieszaną i wystawiania w tym celu szop na siano lub jakąkolwiek inną żywność. Tymże właścicielom zupełną nadaje się wolność łowienia, strzelania tudzież używania na własną potrzebę lub sprzedawania dziczyzny, jako swojej własności, tak jak zwierząt domowych które po folwarkach hodują, a to w jakimkolwiek bądź wieku, wielkości lub gatunku i o każdej porze roku.

2. Każdy właściciel prawa polowania na grunty czy drobną zwierzynę ma także prawo utrzymywania w swoim okręgu (territorium) po lasach, gajach czyli krzewach bażantów, zajęcy i innę dziczyznę, którą mu wolno psami gonić lub szczwac,

*) Do polowania nie należy ptasznictwo. Nastawianie nęciska (gdzie ptaszniki sieć nastawiają) na własnym gruncie, lub za dozwoleńiem właściciela gruntu na cudzym gruncie, każdemu jest dozwolone, i do tego nie potrzeba zezwolenia właściciela prawa polowania. (Rozp. min. z dnia 10. Stycznia 1854 r. L. 13247).

jeżeli to tylko czyni się bez szkody jakiegokolwiek innego właściciela gruntu, którego w razie wyrządzonej szkody, właściciel polowania nagrodzić będzie obowiązany.

3. Zwierzynę czarną, (dziki) można trzymać tylko w zamkniętych i przeciw wszelkiemu wypadaniu dobrze opatrzonych zwierzęciach. Jeżeli zwierzyna czarna (dziki) po za zwierzęciem spostrzeżoną zostanie, natenczas każdemu i o każdej porze roku będzie wolno takie zwierzę strzelać, lub jakimkolwiek bądź innym sposobem ubić, równie jak wilki, lisy, lub inne szkodliwe drapieżne zwierzęta. Gdyby się temu właścicielowi polowania lub strzelcy sprzeciwiali, to skazani zostaną na karę 25 zhr. w. a. i nagrodzenie wszelkich szkód z wypadania takiego zwierza pochodzących.

4. Każdy właściciel polowania może w swym okręgu używać swojego prawa nawet względem przechodniej zwierzyny; może dowolnie chwycić, strzelać, lub jakimkolwiek innym sposobem ubijać zwierzynę, która na jego okrąg przejdzie.

5. Nie wolno właścicielowi polowania ścigać zwierzyny, która w jego okręgu postrzelona czyli raniona przeszła do obcego okręgu; właścicielowi zaś tegoż okręgu wolno z nią postąpić, jak ze swoją własnością.

6. Pozwala się wprowadzić każdemu właścicielowi okręgu polowania zastawiać żelaza i sidła na zwierzynę, jako też wileze jamy kopać; dla zapobieżenia jednak wszelkiej szkodzie i nieszczęściom, powinny być przy nich zatykane takie znaki, któreby każdy mógł spostrzedz i rozeznaczyć. *)

*) §§. 7, 8, 9, 10, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, i 30 przez późniejsze rozporządzenia zmienione opuszczają się.

11. Władze polityczne mają dawać baczność na to, aby właściciele polowania zbyt długo nie zakazywali strzelać dziczyzny ze szkodą powszechnego rolnictwa; tych zatem, u których by zbyt wielkie mnożenie się zwierza spostrzegali, zagnać będą podług przepisów obowiązujących bezwzględnie do proporcjonalnego tępienia zwierzyny.

12. Każdy właściciel gruntów ma prawo zabezpieczyć grunta swoje bądź w lasach i gajach, bądź po za nimi znajdujące się, jako też swe lasy i gaje parkanami lub płotami jakiegokolwiek bądź wysokości, albo też rowami wykopanymi, od wdzierania się dziczyzny i od szkody z tąd pochodzącej. Jednakowoż takie parkany, płoty i rowy, nie powinny być do łapania zwierza przysposobione. W okolicach po nad wodami położonych, w parkanach lub płotach co 500 kroków bramy porobione być mają, iżby niemi zwierzyna przechodzić i ratować się mogła podczas wielkiego wylewu wody.

13. Każdemu wolno odpędzać jakimkolwiek bądź sposobem dziczyznę od swoich pól, łąk i winnic. Gdyby przy takiej sposobności jakie zwierzę w biegu uszkodzonem było albo na miejscu zostało, właściciel polowania niema prawa żądania za nie wynagrodzenia.

14. Po obsianych lub obsadzonych gruntach jakiegokolwiek bądź gatunku i przed ukończeniem winobraniam w winnicach, nie wolno ani właścicielowi polowania, ani myśliwym pod jakimkolwiek bądź pozorem polować, gnać, albo też tylko z wyżłem szukać, nawet pod pozorem wypatrywania jaj i gniazd bażanich i kuropatw.

Gdy właściciel polowania sam ten zakaz przestąpi, 25ma czerwonymi złotymi ukaranym zostanie,

które Władza polityczna odbierze i odda temu, na czym gruncie to przestępstwo się stało.

Inni myśliwi zaś, trzech dniowym aresztem u wójta gromadzkiego ukarani zostaną.

15. Wszystkie szkody, bądź po monarchicznych lub prywatnych okręgach polowania w zbożach, winnicach lub drzewach urodzajnych od zwierza poczynione, powinny być natychmiast w naturze lub pieniądżach wynagrodzone poddanym, w miarę poniesionej przez nich straty.

O wszystkich więc takich uszkodzeniach donosić należy zwierzchności weześnie, dopóki one jeszcze są widoczne i ocenione być mogą. W takim razie polecić należy ludziom bezstronnym w tejsze samej lub najbliższej gminie wybranym oszacowanie szkody przez oględzin. Władza polityczna w okręgach, w których rząd wykonywa prawo polowania, przybierze do takich oględzin najbliższego rządowego, w innych zaś okręgach dworskiego myśliwego, oznaczy wysokość szkody i do wynagrodzenia zagnli tych, którzy ją zrzadzili. *)

16. W ogólności prawo polowania nie może przeszkadzać posiadaczowi gruntów w rządowych lub prywatnych okręgach polowania położonych,

*) Według rozp. minist. z dnia 14. Lipca 1854 r. (dz. ust. pań. Nr. 128) Władze polityczne wyłącznie są powołanemi do rozpoznawania i rozstrzygania według toku instancyj wszelkich skarg o wynagrodzenie szkody przez zwierzynę zrzadzonej, do tych więc Władz podawać należy wszelkie zażalenia spraw takich dotyczące. Według orzeczenia najw. Sądu z dnia 12. Maja 1857 L. 4074 odpowiada dzierzawca polowania gminnego za szkodę wyrządzoną w okręgu polowania przez niego wydzierzawionego.

w podnoszeniu kultury krajowej, w nieograniczonym używaniu tych gruntów i stawianie na nich domów mieszkalnych i gospodarskich, w oczyszczaniu łąk z nieużytecznych chwastów i cierni i w koszeniu ich, tudzież pasaniu tam bydła w wyznaczonym czasie, aby tylko przy takim używaniu gruntów nie przekraczał ustaw lasowych, tudzież przepisów policyi i bezpieczeństwa.

17. Nawzajem bronić należy wszystkich właścicieli prawa polowania przed wszelkiem wdzieraniem się w ich prawa, a ponieważ kłósownictwo i ukradkowe łowy szkodliwemi są z wielu względów, a nawet ze względu na bezpieczeństwo publiczne, zapobiegać im więc należy wszelkimi sposobami.

Dlatego też właściciel polowania lub jego strzelec mają prawo strzelania psów goniących po lasach lub polach, wyjąwszy jednak takie psy, których pasterze do odpędzania dzikiego zwierzza używają i do utrzymania ich są uprawnieni.

18. Nikomu nie wolno pokazywać się z bronią i psami gończemi lub chartami (Fang- oder Hetzhunde) w cudzym okręgu polowania wyjąwszy przechodzących publiczną drogą lub ścieżką.

Przestępcy tego zakazu przytrzymanymi i karanymi będą.

19. Kto znajdzie zwierzynę która padła, nie może jej sobie pod żadnym pozorem przywłaszczać, lecz o tem powinien donieść właścicielowi polowania.

20. Słowem, łapanie lub strzelanie cudzej jakiegokolwiek bądź rodzaju zwierzyny jest kradzieżą jak każde inne przyswojenie sobie cudzej własności.

Szkodniki więc myśliwcy, powinni być tak jak inni złodzieje uważanymi, przez sądy przełożone są-

dzonemi i karanemi. *)

21 Kto o zatajenie lub przechowywanie szkodnika, myśliwego przekonany zostanie, ten równie jak i sam szkodnik powinien być przytrzymanym i sądowni oddanym.

25. Gdyby uzbrojony kłósownik w jakim okręgu polowania nawołanie myśliwych nie poddał się i broń się usiłował, natenczas wolno jest myśliwym strzelać w celu ochronienia się od niego. **)

Patent z dnia 7. Marca 1849.

Co do wykonania prawa polowania.

§. 1. Prawo polowania na obcym gruncie i ziemi znosi się.

2. Wynagrodzenie za zniesione prawo polowania dla dotychczasowych uprawnionych ma miejsce w takim tylko razie, gdy to prawo uzasadnione było na

*) §. 174. ustawy karnej z dnia 27. Maja 1852 r. jest następującej osnowy: Z istoty czynu kradzież staje się zbrodnią: III. gdy kradzież więcej niż 5 zlr. wynosi, a zarazem popełnioną została: f) w rybach zabranych ze stawów, g) w zwierzynie zabranej albo z ogrodzonych lasów albo z szczególniejszą śmiałością, lub też przez sprawcę z kradzieży tej niejako zwyczajną profesję prowadzącego. Według §. 178 tej ustawy karnej taka kradzież jeżeli nieczem więcej nie jest obciążoną, ukarana będzie ciężkiem więzieniem od sześciu miesięcy do jednego roku, przy obciążających zaś okolicznościach od jednego roku do lat pięciu.

**) §. 92 ustawy karnej opiewa: Czyn nie będzie za zbrodnię poczytany: g) jeżeli nastąpił skutek nieprzepartego uporów lub w konieczności i usprawiedliwionej obronie.

Reskrypt minist. z dnia 31. Lipca 1849.
Objaśnienie ustawy z dnia 7. Marca 1849.

§. 1. Za nieprzerwaną przestrzeń gruntów, której posiadacz podług §. 5 wzmiankowanej ustawy ma prawo polowania, uważaną będzie każda przestrzeń, której grunta czy to leżące w jednej czy też w kilku przyległych gminach, zostają między sobą w takim związku, iż z jednego kawałka gruntu można się dostać na drugi, nie przechodząc przez grunt cudzy; drogi publiczne, koleje żelazne i do nich należące przyległości, wody i t. p. nie przerywają pasma gruntów, a nawet wyspy należy uważać za połączone z gruntem sąsiednim.

2. Jeżeli grunta, których posiadacze z powodu rozległości nie dochodzącej dwustu morgów nie mają na nich prawa polowania, są całkiem otoczone od przestrzeni gruntów, wynoszącej 200 albo i więcej morgów, to właścicielowi większej przestrzeni gruntów, mającemu prawo polowania, przyszuje się przed innemi prawo do zadzierzawienia polowania, przysługującego gminie na otoczonym gruncie, i to za cenę, jaka wypadnie w stosunku do ceny, z kim innym za polowanie gminy ugodzonej, albo w braku tejże za cenę według słusznego oszacowania na dłuższy przeciąg czasu. Jeżeli właściciel przestrzeni gruntów nie weźmie polowania w dzierżawę, to zrzeknie się tem samem własnego prawa polowania, a gmina ma moc użytkowania z polowania tak na tej przestrzeni gruntów, jako też i na gruncie otaczającym przez tę większą przestrzeń.

3. Jak gmina jest obowiązana do użytkowania z polowania przez umyślnie ustanowionych i obznajomionych ludzi, tak wzajemnie i dzierżawca polowania gminy ma ten sam obowiązek.

4. Przez obznajomionych z polowaniem rozumie się atoli nie samych tylko wyuczonych i egzaminowanych strzelców; mogą to być według uznania urzędów powiatowych także tacy ludzie, którzy jakimkolwiek innym sposobem dostatecznie udowodnią potrzebną ku temu świadomość rzeczy.

5. W razie różności zdań względem sposobu użytkowania z polowania w jakiej gminie, polowanie ma być przez publiczną licytację wydzierżawionem.

6. Kary pieniężne nałożone podług ustawy łowieckiej, przypadają zakładowi ubogich właściwej gminy.

Rozporządzenie

Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 15. Grudnia 1852, względem użytkowania z prawa polowania.

§. 1. Prawo polowania na gruntach, przydzielonych gminom na mocy paragr. 5. najwyższego patentu z dnia 7. Marca 1849 r. do użytkowania z polowania, albo na gruntach ich własnych, nie może być odtąd już inaczej użytkowanem, jak tylko w drodze wydzierżawienia, uskutecznionego przez Władzę powiatową polityczną; wyjąwszy przypadek wyrażony w paragr. 10. niniejszego rozporządzenia.

Także na posiadłości tabularnej należące do gminy, która wynosi więcej jak 115 hektarów, może być wykonywane prawo polowania, tylko w drodze wydzierżawienia. (Rozp. min. z 22. Września 1856 L. 15569.)

Co do pytania: czy wydzierżawienie polowania może być dozwolone według gmin katastralnych czyli podatkowych, — rozstrzyga władza polityczna. (Rozporządzenie min. z 24. Lipca 1868 L. 1565 i 23. Stycznia 1875 L. 14745.)

2. Wydzierzawienie odbywać się winno w drodze głośnego wywołania, publicznie, w miejscu, gdzie władza powiatowa polityczna ma urzędową siedzibę swoją. Rozpisanie licytacji należy o ile możliwości ogłosić na trzy miesiące przed upływem dawniejszej dzierżawy, a to przez publiczne przybicie za kratą ogłoszeń Władzy wyż wspomnianej, według okoliczności nawet w sposób obszerniejszy.

3. Na dzierżawcę polowania przypuszczonym być może tylko ten, przeciw któremu w tej mierze niema zarzutu.

Gmina jako taka, nie może być przypuszczoną do dzierżawienia polowania i wszelkie kontrakty dzierżawy, mijające się z niniejszym przepisem, są nieważne.

Wydzierzawienie prawa polowania przez spółkę, jest dozwolone według rozp. min. z 17. Lutego 1853 L. 5543 jeżeli przeciw poszczególnym członkom spółki nie zachodzi żadna przeszkoda.

4. Akt wydzierzawienia, podlega potwierdzeniu Władzy powiatowej politycznej.

5. Jeżeli wydzierzawienie takiego polowania nie może przyjść do skutku, wówczas winna Władza polityczna obmyśleć inne stosowne środki z wyłączeniem użytkowania z tego prawa przez samą gminę.

6. Dzierżawa nie może w ogóle trwać mniej, jak pięć lat, i tylko dla ważnych powodów może być wypuszczaną na czas krótszy, nigdy zaś na mniej jak na trzy lata.

7. Dzierżawca polowania winien złożyć z góry dwuletni czynsz dzierżawny, mający być zawsze w pieniądzu oznaczony, z którego jedna połowa uważana będzie za kaucję, druga za czynsz dzierżawy pierw-

szego roku. Kaucya może także w papierach rządowych być złożoną według kursu, jaki mają na giełdzie w dniu ich złożenia.

8. Czynsz dzierżawny jednoroczny, ma być zawsze składanym z góry, na cztery tygodnie przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawy, a to pod karą nową licytacji dzierżawy, na koszt i niebezpieczeństwo dzierżawcy.

9. Kaucya i czynsz dzierżawny składane być mają w urzędzie poborowym. W cztery tygodnie po upływie czasu dzierżawy, zwróconą będzie dzierżawcy kaucya za asygnação władzy politycznej, o ile nie będzie zatrzymana na wynagrodzenie szkody lub na kary.

10. Wyjątkowo i jeżeli dzierżawa odpowiada warunkom, wyrażonym w niniejszem rozporządzeniu, będzie mogła władza polityczna powiatowa przedłużyć w miarę przepisów niniejszego rozporządzenia istniejące już kontrakty dzierżawne, po wysłuchaniu gminy dotyczącej i bez rozpisania publicznej licytacji.

Jeżeli wydzierzawienie obecne odpowiada wymaganiom prawnym i zasadom ekonomii społecznej, może Władza polityczna przedłużyć stosunek dotychczasowy, bez licytacji ponownej. (Rozp. min. z 8. Lipca 1857 r. L. 5543.)

11. Co do rozdzielenia czystego dochodu rocznego z polowania, postępować należy według postanowień paragr. 8. najwyższego patentu o polowaniu z dnia 7. Marca 1849 r.

12. Bez pozwolenia Władzy politycznej, nie wolno zadzierżawionego polowania odstępować drugim osobom w subarendę, ani częściowo ani w całości, czy to za zapłatą w pieniądzu, czy też z za-

strzeżeniem jakiej części dochodów z polowania; w przeciwnym bowiem razie umowa stanie się nieważna, a strony ulegną karze.

Również zamiana pojedynczych części graniczących z sobą obszarów polowania, zawisła od zatwierdzenia władzy politycznej.

13. Dzierżawcy polowania, również jak posiadacze gruntów, wzmiankowani w par. 5 najwyższego patentu z dnia 7. Marca 1849 r. winni są pod własną odpowiedzialnością, ustanowić do dozoru polowania uzdolnionych myśliwych, lub przynajmniej obznajomionych z tem ludzi, którzy przez Władzę polityczną powiatową za zdolnych do tego będą uznani — i tychże Władzy politycznej wskazać.

14. Za zezwoleniem Władzy politycznej, może także sam właściciel polowania (właściciel gruntów lub dzierżawca polowania) ustanowionym być dozorcą polowania.

15. Do zastosowania się do powyższych przepisów (paragr. 13 i 14), wyznacza się teraźniejszym właścicielom polowania termin trzymiesięczny, od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia. Jeżeli zastosowanie to nie nastąpi, natenczas posiadacze polowania, własne prawo mający, zagnęli być powinni do tego, stosownemi środkami przymusowemi, co do dzierżawców zaś, należy rozwiązać dzierżawę i nakazać nowe wydzierżawienie, na ich koszt i niebezpieczeństwo.

16. Przeciw wykonaniu niniejszego rozporządzenia, nie można czynić zarzutów z tytułu prywatnego.

17. Do polowania w imieniu własnem lub obcem nikt nie ma prawa, kto nie uzyskał pozwolenia noszenia broni myśliwskiej stosownie do par. 14 i 19

dz. u. p. L. 223 najwyższego patentu z dnia 24. Października 1852.

Osoby zaprzysiężone do służby leśnej lub łowieczej, lub też dla jednej i drugiej razem, bez różnicy czy ustanowione przez rząd, gminę lub przez prywatnych mogą nosić w służbie broń zwykłą, nie potrzebując ku temu paszporta, jeżeli używają przepisanego ubioru służbowego, lub odznaczającego okrycia głowy lub znaku na ramieniu, podanego do powszechnej wiadomości w powiecie. (Rozp. min. z 20. Sierpnia 1857 dz. u. p. L. 159.)

Rozp. min. z 3. Czerwca 1853 L. 3675, przestrzega Władze polityczne: aby wydając paszporta na broń — szczególnie dla ludu wiejskiego — postępowały z największą rozważą i surowością.

18. Wszelkie przestąpienie lub pominiecie niniejszych przepisów, podlega karze pieniężnej od 25 do 200 złr. m. k., która wymierzona będzie przez Władzę polityczną i przekazana na rzecz instytutu ubogich tego miejsca, w którym przestąpienie zostało popełnionem.

Jeżeli kara pieniężna nałożona być mająca, sama przez się albo ze względu na stosunki winnego nie może być ściągnięta, wówczas należy ją zamienić na karę aresztu, licząc jeden dzień aresztu na każde pięć złr. m. k.

Rozporządzenie minist. z d. 22. Listopada 1868.
O niepodzielnem wydzierżawianiu polowania gminnego.

Prawnie nie jest uzasadnionem rozróżnienie między terytoryum więcej niż 200 morgów obejmującym i będącym jako takie własnością pewnej gminy i między innem terytoryum, które się składa z grun-

tów, własność pojedynczych członków gminy stanowiących; w każdym razie, prawo polowania w obrębie gminy tylko jako jedna całość obejmująca wszystkie grunta obrębu gminnego (z wyjątkiem części według par. 4 i 5 patentu z d. 7. Marca 1849 r. wykluczonych) uważaną być winna, która na podstawie paragr. 1. rozp. min. z d. 15. Grudnia 1852 r. na każdy sposób i bez względu na objętość terytorium gminnego niepodzielnie wydzierżawioną być musi przez c. k. Starostwo. *)

Prawo polowania i pożytek z wydzierżawienia onegoż, nie jest własnością gminy, lecz w myśl par. 8. powołanego patentu własnością dotyczących posiadaczy gruntowych. Nie można zatem stosować postanowień ustawy gminnej o samoistnym zarządzaniu majątku gminnego do użytkowania z prawa polowania gminnego. Pozostają więc nadal w swej mocy postanowienia rozp. minist. z d. 15. Grudnia 1852.

**Rozporządzenie min. spr. wewn. i spraw.
z dnia 2. Stycznia 1854.**

O przypuszczeniu do przysięgi osób do dozoru lasów i polowania ustanowionych.

§. 1. Osoby przeznaczone do służby nadzoru leśnego, które na mocy przepisów paragr. 13. rozporządzenia min. spraw wewn. z d. 15 Grudnia 1852 r. także do dozoru polowania ustanowionemi i Władzy politycznej wskazanemi zostały, powinny na żądanie

*) Reskr. Nam. z d. 27. Września 1867 L. 35911, według którego wydzierżawienie polowania po wprowadzeniu ustawy gminnej należeć miało do Władz autonomicznych, zniesiono reskryptem Nam. dnia 1. Grudnia 1868 r. L. 66706.

tego, który ich ustanowił, złożyć przysięgę przed tąż Władzą w celu pełnienia służby myśliwskiej w całym okręgu, który im powierzony został, a mianowicie:

a) dodatkowo tylko do służby myśliwskiej, jeżeli dla służby leśnej złożyły już przysięgę według ustaw obowiązujących;

b) co do służby leśnej oraz i myśliwskiej, jeżeli jeszcze nie złożyły przysięgi co do służby leśnej.

Przysięga złożoną być powinna w przypadku pod a) wyszczególnionym według załączonego formularza przysięgi, w przypadku zaś pod b) wyrażonym, według formy przysięgi w dodatku do ustawy leśnej ogłoszonej, w którym to przypadku za wyrazami „powierzoną własność leśną“, zamieścić należy wyrazy: „i prawo polowania.“

2. Jeżeli z powodu miejscowego położenia nie można ustanowionych do straży myśliwskiej na mocy paragr. 13. rozp. min. spr. w. z d. 15. Grudnia 1852 i wskazanych Władzy politycznej osób używać zarazem do dozoru lasu, w takim przypadku wolno przyjąć od nich przysięgę dotyczącą się tylko służby myśliwskiej, jeżeli to są uzdolnieni strzelcy zostający w wyłącznej służbie właściciela polowania, (właściciela gruntu lub dzierżawcy polowania). Przysięga w takim razie złożoną być ma przed właściwą Władzą polityczną według paragr. 1. i stosownie do załączonej rotły przysięgi.

3. Osoby, które złożyły przysięgę dotyczącą się dozoru leśnego i służby myśliwskiej, (paragr. 1), albo dotyczącą się służby myśliwskiej (paragr. 2), uważanemi będą także w służbie myśliwskiej za straż publiczną, używać będą także w tej służbie wszelkich ustawami zapewnionych praw, które służą osobom urzędowym

i strażom cywilnym wskazanym w paragr. 68 *) ustawy karnej i mają prawo noszenia w służbie myśliwskiej zwykłej broni, której jednakże używać mogą tylko w razie słusznej, koniecznej obrony.

*) Paragr. 68 ustawy karnej brzmi:

Skupienie się wielu osób dla czynienia gwałtownego uporu przeciw zwierzchności, jest zbrodnią powstania, czy to celem takowego uporu było wymuszenie czego, wyłamania się od jakiej powinności, udaremnienie jakiego zarządzenia lub wykonania nakazu publicznego czy też naruszenie jakimkolwiek bądź sposobem publicznej spokojności. Przytem nie stanowi to różnicy, gdy ten gwałtowny upor wymierzonym był czy to przeciw sędziemu, przeciw osobie zwierzchniej, przeciw urzędnikowi, przeciw delegowanemu, przeciw umocowanemu lub przeciw słudze rządowemu albo gminnemu, przeciw straży cywilnej, finansowej lub wojskowej, albo przeciw żandarmowi czy też przeciw ustanowionemu do pilnowania lasów chociażby tylko w prywatnej służbie zostającemu, jednak przez właściwą Władzę rządową związanemu przysięgą urzędnikowi leśnemu lub przeciw służbie do dozoru lasu przeznaczonej, jeżeli w taki sam sposób jest zaprzysiężoną, czy też wreszcie przeciwko służbie postanowionej do nadzoru na kolejach rządowych lub prywatnych, do zawiadomienia obrotem takowych, lub do strażenia albo zajmowania się czynnościami przy telegrafach rządowych — o ile osoby rzeczono zajęte są wykonaniem zlecenia zwierzchności lub pełnieniem urzędu albo służby. Według paragr. 426 ust. o postępowaniu karnem, świadectwo przysięgłego urzędnika albo sługi rządowego lub gminnego może sta-

4. Ażby osoby, które złożyły przysięgę tyczącą się służby myśliwskiej, mogły być poznanymi i szanowanymi jako straż publiczna, powinny nosić w służbie albo ubior służbowy, przepisany w par. 54 ustawy leśnej albo nakrycie głowy odszczególniające i podane do publicznej wiadomości powiatu, albo wreszcie przepaskę na ramieniu. Każdy jest obowiązany słuchać wezwania ich w pełnieniu służby uczynionego, oni zaś winni są pod surową odpowiedzialnością wystrzegać się wszelkiego postępowania nieprawnego.

Rota przysięgi.

Przysięgam, że powierzonego memu dozorowi prawa polowania strzedz i ochraniać będę jak najstaranniej i najwierniej, że wszystkich tych, którzy usiłować będą w jaki bądź sposób to prawo nadwyrężyć lub rzeczywiście je nadwyrężyć, doniosę sumiennie bez wszelkich względów osobistych; że wrazie potrzeby zajmę ich w sposób prawem przepisany lub przytrzymam; że nikogo niewinnego fałszywie nie oskarżę, ani nie podam w podejrzenie; że wszelką szkodę według możności oddalać, a wyrządzoną szkodę według najlepszej mojej wiedzy i sumienia mego podawać i oceniać, jako też dla zapobieżenia szkodzie w drodze prawa pomocy domagać się będę; że bez wiedzy i pozwolenia moich przełożonych lub bez przeszkody niezbędnej, nigdy nie przestanę pełnić obowiązków prawnych dowód względem przedmiotu, do którego dozoru tenże przysięgły urzędnik albo sługa jest ustanowionym, jeżeli nie zachodzi żadna okoliczność podająca go w wątpliwość i jeżeli potwierdzi, że obwinionego zastał na gorącym uczynku i zaraz go upomniął lub schwytał.

wiązków moich, tudzież że z powierzonego mi dobra każdej chwili złożę rachunek. Tak mi Panie Boże dopomóż!

**Rozporządzenie ministerstwa spraw wewn.
i spraw. z dnia 1. Lipca 1857.**
O warunkach zaprzysiężenia służby ustanowionej dla
obrony lasu i polowania.

§. 1. Osoby przyjęte do służby dla obrony lasu i polowania wtenczas tylko mogą przez Władze polityczne być przypuszczonemi do przysięgi i pełnienia obowiązku, jeżeli są postępowania nieskazitelnego.

2. W szczególności wymaga się jeszcze od osoby do służby dla obrony lasu i polowania przeznaczonej, aby się wykazała:

a) ze złożonego z dobrym skutkiem egzaminu rządowego, przepisanego dla leśniczych i leśnych technicznie pomocniczych:

b) że liczy więcej nad 20 lat.

3. Osoby uznane winnymi zbrodni, wykroczenia gwałtu popełnionego na osobie drugiej lub takiegoż przestępstwa albo wykroczenia, pochodzącego z chciwości lub przeciwnego obyczajności publicznej, niemniej jak osoby uwolnione jedynie dla braku dowodów, nareszcie osoby skazane za inne przestępstwo prawa na karę więzienia najmniej sześćmiesięcznego, nie mogą do służby obrony lasu i polowania być przypuszczone do przysięgi i do obowiązku, bez szczególnego w takim razie zezwolenia politycznej Władzy krajowej, takie zaś zezwolenie udzielonem być może jedynie w wypadkach zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie.

4. Przypuszczenie do zaprzysiężenia wzbronio-

nem być może z przyczyny słabego wzroku i pamięci, skłonności do pijaństwa, do gry, do bitek i nadużyć, z przyczyny podejrzenia o przekupstwo lub przemytnictwo, w ogólności z przyczyny takich ułomności fizycznych lub moralnych, przez które zdaniem Władz, osoba staje się mniej zdolną lub zupełnie niezdolną do wykonania służby dozorey lasu i polowania, posiadającego prawo osoby urzędowej i straży cywilnej.

5. Osoby zaprzysiężone do służby ustanowionej dla obrony lasu i polowania, w razie gdyby zaszedł który z ustanowionych w paragr. 3 powodów wykluczenia, utracą prawa osoby urzędowej i straży cywilnej, pozyskane mocą ustawy przez zaprzysiężenie.

Zresztą uznana być może utrata tychże praw w miarę postanowień paragr. 4, z powodu zaszłych ułomności fizycznych lub moralnych.

6. Powołanie do zaprzysiężenia służby ustanowionej dla obrony lasu i polowania, niniejsze Władze polityczne stanowić też będą o przypuszczeniu do złożenia przysięgi i o utracie praw (w paragr. 5) pozyskanych przez zaprzysiężenie.

Przeciw tym wyrokom otwartą jest droga rekursu wedle postanowień w paragr. 77 ustawy leśnej.

7. Każdemu zaprzysiężonemu do służby ustanowionej dla obrony lasu i polowania wydanem być ma piśmienne potwierdzenie złożonej przysięgi, które mu służyć ma za legitymację.

8. Najniższe Władze polityczne prowadzić mają dokładnie spisy o znajdujących się w ich powiecie osobach zaprzysiężonych do służby ustanowionej dla obrony lasu i polowania i utrzymywać takowe w ciągłej widoczności.

Służbowawcy lub ich zastępcy obowiązani są

pod karą porządkową od 2 do 10 złr. podać do wiadomości dotyczącej Władzy politycznej każdą zmianę, jakaby zaszła w stanie służby zaprzysiężonej dla obrony lasu i polowania, najdalej przed upływem czasu sześciu miesięcy.

Rozporządzenie gub. kom. krak. z dnia 21. Marca 1854 r. do L. 6241.

Zwierzyna ulowiona w czasie parzenia się lub siedzenia na jajach dla zdrowia ludzkiego jest szkodliwą, przeto postanowiono co następuje:

§. 1. Następująca dziczyzna tylko w oznaczonych niżej czasach po miastach i miasteczkach na targ przynoszoną być może.

- a) zajęce od 1. Sierpnia do końca Lutego,
- b) jelenie od 1. Czerwca do końca Listopada,
- c) sarny od 1. Czerwca do końca Stycznia,
- d) dziki od 1. Lipca do końca Stycznia,
- e) guszcze, cietrzewie, jarząbki i kuropatwy tylko od 1. Sierpnia do końca Marca następującego roku.

Na inną zwierzynę niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania.

2. Każda zwierzyna w czasie zakazanym na targ przyniesiona, zabrana i zniszczoną być winna.

3. Handlarze zwierzyną przekraczający to rozporządzenie, oprócz skonfiskowania towaru, karze podpadną.

Reskryptem z dnia 3. Czerwca 1865 r. do L. 14525 kom. nam. krak. odnowiła powyższe rozporządzenie z tą uwagą, że zwierzyna w czasie dozwołonym ubita a później na targ dowieziona opatrzoną być winna dotyczącym zaświadczeniem zwierzchności gminnej, pieczęcią gromadzką zaopatrzonem.

Ustawa z dnia 19. Lipca 1869,
 dotycząca się łapania, wytopiania i sprzedawania zwierząt alpejskich.

§. 1. Zakazuje się polowania na zwierzęta alpejskie: świstaka i dziką kozę, właściwe Tatrom, lub łapania takowych, Równie zakazuje się sprzedaży tych zwierząt, jakoteż i sadła świstaczego.

2. Przekroczenie tego zakazu ma być karane grzywną od 5 do 100 złr. w. a., a w razie niemożności uiszczenia kary, aresztem od jednego do dwudziestu dni. Przydybane zwierzęta czy to żywe, czy zabite, mają być odebrane, a żywe puszczone na wolność.

3. Dochodzenie i karanie tego przekroczenia, będzie należeć do starostw powiatowych, a w drugiej i ostatniej instancji do namiestnictwa.

4. Kary pieniężne wpływać będą do funduszu kultury krajowej.

5. Na zwierzchności gminno, c. k. żandarmeryę, zaprzysiężoną straż leśną i na wszystkie inne straże publiczne, wkłada się obowiązek czuwania nad przestrzeganiem niniejszego zakazu.

Ustawa z dnia 21. Grudnia 1874.

O ochronie niektórych zwierząt dla uprawy ziemi pożytecznych.

§. 1. Zakazuje się wybieranie i psucie jaj i gniazd wszystkich ptaków dziko żyjących a nieszkodliwych.

Szkodliwemi są:

Orzeł przedni. *Aquila fulva*. Steinadler.
 Orzeł zyz. *Aquila chrysaetos*. Goldadler.
 Birkut bielik, *Haliaeetus albicilla*. Seeadler.

Rybołów rzeczny. *Pandion haliaetus*. Fluss- oder Fisch-adler.

Kania wielka. *Milvus regallis*. Roter Milan oder Gabel-weihe.

Kania czarna. *Milvus ater*. Schwarzbrauner Milan.

Sokół raróg. *Falco lanarius*. Würgerfalk.

Sokół wędrowny. *Falco peregrinus*. Wanderfalk.

Sokół drzemlik. *Falco aesalon*. Zwergfalk.

Sokół kobóz. *Falco Subbuteo*. Lerchenfalk.

Jastrząb gołębiarz albo kurołapa. *Astur palumbarius*.

Hünerhabicht.

Jastrząb krogulec. *Astur nisus*. Sperber.

Blotniak stawowy. *Circus rufus*. Rohr- oder Stumpf-weihe.

Puhacz właściwy. *Bubo maximus*. Der gemeine Uhu oder Puhu.

Dzierżba srokoż. *Lanius excubitor*. Der grosse Würger.

Kruk właściwy. *Corvus corax*. Kolbrabe.

Sroka zwyczajna. *Pica caudata*. Elster.

2. Zakazuje się chwyatanie i zabijanie, niemniej przedawanie ptaków wymienionych w dodatku. Wyjątkowo w celach naukowych może władza polityczna udzielić pozwolenia do chwyatania pomienionych ptaków w niewielu okazach.

Pozwolenie to może być udzielone tylko na podstawie przyzwolenia właścicieli gruntów, zatwierdzonego przez przełożonego gminy, a względnie przez przełożonego obszaru dworskiego: w pozwoleniu tém ma być oznaczone nazwisko upoważnionego, tudzież miejsce i czas, na które pozwolenie ma ważność.

3. Zabrania się chwyatania i zabijania tudzież przedawania nietoperzy i jeżów.

4. Przekroczenia powyższych przepisów karane

będą grzywnami od 1 do 15 zlr. w. a., a w razie nie-
możności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 12
godzin do 3 dni.

Nadto mają być odebrane przyrzady do chwy-
tania ptaków wraz z klatkami, tudzież schwythane ptaki
z których żywe mają być natychmiast puszczane na
wolność.

5. Gminy i obszary dworskie w szczególności
są obowiązane czuwać nad ścisłym przestrzeganiem tej
ustawy.

Wykonanie przepisów karnych tej ustawy na-
leży do przełożonego gminy, w której obrębie popeł-
niono przekroczenie.

Prawo karania wykonywa w myśl ustawy gmin-
nej przełożony gminy wspólnie z dwoma assessorami
(przysiężnymi).

Co do przekroczeń popełnionych na obszarze
dworskim, wykonuje prawo karania polityczna władza
powiatowa.

6. Rekurs przeciw wyrokowi karnemu przełożone-
go gminy, może być wniesiony do zwierzchniczej władzy
politycznej, przeciw wyrokowi zaś politycznej władzy
powiatowej do c. k. Namiestnictwa.

Rekurs należy wnieść w przeciągu 14 dni po
ogłoszeniu, a względnie doręczeniu orzeczenia.

Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom
rekurs niema miejsca.

7. Grzywne, tudzież pieniądze uzyskane ze sprze-
daży zabranych przedmiotów przypadają na fundusz
ubogich w tej gminie, w której obrębie popełniono
przekroczenie a względnie, przy której istnieje doty-
czący obszar dworski.

8. Na c. k. żandarmeryę, zaprzysiężone straży

Rybołów rzeczny. *Pandion haliaetus*. Fluss- oder Fisch-
adler.

Kania wielka. *Milvus regalis*. Roter Milan oder Gabel-
weihe.

Kania czarna. *Milvus ater*. Schwarzbrauner Milan.

Sokół roróg. *Falco tinnunculus*. Würgerfalk.

Sokół wędrowny. *Falco peregrinus*. Wanderfalk.

Sokół drzemlik. *Falco aesalon*. Zwergfalk.

Sokół kobóz. *Falco subbuteo*. Lerchenfalk.

Jastrząb gołębiarz albo kurołapa. *Astur palumbarius*.

Hünerhabicht.

Jastrząb krogulec. *Astur nisus*. Sperber.

Blotniak stawowy. *Circus rufus*. Rohr- oder Sumpf-
weihe.

Puhacz właściwy. *Bubo maximus*. Der gemeine Uhu
oder Puhu.

Dzierżba srokoż. *Lanius excubitor*. Der grosse Würger.

Kruk właściwy. *Corvus corax*. Kolbrabe.

Sroka zwyczajna. *Pica caudata*. Elster.

2. Zakazuje się chwyćcie i zabijanie, niemniej
przedawanie ptaków wymienionych w dodatku. Wy-
jątkowo w celach naukowych może władza polityczna
udzielić pozwolenia do chwytania pomienionych ptaków
w niewielu okazach.

Pozwolenie to może być udzielone tylko na
podstawie przyzwolenia właścicieli gruntów, zatwier-
dzonego przez przełożonego gminy, a względnie przez
przełożonego obszaru dworskiego: w pozwoleniu tém
ma być oznaczone nazwisko upoważnionego, tudzież
miejsce i czas, na które pozwolenie ma ważność.

3. Zabrania się chwytania i zabijania tudzież
przedawania nietoperzy i jeżów.

4. Przekroczenia powyższych przepisów karane

będą grzywnami od 1 do 15 złt. w a. o. i
możności uiszczenia kary pieniężnej, aresztu
godzin do 3 dni.

Nadto mają być odebrane przy-
tania ptaków wraz z klatkami, tudzież
z których żywe mają być natychm.
wolność.

5. Gminy i obszary dworskie w
są obowiązane czuwać nad ściśłem przestr.
ustawy.

Wykonanie przepisów karnych tej
leży do przełożonego gminy, w której obrę-
niono przekroczenie.

Prawo karania wykonywa w myśl ustawy
nej przełożony gminy wspólnie z dwoma asses-
(przysiężnymi).

Co do przekroczeń popełnionych na obszar-
dworskim, wykonuje prawo karania polityczna władz.
powiatowa.

6. Rekurs przeciw wyrokowi karnemu przełożo-
go gminy, może być wniesiony do zwierzchniej władzy
politycznej, przeciw wyrokowi zaś politycznej władzy
powiatowej do c. k. Namiestnictwa.

Rekurs należy wnieść w przeciągu 14 dni po
ogłoszeniu, a względnie doręczeniu orzeczenia.

Przeciw dwóm równobrzmiącym orzeczeniom
rekurs niema miejsca.

7. Grzywnie, tudzież pieniądze uzyskane ze sprzo-
daży zabranych przedmiotów przypadają na fundusz
ubogich w tej gminie, w której obrębie popełniono
przekroczenie a względnie, przy której istnieją doty-
czący obszar dworski.

8. Na c. k. żandarmeryę, zaprzysiężoną straż

leśne, strażę polowania i strażę polowe tudzież na wszystkie inne strażę publiczne, wkłada się obowiązek czuwania nad przestrzeganiem niniejszej ustawy i prowadzenia wszelkich spostrzeżonych przekroczeń do wiadomości Naczelnika gminy, lub przełożonego obszaru dworskiego, a to ostatniego w tym celu, aby donosił o tem Władzy politycznej powiatowej.

9. Nauczyciele szkół ludowych są obowiązani uczniom tak zwyczajnych jak i niedzielnych szkół wyjaśniać szkodliwość wybierania gniazd, chwytania i zabijania ptactwa pożytecznego, tudzież przedstawiać im corocznie a mianowicie przed początkiem łęgu ptasząt postanowienia niniejszej ustawy.

10. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia ogłoszenia takowej.

DODATEK DO §. 2.

SPIS PTAKÓW

których chwytania, zabijania i przedawania zabrania się.

Drozd kos. *Turdus merula*. Amsel oder Schwarzdrossel.
Drozd śpiewak. *Turdus musicus*. Singdrossel.
Opoczniki czyli podkamionki. *Saxicola*. Steinschmätzer.
Płochacze *Accentor*. Heckenbraunelle.
Pokrzywki. *Lusciola*. Erdsänger, do których należy:
Słowik rdzawy. *Lusciola luscinia*. Nachtigal.
Słowik szary. *Lusciola philomela*. Sprosser.
Rudoogonki. *Ruticilla*. Rötling.
Gajówki. *Sylvia*. Grassmücke.
Trzciniaki. *Salicaria*. Rohrsänger.
Wolowe oczko. *Troglodytes parvulus*. Zaunkönig.
Świergotki. *Anthus*. Piper.

Pliszki, *Motacilla*. Bachstelze.
Jaskółki. *Hirundo*. Schwalbe.
Mucholówki. *Muscicapa*. Fliegenfänger.
Dzierzby mniejsze czyli srokopudy. *Lanius*. Dorn-
dreher, Würger.
Pomórnik czyli mentel. *Tichodroma muraria*. Mauer-
läufer.
Pelzacz zaskórnik. *Certhia familiaris*. Baumläufer.
Bargiel kowalik. *Sitta europaea*. Spechtmeise.
Mysikróliki. *Regulus*. Goldhänchen.
Sikory. *Parus*. Meise.
Łuszczaiki. *Fringilla* a mianowicie:
Łuszczaek grubodziób czyli klas. *Fringilla coccythrau-*
stes. Kernbeisser.
Ł. Jér. Fr. *montifringilla*. Bergfink.
Ł. zięba Fr. *coelebs*. Buchfink.
Ł. dzwonic. Fr. *chloris*. Grünling.
Ł. makolągwa. Fr. *cannabina*. Bluthänfling.
Ł. czeczotka. Fr. *Linaria*. Leinfink.
Ł. Czyż. Fr. *spinus*. Zeisig.
Ł. szczygiel. Fr. *carduelis*. Stiglitz.
Ł. mazurek. Fr. *montana*. Feldsperling.
Ł. kulezyk. Fr. *serinus*. Girlitz.
Gil właściwy. *Pyrrhulla vulgaris*. Gimpel.
Krzyżodzioby. *Loxia*. Kreuzschnabel.
Poświerki, t. j. trznadle i potrzeseze *Emberiza*. Am-
mer.
Skowronki. *Alauda*. Lerche.
Szpak. *Sturnus varius*. Staar.
Kawka. *Corvus monedula*. Dohle.
Wilga. *Oriolus galbula*. Pirol.
Krzykacze. *Clamatores*, mianowicie: Kozodój. *Capri-*
mulgus europaeus. Ziegenmelker, Nachtschwalbe.

Jerzyk, *Cypselus apus*. Segler.
 Dudek, *Upupa epops*. Widdelhopf.
 Krasnowronika, *Coracias garrula*. Mandelkrähe, Blauracke.

Z łażących. (Scansores. Klettervögel.)

Kukulka, *Cuculus canorus*. Kuckuk.
 Kręciłów, *Yunx torquilla*. Wendehals i
 Dzieciół, *Picus Spechte*.
 Sowy wszystkie, *Strix* z wyjątkiem puhacza, *Bubo maximus*.
 Sokół pustulka, *Falco tinnunculus*. Turmfalke.
 Sokół pustuleczka, *Falco cenchris*. Rötelfalke.
 Soból kobuzek, *Falco vespertinus*. Rotfussfalke.
 Myszolów zwyczajny, *Buteo vulgaris*. Der gemeine Mäusebusard.
 Myszolów włochaty, *Archibuteo lagopus*. Rauhfüssiger Mäusebusard. Przylatuje do nas w późnej jesieni, bawi całą zimę, niszcząc wiele myszy, które są prawie wyłącznem jego pożywieniem. Weześnie na wiosnę nas opuszcza.
 Trzmielojad, *Pernis apivorus*. Wespenbusard.

Ustawa z dnia 30. Stycznia 1875.

O zakazie łowienia zwierząt w pewnym czasie.

§. 1. Nikomu nie wolno w czasie oznaczonym polować, łowić lub zabijać następujące rodzaje zwierzęcy:

- 1) Jelenie od 1. Stycznia do 30 Czerwca
- 2) Kozły (rogacze) od 1. Marca do 30. Maja.
- 3) Zające od 1. Lutego do 15. Września.
- 4) Jarzabki od 1. Lutego do 31. Sierpnia.
- 5) Cietrzewie i Gluszcze koguty od 20. Maja do 31. Sierpnia.
- 6) Ślonki od 20. Kwietnia

do 31. Sierpnia. 7) Bażanty i kuropatwy od 15. Stycznia do 15. Sierpnia. 8) Przepiórki i dzikie gołębie od 1. Listopada do 15. Lipca. 9) Dropie i pardwy od 15. Kwietnia do 1. Sierpnia. 10) Ptactwo błotne, mianowicie: Krzyki, Dubelty, Kulony, Bataliony od 15. Kwietnia do 1. Lipca. 11) Ptactwo wodne, mianowicie: dzikie Gęsi i dzikie Kaczki od 15. Kwietnia do 15. Czerwca. 12) Lisy od 15. Lutego do 31. Sierpnia; łepienie lisa dozwolone jest tylko uprawnionemu do polowania w miejscach, w których uprawnieni łowią zwierzę, dla której lis jest szkodliwym. 13) Łanie, Kozy, Cietęta i szpiczaki, tudzież Kury gluszców i cietrzewi przez cały rok.

Wystrzeliwanie Łan i Kóz ze względów gospodarstwa łowieckiego nastąpić tylko może za przyzwoleniem Namiestnictwa.

Zakaz ubijania dzikich kóz i świstaków w okolicach gór tatrzańskich, zawiera osobna ustawa krajowa z dnia 19. Lipca 1869.

2, Zakazaniem jest łowienie zwierzęcy na sidła, łapki i inne podobne przyrządy.

Wyjątkowo dozwolone jest łowienie przepiórek rozjazdem, a kwiczołów i jemioluchów na sidła.

Zakazaniem jest także zbieranie albo niszczenie jaj, i wybieranie młodej zwierzęcy z legowisk.

Może jednak wyjątkowo uprawniony do polowania lub ustanowiona przez niego straż lasowa wybierać na siatki bażanty i kuropatwy dla chowu i wybierać jaja z gniazd tym celem, by je wysiedziały kury swojskie.

3. Niniejsza ustawa nie znajduje żadnego zastosowania do ubijania zwierzęcy w ogrodzonych zwierzęcach, sprzedający jednak takową zwierzęcę, albo ten kto w sprzedaży pośredniczy, winien swe uprawnienie

nie do sprzedaży wykazać świadectwem politycznej Władzy powiatowej, inaczej bowiem będzie karany według paragr. 5 niniejszej ustawy.

4. Zarządzenia Władzy politycznej nakazujące zmniejszenie szkodliwego dla kultury zbytecznego stanu zwierzyny na podstawie paragr. 4. patentu o polowaniu z dnia 28. Lutego 1786 r. mogą być wykonane także w porze, w której z resztą nie wolno ubijać takiej zwierzyny.

Sprzedający lub pośredniczący w sprzedaży zwierzyny w powyższy wyjątkowy sposób ubitej, winien się jednak wykazać świadectwem Władzy politycznej, że jest do sprzedaży upoważnionym, w przeciwnym bowiem razie będzie karany według paragr. 5 niniejszej ustawy.

5. Przekroczenie postanowień paragr. 1 i 2 tej ustawy podlega grzywnie od 5 do 50 zlr. Jeżeli jednak wyrządzona szkoda z powodu ubicia większej ilości zwierzyny jest znaczną lub przestępstwo powtórnie popełnione, może być grzywna aż do 100 zlr. podwyższona.

6. Kto po upływie dni 14 od czasu, w którym poczyną się pora zakazana, zwierzynę na którą w tej porze nie wolno polować, (paragr. 1), czy to w całych sztukach, czy w kawalkach, które jednak do spożycia nie są jeszcze całkiem przyprawione, celem sprzedaży obnosi, w sklepach, na jarmarkach, albo w inny sposób do sprzedaży wystawia albo sprzedaje, lub w sprzedaży pośredniczy, podpada oprócz utraty zwierzyny grzywnie w paragr. 5 tej ustawy oznaczonej.

Takiej samej karze podpada sprzedaż zwierzyny, której w ogóle nie wolno ubijać lub łapać, jakoteż sprzedaż jaj i piskląt dzikiego ptactwa.

Osoby sprzedające zwierzynę pochodzącą z krajów, w których niniejsza ustawa nie obowiązuje, w czasie zakazanym, lub pośredniczący w takiej sprzedaży, mają w należyty sposób wykazać, z kąd ta zwierzyna pochodzi. Jeżeli zaś zwierzyna pochodzi z królestw i krajów koronnych zastąpionych w Radzie państwa, należy nadto wykazać się świadectwem politycznej Władzy powiatowej, że zwierzyna nie została ubita w sposób bezprawny. W przeciwnym wypadku postanowienia karne niniejszego §. będą także zastosowane przeciw osobom przekraczającym powyższe postanowienia.

7. Grzywny na podstawie niniejszej ustawy wymierzone; tudzież dochód ze zwierzyny, która w myśl postanowień niniejszej ustawy została skonfiskowaną i przez dotyczącą zwierzchność gminną w drodze publicznej licytacji sprzedaną, przypadają funduszowi ubogich tej gminy, w której przestępstwo odkryto.

W razie niemożności ściągnięcia grzywny, należy ją zamienić na karę aresztu, a to za każde 5 zlr. grzywny, jeden dzień aresztu.

Dochodzenie i wymierzenie kary przysługują Władzom politycznym.

Jak myśliwi liczą sztuki ubitej zwierzyny.

Daniel ubity	liczy się za sztuk	. . .	10
Łoś	" " " "	. . .	15
Jeleń	" " " "	. . .	15
Sarna rogacz	" " " "	. . .	10
Dzik odyniec	" " " "	. . .	20
" warchlak	" " " "	. . .	4
Zając ubity	" " " "	. . .	1
Niedźwiedź	" " " "	. . .	20
Wilk w lecie	" " " "	. . .	5
" w zimie	" " " "	. . .	10
Lis przed nagonką	" " " "	. . .	5
" na przynętę	" " " "	. . .	6
Borsuk ubity	liczy	" " " "	6
Wydra	" " " "	. . .	10
Żbik	" " " "	. . .	10
Kuna	" " " "	. . .	1
Ryś	" " " "	. . .	15
Głuszec	" " " "	. . .	3
Drop	" " " "	. . .	3
Bażant	" " " "	. . .	2
Cietrzew	" " " "	. . .	2
Jarząbek	" " " "	. . .	2
Kuropatwa	" " " "	. . .	1

Przepisy telegraficzne.

1. Za zwykłe telegramy opłaca się bez różnicy odległości:

- a) taksa główna (Grundtaxe) 24 ct.
- b) taksa od słów (Worttaxe) po 2 centy za każde słowo.

Za lokalne, t. j. takie telegramy, które wysyłają się między stacyami telegraficznymi w jednej i tej samej miejscowości:

- a) taksa główna 12 ct.
- b) taksa od słów po 1 ct. za każde słowo.

2. Za telegramy, które nadają się w tych stacjach kolejowo-telegraficznych gdzie znajdują się pań: urzęda telegraficzne, opłaca się dodatek po 1 ct. za każde słowo. Dodatek ten nie zastosowuje się jednak do telegramów lokalnych

3. Za odpowiedzi telegraficzne (Antwort Telegramme), jeżeli się nie oznacza wyraźnie ilości słów, opłaca się z góry należność za telegram o 10 słowach. Jeżeli większa lub mniejsza liczba słów ma być dla odpowiedzi z góry opłacona, potrzeba tę ilość przy nadaniu pierwotnego telegramu podać i odpowiednią należność złożyć. Więcej jak 30 słów nie można z góry opłacać.

4. Za oznajmienie odebrania opłaca się należność jak za zwykły telegram o 10 słowach.

5. Za każde rozmnożenie telegramu, który dla więcej odbiorców w jednym i temsamem miejscu jest przeznaczony, opłaca się przy telegramach do 100 słów lub części tejże liczby 24 ct., które nadaje się do należności za przesłanie. Przy obliczaniu tego dodatku bierze się w rachunek całą

- taksa od słów włączając wszystkie adresy.
6. Przy wymianie telegramu z okrętem na morzu stojącym za pośrednictwem morskiego urzędu telegraficznego pobiera się dodatek po 6 ct. od każdego słowa.
 7. Za oznajmienie powrotne o niemożności doręczenia telegramu, które nadawcy w każdym razie z krótkim podaniem przyczyny tej niemożności doręczenia oddane będzie, pobiera się stała należność 24 ct. wynosząca.

Uwagi. Należności za telegrams pobierają się przy nadaniu w gotówce. Frankowanie markami telegraficznymi nie jest dozwolone.

Recepis nadawcy daje się tylko na wyraźne żądanie i za osobną opłatą 5 ct. wynoszącą.

Aby umożliwić wysłkę depesz telegraficznych mieszkańcom miejscowości, gdzie się stacje telegraficzne nie znajdują, pozwala się uiszczać należność za telegrams za pomocą przyklejania na pierwopisie odpowiednich marków pocztowych. Takie telegrams należy wносить do urzędów pocztowych jako frankowane listy z kład je do najbliższej stacji telegraficznej ekspedując.

Z Austro-Węgier do Niemiec opłaca się jako takse główną 24 ct. jako takse od słów po 6 ct. Z Niemiec do Austrii wynosi taksa główna 40, a słowna 10 feników. Zawarte w punktach 3 do 7 postanowienia mają w obrocie do Niemiec znaczenie obowiązujące.

W depeszach europejskich 15, a pozaeuropejskich 10 głosek stanowią jedno słowo. — Wyrazy liczące więcej jak 15 lub 10 głosek, liczą się za 2 słowa. Liczba z 5 cyfer czyni jedno słowo. Również cyfry lub znaki same stojące, liczą się jako pojedyncze słowa.

Przepisy pocztowe.

Pocztą listowa.

Do poczty listowej należą: Listy zwykłe i polecane (rekomendowane), listy za umyślnem posłańcem (ekspresowe), druki pod opaską, próbki, karty korespondencyjne i gazety.

Listy zwykłe opłaca się z góry lub nie, listy polecane i ekspresowe, karty korespondencyjne, druki, gazety i próbki zawsze z góry opłacać potrzeba.

Każda przesyłka listowa może być podana za recepisem (t. j. jako przesyłka polecana). Należność za recepis wynosi 10 ct. Recepis zwrotny kosztuje dalszych 10 ct. W razie zaginięcia takiej przesyłki pocztą płaci odszkodowanie w kwocie 20 zlr.

Termin reklamacyjny wynosi pół roku.

Reklamacja rekomendowanej przesyłki kosztuje 10 centów. Jeżeli recepis zwrotny nie wraca na czas, to reklamacja nie kosztuje.

Rekomendacja i recepis zwrotny za listy w miejscu wynosi tylko po 5 centów.

Za listy zwykłe do 15 gramów wagi pobiera się w kraju 5 ct., nad 15 do 250 gramów 10 centów przy opłacie z góry; przy opłacie z dołu (przez adresata) o 5 centów więcej t. j. 10 względnie 15 centów. Listów ważących nad 250 gramów nie przyjmuje się.

Listy w miejscu kosztują do 15 gramów 3 ct., nad 15 do 250 gramów 6 ct., jeżeli są opłacone, a 6 względnie 9 centów, jeżeli są nieopłacone.

Za granicę wynosi opłata od listów zwykłych po 10 ct. od każdego 15 gramów; za listy z za granicy, jeżeli nadchodzą nieopłacone, po 20 ct. od każdego 15 gramów.

Listy za granicę (z wyjątkiem cesarstwa nie-

mieckiego) mogą ważyć nad 250 gramów.

Do cesarstwa niemieckiego opłata listów taka sama jak w kraju.

Do Czarnogóry i Serbii kosztuje list po 7 ct. od każdych 15 gramów.

Za listy rekomendowane opłaca się te same należitości, jakie za listy zwykłe i oprócz tego powyższą należitość rekomendacyjną (10 ct. w miejscu 5 ct.) Za listy ekspresowe pobiera się oprócz powyższych należitości, dodatek za doręczenie przez umyślnego posłańca, a to albo 15 ct. jeżeli list ma być doręczonym w miejscu ostatniej poczty, albo 50 ct. od każdych 7-5 kilometra, jeżeli się list doręcza na wieś.

Listy ekspresowe mogą być rekomendowane lub nie.

Za druki należy się do 50 gr. 2 ct., nad 50 do 250 gr. 5 ct., nad 250 do 500 gr. 10 ct., nad 500 gr. do 1 kg. 15 ct., nad 1 kgm. druki ważyć nie mogą.

Jako druki przysyłać można nie tylko druki w ścisłym znaczeniu, lecz także litografowane lub w inny mechaniczny sposób sporządzane okólniki i t. p. również książki w oprawie lub bez tejsze.

Druki winne być tak włożone pod opaskę, żeby można się przekonać o treści. Za próbki, które się tylko do wagi 250 gr. przyjmuje, należy się 5 ct.

Karta korespondencyjna kosztuje 2 ct., można na kartach korespondencyjnych pisać, drukować lub litografować doniesienia.

Za gazety należy się od wydawców pism peryodycznych po 1 cencie od egzemplarza, od innych zaś stron tyle co za inne druki.

Opłata powyż wymienionych należitości odbywa się przez przyklepnięcie znaczków pocztowych w nale-

żytej kwocie za listy, druki i t. d.

Znaczki mogą być przepisane, lecz stemplować ich prywatnymi pieczętkami nie wolno.

Wycinane znaczki z kowert pocztowych są nieważne.

Poczta wozowa.

Do poczty wozowej należą: Pieniądze, papiery wartościowe, klejnoty, towary i inne przedmioty, z oznaczeniem wartości lub bez, pisma z oznaczeniem wartości, bez różnicy wagi; bez oznaczenia wartości jedynie, jeżeli ważą zwyż 250 gramów; posyłki za pobraniem należitości; przekazy pieniężne. Do każdej posyłki może być dopakowany nieopieczętowany list.

Wykluczone są posyłki zwierząt żyjących (z wyjątkiem pszczół, pijawek, drobiu, ptaków śpiewających, królików*), tudzież wszelkie łatwo zapalne lub eksplodujące przedmioty. Za fałszywe nadanie podobnych przesyłek, podpada nadawca karze pieniężnej do 25 zhr., oprócz kwoty odszkodowania.

*) Ptaki (prócz indyków, łabędzi i pawów) i króliki powinny być przysyłane w klatkach lub koszach, nie większych jak 50 centymetrów wysokości a 40 ctm. szerokości; przyczem muszą się już znajdować naczynia na wodę i żywność. Posyłki takie muszą być przez posłańca ekspedycyjne (per Expressen zu bestellen). Za takowe posyłki poczta nie ręczy. Pijawki zawinąć należy w mokry worek a następnie włożyć w pudełko lub skrzynkę. Pszczoły aby uciec nie mogły zamykać w drewniane skrzynki opatrzone drobnymi dziurkami. — Owoce pakuje się w skrzynki lub pudełka, jeżeli zaś nie należą do łatwo psujących się, w kosze. — **Dzieciznę** ubitą, wykrwawioną, mo-

Frachty przestrzenne t. j. pakiety, które w jednym kierunku 1 meter, w drugim pół metra przekraczają a przytem mniej niż 10 kilogramów ważą, albo pakiety, w jakimkolwiek kierunku $1\frac{1}{2}$ metra przekraczające, dalej posylki, które stosunkowo niewielkie miejsce zajmują lub szczególnej uwagi przy umieszczaniu wymagają, n. p. kosze z roślinami, pudełka na kapelusze, wyroby kartonowe lub koszykarskie, meble, klatki, których waga w stosunku do zajmowanego miejsca nie jest odpowiednia, oplaca się po półtora razowej kwocie.

Za nieopłacone (niefrankowane) pakiety włącznie 5 kilogr., jako też za niefrankowane listy pieniężne ściągają się dodatek 6 ct.

Dla posylek lokalnych, które jednak 2 i pół kl. nie przekraczają, ustanawia się taksa od wagi 12., od wartości za każde 150 zlr. lub część tejże kwoty 3 ct.

Wydawane przez Zarząd pocztowy stemplowane listy przewodne (po cenie 6 ct.) służą zarazem jako receptis nadawcy, kupon przy tychże służy do korespondencyi i może być przez odbiorcę oddzielony.

Do jednego przewodnego adresu mogą być 2 lub 3 pakiety załączone, wszelako jednakowego rodzaju (t. j. wszystkie z podaniem lub bez podania wartości, frankowane lub niefrankowane). Za każdy pakiet taksa osobno się oblicza.

Waga posylek wozowych nie może przekraczać 50 kilogramów.

zna przesyłać nieopakowaną, a tylko przyczepia się adres lub znak, wypisany na skórze, deszczulce lub tekturze.

Źle zapakowane przedmioty, przyjmuje poczta tylko na własne ryzyko nadawcy (auf eigene Gefahr.)

Posylki z monetą srebrną lub złotą, mogą ważyć 60 kilogramów.

Blankiet stemplowany na list frachtowy kosztuje 6 ct. — Posylki pieniędzy lub papierów wartościowych zwyż 250 gramów ważące i inne posylki zwyż 50 gramów ważące, wymagają listu frachtowego. Posylki niżej 20 gr. tylko wtedy za listem frachtowym wysłane być muszą, jeżeli wskutek małej objętości lub kształtu tychże, dokładnego adresu niema gdzie umieścić.

Do urzędowych posylek bez pobrania należitości można przez rządowych blankietów na listy frachtowe, używać także własnych drukowanych lub litografowanych, które te same rubryki zawierać mają i marką stemplową na 5 ct. zaopatrzone być muszą. — Pisanych listów frachtowych urzędu pocztowe nie przyjmują. — Na liście frachtowym musi być ta sama pieczęć, którą pakiet pieczętowano.

Deklaracyi cłowej bez stempla wymagają posylki towarów, klejnotów i innych przedmiotów wysyłanych do Fiume, Tryestu i za granicę monarchii.

Na odwrotnej stronie listu pieniężnego i na liście frachtowym, powinien być adres nadawcy uwidoczniiony.

Nadawanie posylek pieniężnych otwarto, to jest do przeliczenia na pocztę, jeżeli takowe nad 200 zlr. w. a: zawierają, włącznie do 250 gramów wagi, muszą być frankowane, a porto od wartości, oblicza się wyżej o połowę zawartej kwoty. — Moneta zdawkowa nie może więcej jak 1 zlr. wynosić. — Tylko na listy otwarto nadane, przykładu pocztą pieczęć urzędową. — Przy listach otwarto, t. j. do przeliczenia nadanych, ręczy urząd pocztowy za kwotę zawartą; przy listach pieniężnych zamkniętych, gdzie adresat

wartość lub kwotę zawartą podaje, ręczy urząd pocztowy za odstawę bez naruszenia pieczęci i bez ubytku wagi.

W razie gdyby posyłka zaginęła, zwraca urząd pocztowy nadawcy całkowitą wartość na adresie podaną, a za posyłki bez podania wartości zwraca za każde pół kilograma 1 zhr. 50 ct.

Termin reklamacyjny gaśnie z upływem 6 miesięcy, licząc od dnia nadania posyłki.

Opakowanie. Listy pieniężne do 250 gramów, tak w obrębie monarchii, jak zagranicę, wysyła się w kopertach języczkowych z mocnego papieru nierastrowanego i niezadrukowanego, jakoteż bez kolorowych brzegów, i zaopatruje 5 pieczętkami. Na kopertach rządowych do posyłek pieniężnych wystarczają 2 pieczęcie. Pieczętka powinna być czysto i wyraźnie odcisnięta.

Posyłki za pobraniem należności.

Wszystkie urzędy pocztowe, służbę wozową ułatwiają, mogą przyjmować do wszystkich miejsc całej monarchii austr. posyłki za pobraniem, do kwoty 200 zhr.; oprócz tych istnieją kasy pocztowe upoważnione do przyjmowania posyłek za pobraniem kwot nad 200 do 500 zhr. Każda posyłka za pobraniem należności winna być w list zaliczkowo-frachtowy 5 ct. ostemplowany zaopatrzoną. Blankiety na listy frachtowe sprzedają wszystkie urzędy pocztowe i trafikę rządową za opłatą 6 ct. Oprócz blankietów rządowych, żadne inne używane być nie mogą do posyłek za pobraniem należności.

Nadawca winien wypełnić rubryki listu frachtowego, oznaczone „Ma oddawca wypełnić,“ tudzież pierwszą rubrykę kwitu na powyżstek, jakoteż dokła-

dny adres swój i odbiorcy. Kwotę należy w liście frachtowym tylko cyframi, natomiast w kwicie: cyframi, a całe guldeny słowami wypełnić.

Za jedynym listem frachtowym „za pobraniem należności“ nie można więcej jak jednej posyłki nadawać.

Wpłacona zaliczka tylko za okazaniem recepty i podpisaniem kwitu zaliczkowego, wpłaconą zostanie. Jeżeli rewers podawczy zginie, albo jeżeli odcinek przed wypłatą przypadkiem od niego odłączony zostanie, oddawca ma podać do dyrekcji pocztowej prośbę na stemplu 50 ct. o dozwolenie wypłaty, dołączając kwit pobrania. Zezwolenie to w każdym razie tylko wtedy nastąpi, jeżeli żadne nie zachodzą wątpliwości. Podniesienie kwot za pobrania pocztowe powinno nastąpić najpóźniej w przeciągu 2 miesięcy.

Za dostawienie kwitu zaliczkowego w miejscach gdzie są listonosze pocztowi, nie się nie płaci; w miejscach zaś, gdzie takowych niema, należy zapłacić 1 ct.

Przekazy (asygnaty) pocztowe.

We wszystkich urzędach pocztowych można asygnaty pocztowe do kwoty 200 zhr. nadawać, a względnie odbierać. W Galicyi mogą być przekazywane asygnaty pocztowe do wysokości 1000 zhr. (w drodze telegraficznej do kwoty 500 zhr.) w tych samych miastach, które poszczególnione są przy zaliczkach pocztowych.

Taryfa należności od przekazanych kwot, umieszczoną jest na blankietach przekazowych. Należność tę uiszcza się zgóry, nalepieniem odpowiednich znaczków pocztowych na blankiecie przekazu.

W Wiedniu i Peszcie przyjmują się i wypłacają przekazy do 5000 zhr.

Do Niemiec, Francji, Belgii, Holandii i Szwajcarii przyjmuje się ewentualnie i wypłaca najwyżej 400 marek lub 500 franków (200 zlr.)

Przekazy pieniężne w drodze telegraficznej można przysyłać, jeżeli tak w miejscu nadania jak i w miejscu przeznaczenia znajduje się urząd telegraficzny rządowy i upoważniony urząd pocztowy do wypłacania kwot do 200 lub 500 zlr. Należności pocztowe za przekazy pocztowe uiszczą się nalepieniem odpowiednich marek pocztowych; oprócz należności telegraficznej (taksa stała 24 ct. i każde słowo 2 ct.) tudzież należności za odniesienie do telegrafu (jeżeli telegraf nie mieści się w jednym budynku z pocztą), 10 ct., uiszczyć trzeba należność posłańczą (Expressgebühr) 15 ct. w miejscu, albo należność za doręczenie przekazu przez umyślnego posłańca na miejsce przeznaczenia po 50 ct. za każde 7 i pół kilometra (= 1 mili austr.) odległości. Wszystkie te należności opłaca się zgóry.

Do Niemiec, Szwajcarii, Francji, Belgii, Włoch, Algieru i Holandii, i z tychże wzajemnie do Austrii, można za przekazem wysyłać pieniądze do wysokości 200 zlr. względnie 400 marek albo 500 franków. Wpłata i wypłata następuje w walucie tego kraju, w którym się przekaz realizuje.

Do Bośni, Hercegowiny i (Sandschak) Nowi-Bazar, przyjmuje poczta wozowa listy z pieniędzmi do wagi 250 gramów; pakiety bielizny i sukien do 10 kilogr. — Artykuły żywności wykluczone od posylek. — Pakować należy w ceratę mocną, białą stroną na wierzch, a adres bezpośrednio pisać należy na ceracie.

Wartość najwięcej używanych monet zagr. w wal. austr. bez azia.

	zlr. ct.		zlr. ct.
I. Monety złote.		Korona złota (Gold-Krone, 5000 Reïs, Portugalia 2500 Reïs)	
Augustd'or pojedyn. Saksonia	8.50 1/2	Portugalia	11.70
Carolín, Niemcy poł.	10.—	Portugalia	5.85
Christiand'or; Dania	8.18	Korona, (Krone) moneta zwiazkow.	13.70
Crusadonow. Portugalia	1.10	Luisd'or 1, Dania	8.25
Dollar, Ameryka półn.	2.07	" nowy, Francya	9.14
Doppia nowa, Bologna	6.64	Marka 20, Niemcy	10.—
" Rzym	6.80	Maxd'or, Bawarya	6.55
Drachm 20, Grecya	7.25	Napoleond'or, Francya	8.—
Doublon albo Quadrupla z 16tu Duros Hiszpania	33.—	Niemcy	8.31
Dukaty brabanckie Niederlandy	4.52	Piastrów 100, Turcya	9.—
" Courant, Dania	3.50	Półimperyal, 5 rubli zlot. Rosya	8.10
" Imperyal Francya	9.72	Rubel platyn., Rosya	4.86
" podwójne, Austrya	9.45	Skudów 10, Włochy	21.40
" pojedynczy „ 1856	4.73	Sovereign, (20 Sh.) Anglia	10.—
" stare, Holandya	4.55	Sovereignd'or = 40 Lirów, Austrya	13.30
Eagles, (Adler) 10 Doll.	20.50	Sterling funt, Anglia = 20 Shil. = 240 pence = 2400 pf.	10.32
Franków 100 Francya	39.92	Wilhelmsd'or, 1 Brunszwik	8.25
" 5	2.—	Zechina, Turcya	2.95
" 10 Belgia	3.92	Rzym	4.48
" 20 Austrya	8.—	Złotych 50, Polska	12.15
" 10	4.—		
Friedrichsd'or podw. Prusy	17.—		
" pojedynczy „ Dania	8.18		
" „ Württemberg	9.40	II. Monety srebrne:	
Georgsd'or, Hanower	7.87	Bajochi 10, Włochy	— 21
Gulden złoty, Bawarya	3.40	Carlini 10 czyli 1 Dukati, Neapol	1.70
2 Guldeny Badeńsk.	8.50	Carlini 1 czyli 10 Grano, Neapol	— 17
10 złotych, Baden	8.55		
Guinea po 21 Shil. Anglia	9.97		

	złr. ct.		złr. ct.
Cwaneygier nowy		Livre, Francya	— 40
Austria	— 35	Mark, 10 sr. groszy	
„ stary, Austria	— 34	lub 100 fenigów	
Dime 1 (10 cents) Ame-		Niemcy	— 50
ryka północna	— 20	Piastr 1, 40 Para Turc.	— 09
Dolar 1 (100 C.) Am. pół.	2.10	Reale 1 cz. 100 Centes,	
Drachma 1, Grecya	— 36	Hiszpania 10 i pół ct.	
Duro 1 z 20 Realów		Reis 100, Portugalia	— 23
= 2000 Cents		Rigsdaler 1, Dania i	
Hiszpania	2.10	Norwegia	1.12
Ecu z 3 Liwr, Francya	1.18	Rubel 1 cz. 100 kopijek	
Escudo 1 czyli 10 Rea-		Rosya	1.60
łów albo 1000 Cents		Seudi 1 = 100 Baj. Włochy	2.15
Hiszpania	1.05	Scudo Romano z 10	
Florin 1, 2 Shillingi		Paoli, Rzym	2.18
Anglia	1.—	Shilling 1, 12 Pen. Ang.	— 50
Frank 1 = 100 Cent.		Soldi 5, Włochy	— 10
Francya, Belgia,		Sou, Francya	— 02
Szwajcarya i Wło-		Species 1 = 2 Rigsdaler	
chy	— 40	Dania, Norw. Szwec.	2.24
Grot 36, pół talara		Talar 1 koronny (Kron-	
bremskiego	— 77	Thaler	2.30
Guldena 3 i pół, 2 tal.		„ 1, (Reichsthaler),	
moneta zwiaz.	3.—	Hamburg	2.27
„ 2 i pół, Holandya	2.10	„ 1, mon. zwiazk.	1.50
„ 2 Baden i Württem-		„ 1, koronny, Austr.	
berg	1.72	„ i Bawarya	2.31
„ 1, Bawarya, Baden	— 86	„ 1 nowy, Szwajca-	
„ 2, Austria	2.—	rya i Francya	2.41
„ 1, „	1.—	„ 1 konwenc., Austr.	
Gulden, Andreas. — Ha-		„ i Westfalia	2.10
nower	1.17	„ 1 (Schwertthaler),	
„ Bären, — Anhalt-		Bawarya	2.31
Beraburg	1.05	„ 1 6 złotych polsk.	
„ Herren, — Kolonia	— 75	Warszawa	1.50
„ Marien, — Brun-		„ 1, (Frauen-Thaler)	
szwik	— 87	Państwo kościelne	
„ z 100 Cents Niedrl.	— 85	(Bologna)	2.15
Korona 1 = 5 Sh Anglia	2.50	Złoty polski cz. 15 kop.	
Lire, Włochy	— 40	Polska	— 25

Skale Stemplowe.

Skala I.	Skala II.	Skala III.
Weksle i asy- gnaty kupieckie	Kwity i doku- menta w spra- wach karnych	Ugody pożyczek. kontrakty służb. i kwity na wygr. w loteryę
do — zł. ct.	do — zł. ct.	do — zł. ct.
75 zł. — 5	20 zł. — 7	10 zł. — 7
150 „ — 10	40 „ — 13	20 „ — 13
300 „ — 20	60 „ — 19	30 „ — 19
450 „ — 30	100 „ — 32	50 „ — 32
600 „ — 40	200 „ — 63	100 „ — 63
750 „ — 50	300 „ — 94	150 „ — 94
900 „ — 60	400 „ 1 25	200 „ 1 25
1.050 „ — 70	800 „ 2 50	400 „ 2 50
1.200 „ — 80	1.200 „ 3 75	600 „ 3 75
1.350 „ — 90	1.600 „ 5 —	800 „ 5 —
1.500 „ 1 —	2.000 „ 6 25	1.000 „ 6 25
3.000 „ 2 —	2.400 „ 7 50	1.200 „ 7 50
4.500 „ 3 —	3.200 „ 10 —	1.600 „ 10 —
6.000 „ 4 —	4.000 „ 12 50	2.000 „ 12 50
7.500 „ 5 —	4.800 „ 15 —	2.400 „ 15 —
9.000 „ 6 —	5.600 „ 17 50	2.800 „ 17 50
10.000 „ 7 —	6.400 „ 20 —	3.200 „ 20 —
12.000 „ 8 —	7.200 „ 22 50	3.600 „ 22 50
13.500 „ 9 —	8.000 „ 25 —	4.000 „ 25 —
15.000 „ 10 —		
i, t. d. za każde	Nad 8000 złr.	Nad 4000 złr.
następne 1500 złr.	każde dalsze 400	za każde dalsze
o 1 złr. 25 ct. wię-	o 1 złr. 25 ct. wię-	200 złr., o 1 złr.
o 1 złr. więcej, li-	cej, licząc kwoty	25 ct. więcej, li-
cząc kwotę niżej	niżej 400 złr. za	cząc kwotę niżej
1500 złr. za pełne.	pełne	200 złr. za całe.

H. Bohuss w Jarosławiu

połeca

KSIĘGARNIE

kłora przyjmuje zamówienia na wszystkie w kraju i za granicą wychodzące **NOWOŚCI**, pisma beletrystyczne, naukowe i mód, i dostarcza takowe po cenach ściśle nakładowych, bez żadnego doliczenia i w jak najkrótszym czasie.

Skład papieru, wszelkich przyborów do pisania, rysowania i malowania; przyborów szkolnych dla uczniów; przyborów do robienia sztucznych kwiatów; **TOWARÓW GALANTERYJNYCH** i toaletowych, wliczając w to prawdziwą wodę kolońską, perfumy i mydła w najlepszych gatunkach.

Ramy różnego rodzaju i kształtu i szkło czeskie do obrazów i do fotografii.

Obrazy świętych, począwszy od najmniejszych aż do wielkich ściennych.

Książki do nabożeństwa oprawno, dla każdego wieku i stanu od najskromniejszych wydań i opraw, aż do bogato wyposażonych.

Skład książek oprawnych do rejestrów, rubrykowanych, leniowanych i t. p.

Skład druków, parafialnych, sądowych; szkolnych i gospodarskich.

DRUKARNIE

zaopatrzoną w znaczny zapas czcionek najnowszego kroju, i maszyny, aby każde zamówienie wykonać można odpowiednio do życzenia, rychło, gustownie,

P.T.

Mam zaszczyt niniejszemu uprzejmie zawiadomić, że objąłem zastępstwo pierwszorzędnej fabryki

Obić papierowych

których wzory na składzie mam i na łaskawe żądanie dostarczam po cenach oryginalnych fabrycznych z doliczeniem tylko 5 procent komisowego i wydatków przewozu.

Prawdziwe zalety tych pod każdym względem doskonałych obić są:

Harmonia i żywość kolorów, rysunek wzorowy, gust najnowszy, przytem trwałość i dobroć tak farb jak też i papieru, a nadewszystko to, że sprawiają bardzo przyjemne wrażenie dla oka. Śmiało więc rzec mogę, że obicia te równają się zupełnie francuskim; Cena przytem tak umiarkowana—bo od 20 ct. począwszy, aż do 5 złr. za rulon obejmujący 50 cm. szerokości a 8 metr. długości.

Wszystko to razem wzięwszy, przedstawia się obicia te o wiele početnějszemi, aniżeli malowidła, które na prowincyi nigdy tak doskonałym i harmonijnym już dla tego samego powodu być nie może, że brak jest dobrych i w tym zawodzie należycie wywiczonych malarzy. Trwałość zaś obić przewyższa jak wiadomo czterokrotnie trwałość malowidła.

Ze względów więc ekonomicznych jak również estetycznych pozwalam sobie obicia rzeczone jak najuprzejmiej polecić, i zapraszam do przejrzenia wzorów, zapewniając ściśle i rychło wykonanie łaskawie poruczonego mi zlecenia

H. Bohuss

księgarnia w Jarosławiu.

C. K. UPRZYW.
RAFINERYA SPIRYTUSU

FABRYKA KRAJOWA

Likierów, Rozolisów i Rumu,

KAZIMIERZA HR. DROHOJOWSKIEGO

w Bolanowicach poczta Hussaków,

wyrabia słynne Ratafe i Dereniówki z owoców świeżych, oraz Pomarańczówkę na świeżych skórkach, także różne inne gatunki, i w fiaskach myśliwskich. na zlecenie wysyła pocztą i koleją odwrotnie.

FABRYKA PIERNIKÓW i SUCHARKÓW

L. Czyńskiego w Jarosławiu

odszczególniona za swe wyroby kilkoma medalami
zasługi i listem pochwalnym które też przyjęte
zostały z uznaniem przez J. C. M. Cesarza Fran-
ciszka Józefa i J. C. W. Arcyksięcia Karola

Ludwika, poleca.

Pierniki w paczkach po 8, 15, 20, 50, 60 ct.
1 i 2 zlr.

„ na sztuki od 1 do 9, 10 i 15 ct.

Torty królewskie po 1 zlr. 20 ct. w pudełkach.

Sucharki hiszpańskie w kilku formach po 2 ct.

„ biskwity garnirowane i niegarnirowane
w kilkunastu odcieniach (pierwszy wyrób
krajowy) zastępujące biskwity angielskie.

Centowe paluszki do herbaty i wina

Wszystkie powyższe gatunki odznaczają się tem,
że dają się długo przechowywać bez utraty sma-
ku i świeżości.

Na drzewka Bożego Narodzenia i dla dzieci:

Figurki z białego cukrowego ciasta ładnie cukrem
ubierane 2 sztuki za ct. i po cencie, oraz

Figurki piernikowe od 2 do 50 ct za sztukę.

Zamówienia nawet w najmniejszych ilościach
odwrotną pocztą załatwione zostają za pobraniem.

Składy we wszystkich handlach korzennych Ga-
licyi i Bukowiny.

Fabryka parowa wyrobów chemicznych Karola Rzący w Krakowie

wyrabia i poleca

BŁYSZCZ (LAKIER)

na obuwiu przeważnie damskie i dziecięce,
jako dogodny środek do utrzymania obuwia
w czystości.

BŁYSZCZ (Lakier) trwały na obuwiu męzkie
balowe i inne przybory skórzane.

CZERNIDŁO (Szwarc) konserwujące obuwiu
— w trzech gatunkach bez wolnego kwasu.

TŁUSZCZ kauczukowy i oliwny zabezpie-
czający obuwiu od wilgoci.

PRZEWODNIK

DLA MŁODZIEŻY DOJRZAŁEJ

czyli zbiór wiadomości o słabościach męzkich
(wenerycznych.)

oraz sposób leczenia

podług najnowszych badań i doświadczeń medycznych
napisał

DR. MED. A. S. BERGER.

Cena 1 zlr.

Nakład księgarni polskiej we Lwowie.

198

FA

ods

zas

zost

cis

Pic

To

Su

Ce

ze

k u

Na

Fi

Fi

od

lic

Powiększony nowo urządzony i wyjącznie specjalny
Główny skład nasion
Teofila Łuckiego

we LWOWIE,

Odszczególniony medalami na wielu wystawach
 za pewne nasiona, okazy buraków i innych roślin
 pastewnych, poleca świeże nasiona szlachetnych rodza

Jarzyn. kwiatów. Traw, Konieczyn, Lucerny
 oryginalnej francuskiej; Nasiona drzew szpil-
 kowych, liściastych, krzewów i wszelkich roślin
 pastewnych, ekonomicznych i handlowo przemysłowych,
 po bardzo miernych cenach, z gwarancją praw-
 dziwości i kielkowania tychże.

Hyacyny, Tulipany, i t. p. cebulki Holender-
 skie — Drzewa owocowe i krzewy — Korzenie ol-
 brzymich Szparagów — Truskawki i miesięczne po-
 ziomki — Flance karafiolów karłowych — Róże
 wysokie i nisko szczepione — Georginie z dużym i
 małym kwiatem — Zaród na pieczarki wraz z in-
 strukcją — Bukiety balowe ze świeżych kwiatów —
 Bukieciki kotylionowe świeże i zasuszone — Ordery
 kotylionowe w wielkim wyborze — Ślubne wieńce
 mirtowe i bukieciki weselne — Bukieciki stołowe
 z kwiatów zasuszonych — Manszety do bukietów pa-
 pierowe i atlasowe — Noże ogrodnicze, Nawozy sztuc-
 czne i wszelkie przybory do ogrodnictwa i sado-
 wnictwa — Wieńce grobowe z kwiatów zasuszonych
 najgustowniejsze w wielkim wyborze.

Utrzymuje też wełniane wyroby krajowe
 z dóbr J. E. hr. Potockiego, jak: Sukna brązowe
 na bundy i kurtki — gotowe Bundy do podróży
 — Koce na konie — Sukna podłogowe i Buty
 sukienne. — Pasy do maszyn i młócań z najlepszych
 skór belgijskich — Rzemyki Spinki i Klucze do
 spinek. — Oliwa do maszyn w najlepszym gatunku,
 — Smarowidło do osi żelaznych.

== Cenniki na żądanie wysyła franko ==

